

ХӨГЖИЛД ХАМТДАА

ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХУВЬЦААТ
КОМПАНИЙН ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН
ЭЭЛЖИТ ХУРАЛ

**ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХУВЬЦААТ КОМПАНИЙН
ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ЭЭЛЖИТ ХУРАЛ**

2024 оны 4 дүгээр сарын 29-ны өдөр

АГУУЛГА

- X4 ХУРЛЫН ЗАР
- X6 ХУРЛЫН ХӨТӨЛБӨР
- X8 ХУРАЛ ХУРАЛДУУДАХ ТУХАЙ ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛИЙН ТОГТООЛ
- X11 ТООЛЛОГЫН КОМИССЫН БҮРЭЛДЭХҮҮН
- X12 ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ТАНИЛЦАХ БИЧИГ БАРИМТЫН ЖАГСААЛТ, ТАНИЛЦАХ ЖУРАМ
- X13 ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК-ИЙН 2023 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БОЛОН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН
- X45 2023 ОНЫ АУДИТЛАГДСАН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН ДҮГНЭЛТ
- X56 ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК-ИЙН 2023 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БОЛОН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТАЛААРХ ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛИЙН ДҮГНЭЛТ
- X61 НОГДОЛ АШГИЙН МЭДЭЭЛЭЛ
- X64 ХУРЛААС ГАРАХ ТОГТООЛЫН ТӨСЛҮҮД
- X69 САНАЛ АВАХ САНАЛЫН ХУУДАС

ТОВЧИЛСОН ҮГСИЙН ЖАГСААЛТ

МУ	МОНГОЛ УЛС
ОУ	ОЛОН УЛС
ХХБ, БАНК	ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК
ХЭ	ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧ
ХЭХ	ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ХУРАЛ
ТУЗ	ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛ
ЦУНДХ	ЦАЛИН УРАМШУУЛЛЫН БОЛОН НЭР ДЭВШҮҮЛЭХ ХОРОО

ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХУВЬЦААТ КОМПАНИЙН ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ЭЭЛЖИТ ХУРЛЫН ЗАР

Худалдаа, хөгжлийн банкны Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2024 оны 3 дугаар сарын 18-ны өдрийн 21 тоот тогтоолын дагуу Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлыг зарлаж байна.

- 1. Компанийн оноосон нэр, хаяг:** Худалдаа, хөгжлийн банк ХК
Улаанбаатар хот, 14210, Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо,
Энхтайваны өргөн чөлөө 19, Худалдаа, хөгжлийн банкны төв байр
- 2. Хурал хуралдах газар, өдөр, цаг:** 2024 оны 4 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 09 цаг 00 минутад
Улаанбаатар хот, 14210, Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо,
Энхтайваны өргөн чөлөө 19, Худалдаа, хөгжлийн банкны
төв байрны 1 дүгээр давхар
Зайнаас: investor.tdbm.mn цахим хаягаар.
- 3. Хуралд оролцох хэлбэр:** Хосолсон /танхим болон зайнаас/
- 4. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хуралд оролцох эрхтэй хувьцаа эзэмшигчдийн нэрсийн жагсаалт гарах өдөр:** 2024 оны 4 дүгээр сарын 9-ний өдөр
- 5. Хурлаар хэлэлцэх асуудал:**
  - Танилцуулах асуудал:
    - Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн 2023 оны үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлан;
    - 2023 оны санхүүгийн тайлангийн талаарх аудитын байгууллагын дүгнэлт;
    - Ногдол ашиг хуваарилах тухай ТУЗ-ийн шийдвэр.
  - Хэлэлцүүлэх асуудал:
    - Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангийн талаарх Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гаргасан дүгнэлтийг хэлэлцэн батлах тухай;
    - Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн зардлыг батлах тухай.
- 6. Хувьцаа эзэмшигчдийн танилцах баримт бичгийн жагсаалт:**
  - Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн 2023 оны үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлан;
  - 2023 оны аудитлагдсан санхүүгийн тайлан, аудитын байгууллагын дүгнэлт;
  - Ногдол ашиг хуваарилах тухай ТУЗ-ийн тогтоол;
  - Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлаас гарах "Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангийн талаарх Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гаргасан дүгнэлтийг хэлэлцэн батлах тухай" тогтоолын төсөл;
  - Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлаас гарах "Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн зардлыг батлах тухай" тогтоолын төсөл;
  - Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлын саналын хуудас.
- 7. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хуралд оролцох хувьцаа эзэмшигчид хурлын материал болон холбогдох бичиг баримттай танилцах журам:**

Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хуралд оролцох хувьцаа эзэмшигчид дараах арга, хэлбэрээр хурлын материал болон холбогдох бичиг баримттай 2024 оны 4 дүгээр сарын 17-ний өдрөөс эхлэн танилцаж болно. Үүнд:

  - ХХБ-ны investor.tdbm.mn цахим хаягт хандан танилцах;
  - Өөрийн үйлчлүүлдэг үнэт цаасны компанид хандан танилцах;
  - Худалдаа, хөгжлийн банкны төв байранд ажлын өдрүүдийн 10:00-17:00 цагийн хооронд Хурал зохион байгуулах комисст хандан танилцах.

8. **Хуралд оролцох, санал өгөх заавар:**

Хувьцаа эзэмшигч Та дараах аргуудын аль нэгээр хуралд оролцож санал өгөх боломжтой. Үүнд:

Танхимаар оролцох:

- Хуралд танхимаар оролцох хувьцаа эзэмшигчид хурлын өдөр буюу 2024 оны 4 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 8 цаг 30 минутаас эхлэн 8 цаг 50 минут хүртэл бүртгэлээ хийлгэж, танхимд нэвтэрсэн байна.
- Хуралд танхимаар оролцох хувьцаа эзэмшигч нь:
- **Хувь хүн бол:** Хүчин төгөлдөр иргэний үнэмлэх эсхүл гадаад паспортыг шалгуулан танхимд нэвтэрнэ. Итгэмжлэгдсэн төлөөлөгч бол нотариатаар гэрчлүүлсэн итгэмжлэлийн хамт хүчин төгөлдөр иргэний үнэмлэх эсхүл гадаад паспортыг шалгуулан нэвтэрнэ.
- **Хуулийн этгээд бол:** Хуулийн этгээдийг төлөөлөн хуралд оролцож буй этгээд нь хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар, хувьцаа эзэмшигчийн хуралд төлөөлөн оролцох эрх бүхий этгээдийг томилсон шийдвэр (Хувьцаа эзэмшигчийн хурлын шийдвэр эсхүл Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн хурлын тогтоол гэх мэт)-ийн эх хувь эсхүл нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбарыг Тооллогын комисст хүлээлгэн өгч, өөрийн хүчин төгөлдөр иргэний үнэмлэх эсхүл гадаад паспортыг шалгуулан танхимд нэвтэрнэ.

Цахимаар оролцох:

- Хуралд зайнаас оролцох хувьцаа эзэмшигчид 2024 оны 4 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 8 цаг 50 минутаас өмнө investor.tdbm.mn цахим хуудаст хандан зааврын дагуу хуралд цахимаар оролцож, саналаа өгнө.

Урьдчилсан санал өгөх:

- Цаасан хэлбэрээр санал өгөх: Саналын хуудсыг 2024 оны 4 дүгээр сарын 17-ны өдрөөс 2024 оны 4 дүгээр сарын 26-ны өдрийн 17:00 цаг хүртэл Худалдаа, хөгжлийн банкны төв байранд Тооллогын комисс хүлээн авна.
- Цахим хэлбэрээр санал өгөх: Худалдаа, хөгжлийн банкны investor.tdbm.mn цахим хуудсанд хандан 2024 оны 4 дүгээр сарын 17-ны өдрөөс 2024 оны 4 дүгээр сарын 26-ны өдрийн 17:00 цаг хүртэл саналаа өгөх боломжтой.

9. **Хурал зохион байгуулах комисстой холбоо барих мэдээлэл:**

Хаяг:	Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо, 14210, Энхтайваны өргөн чөлөө
Утас:	19 хаягт орших Худалдаа, хөгжлийн банкны төв байр 11 328227
Цахим хаяг:	boardoffice@tdbm.mn
Ажиллах цагийн хуваарь:	Ажлын өдрүүдэд 10:00-17:00 цагийн хооронд

**ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК-ИЙН
ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ЭЭЛЖИТ
ХУРЛЫН ХӨТӨЛБӨР**

№	Агуулга	Хугацаа
1	Хурлын ирцийг бүртгэх	08:30-08:50
2	Хурлын үйл ажиллагааг эхлүүлэх	09:00-09:02
3	Хурлын ирц танилцуулах	09:02-09:05
4	Хурлыг нээх	09:05-09:10
5	Хэлэлцэх асуудлуудын жагсаалтыг танилцуулах	09:10-09:12
6	Хуралд танилцуулах асуудал	
1	Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн 2023 оны үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлан	09:12-09:20
2	2023 оны санхүүгийн тайлангийн талаарх аудитын байгууллагын дүгнэлт	09:20-09:25
3	Ногдол ашиг хуваарилах тухай ТУЗ-ийн шийдвэр	09:25-09:30
7	Хурлаар хэлэлцүүлэх асуудал	
1	Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангийн талаарх Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гаргасан дүгнэлтийг хэлэлцэн батлах тухай	09:30-09:35
2	Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн зардлыг батлах тухай	09:35-09:40
8	Танилцуулсан болон хэлэлцүүлсэн асуудалтай холбоотой асуулт, хариулт	09:40-09:50
9	Тогтоолын төслийн танилцуулга	
1	Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангийн талаарх Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гаргасан дүгнэлтийг батлах тухай	09:50-09:55
2	Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн зардлыг батлах тухай	09:55-10:00
10	Санал хураалт	10:00-10:10
11	Завсарлага /Санал тооллого/	10:10-10:30
12	Санал хураалтын дүнг нэгтгэн танилцуулах	10:30-10:35
13	Хурлын хаалт	10:35-10:40

**ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ЭЭЛЖИТ ХУРАЛ
ХУРАЛДУУЛАХ ТУХАЙ ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ
ЗӨВЛӨЛИЙН ХУРЛЫН ТОГТООЛ**

ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК
ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛИЙН ТОГТООЛ
TRADE AND DEVELOPMENT BANK OF MONGOLIA
REPRESENTATIVE GOVERNING BOARD RESOLUTION

2024 оны 03 сарын 18 өдөр

Дугаар 21

Улаанбаатар хот

Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурал зарлах тухай

Компанийн тухай хуулийн 59 дүгээр зүйлийн 59.4, 59.10 дахь хэсэг, 60 дугаар зүйл, 64 дүгээр зүйлийн 64.1, 64.2 дахь хэсэг, 65 дугаар зүйлийн 65.1, 65.3, 65.4, 65.5, 65.6 дахь хэсэг, 67 дугаар зүйл, 71 дүгээр зүйл, 76 дугаар зүйлийн 76.1.2, 76.1.3 дахь заалт, Банкны тухай хуулийн 31 дүгээр зүйлийн 31.3.4 дэх заалт, Санхүүгийн зохицуулах хорооны 2018 оны 12 дугаар сарын 14-ний өдрийн 377 тоот тогтоолын хавсралтаар батлагдсан Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын зар хүргэх журам болон “Худалдаа, хөгжлийн банк” ХК-ийн дүрмийн 7 дугаар зүйлийн 7.3.3 дэх заалт, 7.4, 7.7, 7.10, 7.11 дэх хэсэг, 8 дугаар зүйлийн 8.11.6 дахь заалтыг тус тус үндэслэн Худалдаа, хөгжлийн банкны Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс **ТОГТООХ нь:**

1. Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлыг 2024 оны 4 дүгээр сарын 29-ний өдрийн 09 цаг 00 минутад Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо, Энхтайваны өргөн чөлөө, 19, Худалдаа, хөгжлийн банкны төв байрны 1 дүгээр давхарт хосолсон (танхим болон зайнаас) хэлбэрээр хуралдуулсугай.
2. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлаар дараах асуудлыг хэлэлцүүлсүгэй. Үүнд:
  - 2.1. Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангийн талаарх Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гаргасан дүгнэлтийг хэлэлцэн батлах тухай;
  - 2.2. Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн зардлыг батлах тухай.
3. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлыг Зохион байгуулах комиссыг энэхүү тогтоолын Хавсралт 1-т заасан бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулсугай.
4. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлын мэдэгдлийг 2024 оны 3 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор Санхүүгийн зохицуулах хороо болон Монголын хөрөнгийн биржид тус тус хүргүүлэхийг Хурал зохион байгуулах комисс (Н.Нямсүрэн)-т даалгасугай.
5. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлын даргаар Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дарга Рандолф Коппаг томилсугай.
6. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлын зарыг энэхүү тогтоолын Хавсралт 3-ийн дагуу баталж, уг зарыг Монголын хөрөнгийн бирж, Худалдаа, хөгжлийн банкны цахим хуудсаар болон олон

нийтийн хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр дамжуулан 2024 оны 3 дугаар сарын 22-ны өдрийн дотор олон нийтэд мэдээлж, уг зарын давталтыг 2024 оны 4 дүгээр сарын 8-ны өдөр анх зарласан хэлбэрээр дахин нийтэд мэдээлэхийг Хурал зохион байгуулах комисс (Н.Нямсүрэн)-т үүрэг болгосугай.

7. Худалдаа, хөгжлийн банкны Хувьцаа эзэмшигчдийн танилцаж болох бичиг баримтын жагсаалт, уг бичиг баримттай танилцаж болох газар, хугацааг энэхүү тогтоолын Хавсралт 4-ийн дагуу баталж, танилцах боломж нөхцөлөөр хангахыг Хурал зохион байгуулах комисс (Н.Нямсүрэн)-т даалгасугай.

8. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлаар хэлэлцэх асуудлын жагсаалт, шийдвэрийн төсөл, саналын хуудас болон тэдгээртэй холбоотой баримт бичгийг 2024 оны 3 дугаар сарын 27-ны өдрийн дотор Үнэт цаасны компаниудад хэвлэмэл эсхүл цахим байдлаар хүргүүлэхийг Хурал зохион байгуулах комисс (Н.Нямсүрэн)-т үүрэг болгосугай.

9. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хуралд оролцох эрхтэй хувьцаа эзэмшигчдийн нэрсийн жагсаалт гарах бүртгэлийн өдрийг 2024 оны 4 дүгээр сарын 9-ний өдрөөр тогтоосугай.

10. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хуралд оролцох эрхтэй хувьцаа эзэмшигчдийн нэрсийн жагсаалтыг бүртгэлийн өдрөөс хойш ажлын 3 хоногийн дотор Монголбанканд хүргүүлэхийг Хурал зохион байгуулах комисс (Н.Нямсүрэн)-т даалгасугай.

11. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлын саналын хуудасны загварыг энэхүү тогтоолын Хавсралт 5-ын дагуу баталсугай.

12. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлын Тооллогын комиссыг энэхүү тогтоолын Хавсралт 2-т заасан бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулсугай.

13. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хуралд урьдчилан санал хүргүүлж буй Хувьцаа эзэмшигчдийн саналын хуудсыг 2024 оны 4 дугаар сарын 17-ны өдрөөс 2024 оны 4 дүгээр сарын 26-ны өдрийн 17:00 цаг хүртэл цахим хэлбэрээр болон Худалдаа, хөгжлийн банкны төв байран дээр хүлээн авах, Компанийн тухай хууль, холбогдох хууль тогтоомжид заасан хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын Тооллогын комиссын хүлээсэн үүргүүдийг хэрэгжүүлэхийг Тооллогын комисс (Л.Одмаа)-т үүрэг болгосугай.

14. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлаар шийдвэрлэсэн асуудал болон бусад материалыг Компанийн тухай хууль, Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хууль болон холбогдох хууль тогтоомжид заасны дагуу Санхүүгийн зохицуулах хороо, Монголын хөрөнгийн биржид хүргүүлэхийг Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга (Н.Нямсүрэн)-д үүрэг болгосугай.

**ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ
ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА**

РАНДОЛФ КОШПА

ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ЭЭЛЖИТ ХУРЛЫН ТООЛЛОГЫН КОМИСС

Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн
Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2024 оны 3 дугаар
сарын 18-ны өдрийн 41 тоот тогтоолын
Хавсралт 2

Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн Хувьцаа эзэмшигчдийн
ээлжит хурлын тооллогын комисс

Тооллогын комиссын дарга:

Л.Одмаа

Дотоод аудитын газрын захирлын үүрэг гүйцэтгэгч;

Тооллогын комиссын гишүүд:

Л.Анхбаяр

Эрх зүйн бодлогын хэлтсийн захирал;

А.Болормаа

Комплайнсын хэлтсийн захирал;

Б.Энхжаргал

Тусгай аудитын хэлтсийн ахлах аудитор;

Н.Тэмүүлэн

Эрх зүйн бодлогын хэлтсийн хуульч;

А.Энхжаргал

Ерөнхий аудитын хэлтсийн аудитор;

Б.Саруулбуян

Ерөнхий аудитын хэлтсийн аудитор.

ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ТАНИЛЦАХ БИЧИГ БАРИМТЫН ЖАГСААЛТ, ТАНИЛЦАХ ЖУРАМ

1. Хувьцаа эзэмшигч нь дараах баримттай танилцаж болно.

- Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн 2023 оны үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлан;
- 2023 оны аудитлагдсан санхүүгийн тайлан, аудитын байгууллагын дүгнэлт;
- Ногдол ашиг хуваарилах тухай ТУЗ-ийн тогтоол;
- Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлаас гарах “Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангийн талаарх Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гаргасан дүгнэлтийг хэлэлцэн батлах тухай” тогтоолын төсөл;
- Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлаас гарах “Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн зардлыг батлах тухай” тогтоолын төсөл.
- Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлын саналын хуудас.

2. Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хуралд оролцох хувьцаа эзэмшигчид дараах арга, хэлбэрээр хурлын материал болон холбогдох бичиг баримттай 2024 оны 4 дүгээр сарын 17-ны өдрөөс эхлэн танилцаж болно. Үүнд:

- ХХБ-ны investor.tdbm.mn цахим хаягт хандан танилцах;
- Өөрийн үйлчлүүлдэг үнэт цаасны компанид хандан танилцах;
- Худалдаа, хөгжлийн банкны төв байранд ажлын өдрүүдийн 10:00-17:00 цагийн хооронд Хурал зохион байгуулах комисст хандан танилцах.

Хурлын талаарх мэдээллийг хурал зохион байгуулах комиссын 11-328227 утас болон boardoffice@tdbm.mn цахим хаягаар ажлын өдрүүдэд 10:00-17:00 цагийн хооронд холбогдож авна уу.

ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ТАНИЛЦАХ БИЧИГ БАРИМТ

**ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК-ИЙН 2023
ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БОЛОН САНХҮҮГИЙН
ТАЙЛАН**

ТОГТВОРТОЙ ХӨГЖИЛД ХАМТДАА

Банкны лого нь мөнгөний нэгж болох зоосны хэлбэрт суурилсан бөгөөд зоосны голд дүрслэгдсэн мөнгөний авдарт тасралтгүй эргэлдэх эргэлтээр дөрвөн зүг найман зовхисоос мөнгө, эд баялаг хуримтлагдан арвижиж, элбэг дэлбэг байхын бэлгэдэлтэй.

УРИА

Хөгжил дэвшилд хамтдаа

Банкны ажилтнууд, харилцагчид, хөрөнгө оруулагчид зэрэг хүн бүхнийг хөгжил дэвшлийн зүгт хамт алхахыг уриалан дуудах, нэгтгэх, зоригжуулах утгатай.

Тогтвортой хөгжилд хамтдаа

Тогтвортой хөгжлийн тодорхойлолт болох ирээдүй хойч үеийн хэрэгцээг бууруулахгүйгээр дэлхийн өнөөгийн хүн амын хэрэгцээг хангах цогц үйл явцыг банк, харилцагч, түнш болон улс орон хамтдаа дэмжиж, нэг зорилгын дор нэгдэж ажиллахыг уриалсан утгатай.

ЭРХЭМ ЗОРИЛГО

Бид харилцагчдадаа хүсэл, тэмүүлэлдээ хүрэхэд нь зориулж, хүлээлтээс нь давсан санхүүгийн цогц үйлчилгээг дэвшилтэт технологиор хүргэнэ.

АЛСЫН ХАРАА

Хөгжиж буй Монголын дэвшил бүхнийг манлайлагч банк байна.

ҮНЭТ ЗҮЙЛС

КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛ

ХХБ нь олон улсын туршлагаар шалгарсан компанийн засаглалын бүхий л хэм хэмжээг хэрэгжүүлэн ажилладаг. Дээд түвшний, сайн байгууллагын засаглал нь бидний үйл ажиллагааны гол чиглүүлэгч болдог билээ. Бид компанийн засаглалын бүтцэдээ Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн болон удирдлагын багийн гишүүд, хувь нийлүүлэгчдийн хамтын ажиллагаа, нягт харилцааг нарийн тодорхойлдог. Байгууллагынхаа эрхэм зорилго, зорилтдоо хүрэхийн тулд ажилтан бүр ёс зүйн ямар хэм хэмжээг үйл ажиллагаандаа баримтлахыг ч нарийвчлан заасан.

ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛ

ХХБ-ны ТУЗ нь байгууллагын бүхий л шатанд ил тод, үнэнч шударга байдлыг чухалчлан, нээлттэй засаглалыг бий болгохын зэрэгцээ ямар ч нөхцөлд тохирсон алсын хараа, стратеги бүхий бодлогоор банкны үйл ажиллагааг чиглүүлж, дэмжин ажилладаг.

УДИРДЛАГЫН БАГ

ХХБ-ны удирдлагын баг нь банк, санхүүгийн чадварлаг менежерүүдээс бүрддэг ба компанийн засаглалын зохистой бүтэц, олон жилийн туршлага нь удирдлагын багийн амжилттай ажиллах суурь нь болдог. Мөн банкны урт удаан хугацааны ашигт ажиллагааг хангах, улмаар хувь нийлүүлэгчдийн үнэ цэнийг өсгөх боломжийг олгодог.

АЖИЛТНУУД

ХХБ-ны амжилтын үндэс нь эрч хүчтэй, чадварлаг ажилтнууд бөгөөд тэднийг шударгаар урамшуулах, дэмжих, албан тушаал дэвшүүлэх хөгжлийн тогтолцоог сайжруулснаар харилцагчдадаа банкны шилдэг үйлчилгээг үзүүлж чаддаг.

БИД

ХХБ нь хууль, ёс зүйн хариуцлагын хүрээнд нийцсэн ажиллах орчныг бүрдүүлэхийг үргэлж эрмэлзсээр ирсэн. Харилцагч, бизнесийн түншүүд болон нийгэмдээ банкны шилдэг бүтээгдэхүүн үйлчилгээг үзүүлэн, хувь нийлүүлэгчид болон харилцагчдынхаа өмнө хүлээсэн үүргээ биелүүлэхдээ шударга байх зарчимтай.

КОМПАНИЙН ЗАСАГЛАЛЫН ЗОРИЛГО

Компанийн засаглалыг сайжруулан олон улсын шилдэг зарчим, туршлагуудын хэмжээнд хүргэх, Олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдөхүйц, нэр хүндтэй үнэ цэнтэй, хөрөнгө оруулалтыг татах.

ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛ

ТУЗ-ИЙН ДАРГА

Рандолф КОППА

ГИШҮҮД

Должин ЭРДЭНЭБИЛЭГ
Дамбийжав ХҮРЭЛБААТАР
Дагмид ЯНЖМАА
Авгаан ЭНХМЭНД
Дэмчигжав ОТГОНБИЛЭГ

ХАРААТ БУС ГИШҮҮД

Жалбаа БОЛОРМАА
Жамсрандорж ДЭЛГЭРСАЙХАН
Загдхүү НАРАНТУЯА

ТУЗ-ИЙН НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА

Навааншарав Нямсүрэн

ТУЗ-ийн бүрэлдэхүүн

Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн дүрмэнд банк нь нийт 9 гишүүнийн бүрэлдэхүүнтэй байх бөгөөд тэдгээрийн 1/3 нь хараат бус гишүүн байхаар тусгасан байдаг. ТУЗ-ийн гишүүний бүрэн эрхийн хугацаа сонгогдсоноор эхэлж, түүнийг ТУЗ-ийн гишүүний үүрэгт ажлаас чөлөөлсөнөөр дуусгавар болно. Гишүүд нь банк санхүү, эдийн засаг, хууль эрх зүйн өндөр боловсролтой, тусгай зохицуулалттай буюу Банкны ТУЗ гишүүд нь ердийн болон хараат бус гишүүний тусгайлан заасан шаардлагуудыг хангасан төдийгүй 22% нь 30-50 нас, 78% нь 50-аас дээш настай байгаа нь ТУЗ нь олон жилийн туршлагатай, банкныг удирдан чиглүүлэхэд мэдлэг ур, чадвар, боловсрол, ёс зүйн болон бизнесийн нэр хүндийн хувьд нийцсэн гэдгийг харуулж байна.

ТУЗ-ийн гишүүн болон хороодын гишүүний томилгоо

ХХБ нь ТУЗ-ийг олон талт ур чадвар, мэдлэг, туршлага, ашиг сонирхлын зөрчил, хараат бус байдал, хүйсийн тэнцвэр зэргийг зохистойгоор хангасан гишүүдийн бүрэлдэхүүнтэйгээр бүтээлч, үр дүнтэй бүтэцтэй байлгахыг зорьдог ба Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлаар сонгон томилно.

ТУЗ-ийн гишүүдийг Компанийн тухай хууль, Банкны тухай хууль болон ХХБ-ны ТУЗ-ийн гишүүнийг сонгон шалгаруулах, нэр дэвшүүлэх журамд заасны дагуу гишүүнд нэр дэвшигчид тавих шаардлагыг тодорхойлж, ур чадвар, мэдлэг боловсрол, ажлын туршлага зэргийг үнэлэх шалгуурыг тогтоох, гишүүнийг шалгаруулах, нэр дэвшүүлэх, сонгох, томилох үйл ажиллагаатай холбоотой харилцааг зохицуулдаг. Түүнчлэн, ТУЗ-ийн гишүүдийг сонгох ажиллагаанд ТУЗ-ийн дэргэдэх ЦУНДХ-ны үүрэг, оролцоо өндөр ач холбогдолтой ба хууль тогтоомжид заасан шаардлагад нийцүүлэн сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулах, нэр дэвшүүлэх, үнэлэлт дүгнэлт өгч ХЭХ-д танилцуулж, шийдвэрлүүлэх эрхтэй байдаг.

ТУЗ-ийн хүйсийн харьцаа

Хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын чөлөөт цагт Банкны эрх барих дээд нэгжийн хувьд жендерийн эрх тэгш байдлыг эрхэмлэн үзэж, шийдвэр гаргах түвшинд оролцооны эрх тэгш харьцааг хангахыг зорьж ТУЗ нь 9 гишүүнтэйгээс 44.4 хувь эрэгтэй, 55.6 хувь эмэгтэй гишүүнтэйгээр бүрдсэн болно. Жендерийн мэдрэмжтэй бодлогоор гүйцэтгэх үүрэг, хүлээх хариуцлагыг ижил тэнцүү байх, тэгш хандалгын баталгааг хангах нөхцөлийг бүрдүүлэх замаар банкны хэмжээнд үлгэрлэн ажиллахыг ТУЗ-ийн хэмжээнд анхаарч ажилладаг.

ТУЗ-ийн хараат бус байдал

Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн дүрмээр ТУЗ нь нийт 9 гишүүнтэй, үүний 1/3 хараат бус гишүүд байхаар Компанийн тухай хууль, Банкны тухай хуулийг мөрдлөг болгон баталсан нь сайн засаглалын зарчмыг хэрэгжүүлэх, ТУЗ-ийн шийдвэр гаргалтад хараат бус гишүүдийг оролцоо, бие даасан байдлыг хангахад гол чиглүүлэгч болдог.

ТУЗ-өөр хэлэлцүүлж буй аливаа асуудлыг шийдвэрлэхэд ТУЗ-ийн гишүүн тус бүр 1 саналын эрхтэй оролцдог ба ТУЗ-ийн хараат бус гишүүд нь Компанийн тухай хуульд заасан эд хөрөнгө, эд хөрөнгийн эрхийн зах зээлийн үнийг тогтоох, хөндлөнгийн аудитын байгууллагыг сонгож, түүнтэй гэрээ байгуулах болон сонирхлын зөрчилтэй хэлцлийг батлах эсэх асуудлыг шийдвэрлэхэд заавал оролцохоос гадна хуулиар олгогдсог бүрэн эрхийнхээ хүрээнд тусгайлсан чиг үүргүүдийг гүйцэтгэдэг.

ТУЗ нь үйл ажиллагаагаа сайжруулах, шийдвэр гаргалтыг илүү үр өгөөжтэй, үр дүнтэй байлгах зорилгоор дэргэдээ Цалин, урамшууллын болон нэр дэвшүүлэх хороо, Эрсдэлийн хороо болон Аудитын хороог байгуулж эдгээр хороодын даргаар ТУЗ-ийн хараат бус гишүүд сонгогдон ажиллаж байна.

Цөөнх, жижиг хувьцаа эзэмшигчдийн эрх

Хувьцаа эзэмшигчдийг эрх тэгш байдлаар хангах үүднээс Хөрөнгө оруулагчтай харилцах хөтөлбөрийг ТУЗ-өөр баталсан төдийгүй ХХБ ХК-ийн дүрэмд ХЭ-ийн бүрэн эрхийг тусгасан нь эзэмшлийн хэмжээнээс үл хамааран эрх тэгш, ил тод нээлттэй мэдээллийг авах нөхцөлөөр хангагдах боломжийг ханган ажиллаж байна.

Мөн Компанийн тухай хууль, Банкны тухай хууль болон холбогдох зохицуулагч байгууллагуудаас баталсан журмуудад бүх хувьцаа хувьцаа эзэмшигчдийн мэдээллийг ижил хэмжээнд хүлээн авах, санал өгөх эрхийг хамгаалсан зохицуулалтууд нарийвчлан тусгагдсан байдаг. Ийнхүү хувьцаа эзэмшигч бүрт эрх тэгш үйлчлэх, харилцах зарчмуудыг тодорхойлохоос гадна хувьцаа эзэмшигчидтэй тухайлан харилцах Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дэргэдэх ажлын албыг бий болгосон нь байгууллагын хариуцлага, засаглалыг дэмжиж үр ашигтай байдлаар холбогдох сувгаар дамжуулан санал хүсэлт, харилцан мэдээлэл солилцох итгэлцэл болон оролцоог нэмэгдүүлэн, нийтлэг ашгийг хамгаалж, тогтвортой нээлттэй харилцааг өргөжүүлэн ажиллах боломжтой болгосон.

Компанийн засаглалын бодлого, журам

Худалдаа, хөгжлийн банк нь хуулийн этгээдийн хэлбэрээ хувьцаат компани болгон өөрчилсөн бөгөөд үүний дагуу зохицуулагч байгууллагуудаас баталсан дагаж мөрдөх журам, заавруудыг хэрэгжилтийг хангах, хэрэгжүүлэх, банкны дотоод заавар журамдаа тусгах, өөрчлөх, нийцүүлэх үйл ажиллагааг тогтмол хийн ажиллаж байна.

Компанийн засаглалын чиглэлээрх бодлого, дүрэм, журам, заавруудыг үйл ажиллагаандаа мөрдлөг болгон засаглалын үнэлгээг оновчтой, бодитоор гаргаж, хөрөнгө оруулагч, харилцагчийн эрх ашгийг хамгаалах, урт хугацаанд үнэ цэнэ бүтээхэд дэмжлэг үзүүлэх, дотоодын төдийгүй олон улсын сайн туршлагыг нутагшуулан ТУЗ болон банкны бүхий л нэгжид хүрч банкны стратеги төлөвлөгөө, байгууллагын бүтэц, бодлогыг тодорхойлон оролцогч талуудын үнэ цэнийг нэмэгдүүлэхэд өндөр ач холбогдол өгч ажилладаг.

ТУЗ-ийн дэргэдэх хороод

ТУЗ нь дэргэдээ Цалин, урамшууллын болон нэр дэвшүүлэх хороо, Аудитын хороо болон Эрсдэлийн удирдлагын хороо гэсэн байнгын хороодтой ба эдгээр хороодын дарга нь хараат бус гишүүдээр даргалуулсан банкны удирдлага болон ажилтнаас бүрэлдэхүүнд байдаггүй нь ТУЗ-ийн шийдвэр гаргалтад бие даасан байдлыг бий болгох зарчмыг хангаж байгаа төдийгүй хороод үйл ажиллагаагаа зохион байгуулах, зохицуулах журам заавартай ба ТУЗ болон шаардлагатай тохиолдолд ХЭХ-д ажлаа тайлагнахаар заасан байна. 2024 оны 2 сард Монгол улсдаа анх удаа ТУЗ-ийн дэргэд банкны үйл ажиллагаа, тогтвортой санхүүжилт, байгал орчин нийгэм засаглалын чиглэлээр дэмжлэг, зөвлөмж өгөх чиг үүрэг бүхий Тогтвортой хөгжлийн хороог байгуулсан.

Цалин, урамшууллын болон нэр дэвшүүлэх хороо	Эрсдэлийн удирдлагын хороо	Аудитын хороо
<p>ЦУНДХороо нь ХХБ-ны ТУЗ-ийн хяналт, удирдлагын үүргээ үр дүнтэй, ашигтайгаар үйл ажиллагааг явуулахад дэмжлэг үзүүлэх эрх, үүрэг бүхий 3 гишүүний бүрэлдэхүүнтэй, 1/3 буюу 2 гишүүн нь хараат бус гишүүн байна. Тус хороо нь ТУЗ-ийн бүтэц бүрэлдэхүүнд эргэн хяналт хийх, гишүүдийг сонгон шалгаруулах, үнэлэх, Гүйцэтгэх удирдлага болон удирдлагын түвшний захирлуудыг нэр дэвшүүлэх, ТУЗ-ийн үйл ажиллагаанд дүгнэж тайлагнах, тэдгээрийн цалин хөлс урамшууллын хэмжээ, бодлогыг тодорхойлох, банкны бүтэц, зохион байгуулалт засаглалыг хөгжүүлэх чиглэл өгөх зэргээр эрх үүрэгтэй хороо болно.</p>	<p>Тус хороо нь 3 гишүүнтэй бөгөөд Банкны тухай хуулийн дагуу ТУЗ-ийн хараат бус гишүүнээр даргалуулсан ТУЗ-ийн үйл ажиллагаанд Монгол улсын хууль журам, зохицуулагч болон олон улсын байгууллагууд, Базелийн хорооноос тогтоосон зөвлөмж, стандарт, эрсдэлийн удирдлагын тогтолцоо, бодлого зэргийн хэрэгжилтийг хянах, чиглэл өгөхөд дэмжлэг үзүүлэх чиглэлийн хороо юм. Үйл ажиллагааны өргөн цар хүрээг хамарч хараат бус байдлаар эрсдэлээс хамгаалах, зах зээл, үйл ажиллагааны эрсдэл болон комплайнсын хэрэгжилтэнд баталгаажуулалт хийж, үнэлэлт дүгнэлт, зөвлөмж өгч ажилладаг.</p>	<p>Дотоод аудитын хараат бус, бие даасан байдлыг хангах үүднээс Дотоод аудитын газар нь ТУЗ-ийн шууд удирдлага дор ажилладаг ба ТУЗ-ийн дэргэдэх хараат бус гишүүнээр даргалуулсан Аудитын хороонд ажлаа тайлагнадаг нь хяналтын нэгжийн үүргийг хараат бус, бие даасан байдлаар хэрэгжүүлэх боломжийг хангадаг. Аудитын хороо нь Банкны засаглал, хууль тогтоомжийн хэрэгжилт, ёс зүйн хэм хэмжээ, санхүүгийн тайлагналт, дотоод хяналтын тогтолцоо, хөндлөнгийн болон дотоод аудитын үйл ажиллагаанд системтэйгээр дүгнэлт өгөх, банкны хувьцаа эзэмшигчид, ТУЗ болон бусад оролцогч талуудад үнэн зөв бодит мэдээллийг хүргэх замаар байгууллагын удирдлага, зохион байгуулалтын бүх түвшинд сайн засаглалын тогтолцоог бэхжүүлэх зорилготой.</p>

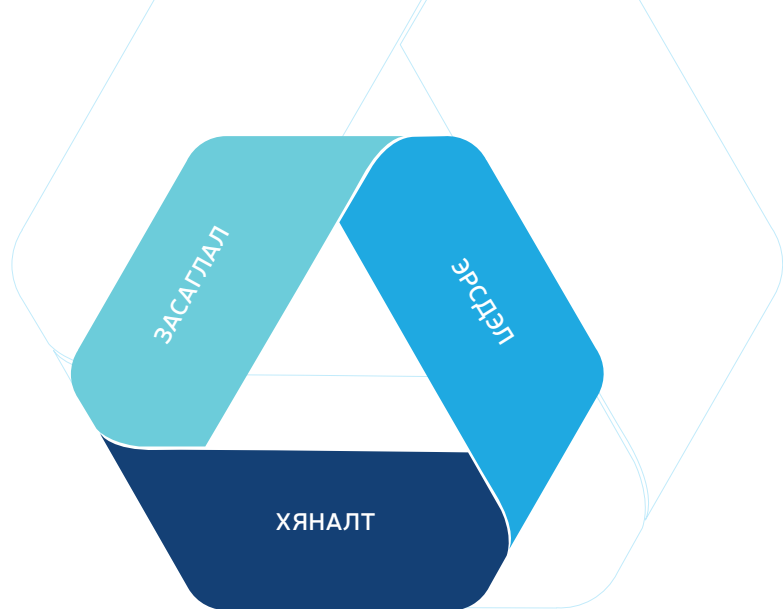
ДОТООД АУДИТ, ДОТООД ХЯНАЛТЫН ТОГТОЛЦОО

Дотоод аудит нь байгууллагын засаглалын чухал бүрэлдэхүүн хэсэг бөгөөд засаглал, эрсдэлийн удирдлага, хяналтын үйл явцын үр нөлөөг зохион байгуулалттай, дэг журамтай аргаар үнэлж, сайжруулах замаар байгууллагыг зорилгодоо хүрэхэд нь тусалдаг. ХХБ-ны дотоод аудитын үйл ажиллагааг ТУЗ-ийн харьяа Аудитын хороо, Дотоод аудитын газар хариуцан ажиллаж байна.

Дотоод аудитын газар нь Гүйцэтгэх удирдлагаас хараат бусаар үйл ажиллагаагаа явуулдаг бөгөөд банкны үйл ажиллагааг сайжруулах, үнэ цэн нэмэх зорилготой хараат бус, бодитой баталгаажуулалт хийх, зөвлөмж, зөвлөгөө өгөхөд чиглэж ажилладаг. Түүнчлэн Дотоод аудиторчуудын олон улсын институт (IIA)-ийн гаргасан Олон улсын мэргэжлийн практикийн хүрээ (International Professional Practice Framework), олон улсын сайн туршлагыг үйл ажиллагаандаа удирдамж, жишиг болгон ажиллаж байна.

ТАЙЛАНТ ОНД ДОТООД АУДИТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХҮРЭЭНД:

- Аудитын хараат бус, бодитой баталгаажуулах үйлчилгээг зохистой түвшинд гүйцэтгэж, банканд үнэ цэн нэмэн, банкныхаа үйл ажиллагааг сайжруулахад хувь нэмрээ оруулж ажиллав.
- Салбар, тооцооны төвүүдийн үр ашигтай байдлыг нэмэгдүүлэх үүднээс салбарын зарим үйл ажиллагааны эрсдэлд суурилсан зайны аудит болон салбарын тодорхой бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний цогц аудитыг хийж гүйцэтгэв.
- Дотоод аудитын үйл ажиллагааны баримт бичиг, арга зүйг дотоод аудитын олон улсын стандарттай нийцүүлэн сайжруулав.

ДОТООД АУДИТЫН БАТАЛГААЖУУЛАЛТ

ДОТООД ХЯНАЛТЫН ТОГТОЛЦОО

Дотоод хяналтын үйл ажиллагаа нь банкны өдөр тутмын үйл ажиллагааны салшгүй нэг хэсэг ба бизнес, үйл ажиллагааны бүх түвшинд эрсдэлийг бууруулах тогтолцоо юм. Үүнд банкны дээд удирдлага, Гүйцэтгэх удирдлага, ажилтнууд, бусад холбоотой талууд оролцож, дотоод хяналтын үр дүнтэй, үр ашигтай байдалд Аудитын хороо, Дотоод аудитын газар үнэлэлт дүгнэлт өгөх, сайжруулах зарчмаар ажилладаг. ХХБ нь дотоод хяналтын тогтолцоогоо оновчтой болгох талаар арга хэмжээ авч, тасралтгүй сайжруулдаг билээ. Тухайлбал, банкны бүх нэгжүүд Гүйцэтгэх захирлын тушаалаар баталсан “Дотоод хяналтын матриц”-ыг мөрдөн ажиллаж байна. Мөн заавар журамдаа дотоод хяналттай холбоотой зохицуулалт, ажилтнуудын ажлын байрны тодорхойлолтод хяналтын зохих үүргүүдийг тусгаж, шаардлагатай шинэчлэлт, сайжруулалтыг тухай бүр хийн ажилладаг. Түүнчлэн хяналтын чиг үүрэг бүхий ажлын байр, тайлагналтын тогтолцоотой.

2024 ОНЫ ОНЦЛОХ ҮЙЛ ЯВДАЛ

МОНГОЛ УЛСЫН ХАМГИЙН ТОМ БАЙГУУЛЛАГЫН БАНК
БОЛОХ ХХБ IPO ХИЙЖ, ОЛОН НИЙТЭД НЭЭЛТТЭЙ
КОМПАНИ БОЛЛОО.

Bank of China -тай
стратегийн түвшинд
хамтран ажиллах
санамж бичиг
үзэглэлээ.

Монгол Япон хоёр улсын бизнесийн
орчин, хамтын ажиллагааг сайжруулах
зорилготой МОНГОЛ - ЯПОН бизнес
форум зохион байгуулаа.

Монгол Улсад анх
удаа худалдааны
санхүүжилтийн
форумыг зохион
байгуулаа.

Монгол Улсаас анх удаа
ХХБ Дэлхийн эдийн
засгийн форумтай албан
ёсны түнш боллоо.

25%

Банкны Төлөөлөн удирдах
зөвлөлийн шийдвэрээр
Гүйцэтгэх удирдлагаас бусад
ажилтнуудын бүтээмжийн
цалинг 25 хүртэлх хувиар
нэмэгдүүлээ.

Монгол Улсад үйлчилгээний
төгөлдөршил ISO23592, чанарын
менежментийн тогтолцоо
ISO9001:2015 стандартуудыг
нэвтрүүлсэн анхны банк боллоо.

Бүтээгдэхүүн
үйлчилгээний
хүртээмжээ
нэмэгдүүлэх
зорилгоор
Голомт банк,
Төрийн банк нартай
хамтран гурван банкны
картын харилцагчид
харилцан нэгнийхээ АТМ
дээр бэлэн зарлагын
гүйлгээг шимтгэл
багатай хийдэг боллоо.

БНСУ-ын Сонгдо хотод зохион
байгуулагдсан Азийн Хөгжлийн Банкны
56 дахь удаагийн олон улсын уулзалтад
Худалдаа хөгжлийн банк уригдан оролцлоо.

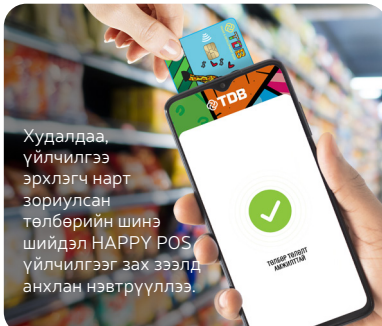
Скай Хайпермаркет ХХК-тай
хамтран Имарт сүлжээ дэлгүүрт
WeChat Pay-р төлбөр хүлээн
авах үйлчилгээг нэвтрүүлээ.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗАР, МОНГОЛЫН
ҮНДЭСНИЙ ХУДАЛДАА АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН
ТАНХИМААС ТОДРУУЛДАГ ТОП-100 АЖ АХУЙН
НЭГЖИЙН 6 -Д ЭРЭМБЭЛЭГДЛЭЭ.

Монгол Улсын
Ерөнхийлөгчийн Тамгын
Газар, ТоС Холбоо, IFS,
OYCK нартай хамтран
Ногоон Санхүүгийн Олон
Улсын Манлайллын
Хөтөлбөр 2023 арга
хэмжээг зохион
байгуулаа.

Худалдаа,
үйлчилгээ
эрхлэгч нарт
зориулсан
төлбөрийн шинэ
шийдэл HAPPY POS
үйлчилгээг зах зээлд
анхлан нэвтрүүлээ.

Хөдөө орон нутагт зээлийн батлан
даалттай ипотекийн хөнгөлөлттэй
зээлийг олгож эхэллээ.

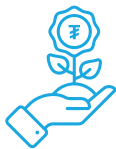
БҮС ба ЗАМ санаачилга ногоон хөрөнгө оруулалтын зарчмууд (GIP)-аас
шалгаруулдаг "GIP AWARDS 2023" -н "Шилдэг бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ"
үзүүлэгч байгууллагаар шалгарлаа.

Эйнштейн картыг зах зээлд амжилттай байршуулж, Cashback хөтөлбөрт e-commerce платформуудыг нэмснээр банкны харилцагчдын тоог залуу сегментээр амжилттай тэллээ.

Бритто картын харилцагч нартаа зориулсан Happy Ray хөтөлбөрийг эхлүүлж 2153 харилцагчаа урамшууллаа.

Зээлийн батлан даалттай бизнесийн ногоон зээлийг зах зээлд анх удаа нэвтрүүлээ.

Тогтвортой санхүүжилтийн холбооны Онцлох ToC банкаар шалгарлаа.

АНУ-ын томоохон технологийн компани болох Genesys-с "GENESYS CX 2023" шагнал хүртлээ. Энэ нь АНУ-ын программ хангамжийн компаниас Монгол компани шагнал авч байгаа анхны тохиолдол юм.

MITSUI & CO.

Mitsui & Co., Ltd. компанитай хамтран Зэсийн Экспортыг дэмжих санхүүжилтийг амжилттай олголоо.

МОНГОЛ УЛС СААРАЛ ЖАГСААЛТАД ОРСНООС ХОЙШ АНУ-ЫН БАНКАНД АМ, ДОЛЛАРЫН НОСТРО ДАНС НЭЭСЭН АНХНЫ БАНК БОЛЛОО.

Монгол Улсыг дэлхийн ам, долларын төлбөрийн системд дахин холбосон амжилтыг олон улсад үнэлж "World Economic Magazine" сэтгүүлээс Монгол Улсын гадаад төлбөр тооцооны тэргүүлэгч банк буюу "Best Bank for Remittances Mongolia 2023" -аар шагналаа.

ХУРИМТЛАЛТАЙ
МОНГОЛ
БАЙРТАЙ
ХАДГАЛАМЖТАЙ
АЯН

Хуримтлалтай Монгол аяныг 4 дэх жилдээ амжилттай зохион байгуулж 250 харилцагчаа мөнгөн урамшууллаар урамшуулж, 10 харилцагчаа хосоор нь гадаад аялуулж, 1 харилцагчдаа ТАУН ХАУС бэлэглэв.

Иргэд болон жижиг дунд бизнес эрхлэгч нарт зориулсан зээлийн үйлчилгээнүүдээ цахимжуулав.

Цаасгүй цахим салбараа шинээр нээлээ.

САНХҮҮГИЙН ХУРААНГУЙ ТАЙЛАН

Хөрөнгө	2021	2022	2023
Бэлэн мөнгө ба Монголбанкин дахь мөнгөн хөрөнгө	976.4	1,756.2	2,308.7
Бусад банк, санхүүгийн байгууллага дахь мөнгөн хөрөнгө	504.4	767.1	1,651.8
Санхүүгийн хөрөнгө оруулалт	2,602.6	1,669.9	1,917.9
Охин болон хараат компани дахь хөрөнгө оруулалт	0.5	0.9	5.2
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр	101.6	265.4	172.2
Зээл ба урьдчилгаа	4,588.5	4,137.2	4,933.5
Бусад хөрөнгө	200.1	466.0	509.2
Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө	79.9	80.0	53.3
Борлуулах зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө	3.6	24.7	8.3
Үндсэн хөрөнгө, цэвэр	480.8	470.6	568.0
Ашиглах эрхтэй хөрөнгө	7.9	15.4	13.2
Биет бус хөрөнгө, цэвэр	2.3	1.4	25.3
НИЙТ ХӨРӨНГӨ	9,548.7	9,654.8	12,166.6

Өр төлбөр	2021	2022	2023
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	13.9	33.1	318.4
Буцаан худалдаж авах гэрээгээр борлуулсан үнэт цаас	289.8	316.8	51.3
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	6,266.3	6,207.3	9,086.8
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр	78.0	166.2	159.1
Санхүүгийн байгууллагаас авсан зээл	1,408.7	1,418.8	872.7
Хоёрдогч өглөг	-	-	-
Гаргасан өрийн үнэт цаас	160.1	-	-
Бусад өр төлбөр	289.1	260.5	172.7
Түрээсийн өр төлбөр	9.0	15.9	13.9
Орлогын татварын өглөг	12.5	55.7	76.9
Хойшлогдсон татварын өглөг	1.0	2.5	6.4
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	8,528.6	8,476.8	10,758.2

Өөрийн хөрөнгө	2021	2022	2023
Хувьцаат капитал	323.8	323.8	340.9
Нэмж төлөгдсөн капитал	-	-	64.1
Дахин үнэлгээний нөөц	151.2	145.7	143.5
Борлуулах боломжит санхүүгийн хөрөнгийн хуримтлагдсан хэрэгжээгүй олз (гарз)	4.4	3.0	35.4
Тусгай зориулалттай нөөц	54.6	110.7	135.3
Хуримтлагдсан ашиг	486.2	594.8	689.3
НИЙТ ӨӨРИЙН ХӨРӨНГӨ	1,020.1	1,178.0	1,408.4
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР БА ӨӨРИЙН ХӨРӨНГӨ	9,548.7	9,654.8	12,166.6

	2021	2022	2023
Хүүгийн орлого	597.1	674.1	764.7
Хүүгийн зардал	(405.6)	(354.5)	(469.0)
Хүүгийн цэвэр орлого	191.5	319.6	295.7
Шимтгэл, хураамжийн цэвэр орлого	44.4	50.4	61.4
Үйл ажиллагааны бусад орлого (алдагдал), цэвэр	(13.4)	13.9	54.7
Хүүгийн бус цэвэр орлого	31.0	64.4	116.1
Үйл ажиллагааны орлого	222.5	384.0	411.7
Үйл ажиллагааны зардал	(130.9)	(172.8)	(183.8)
Үнэ цэнийн бууралтын нөөцийн алдагдал	57.7	28.3	(35.4)
Хараат компанийн алдагдлаас ногдох хувь	(28.7)	0.4	4.3
Татварын өмнөх ашиг	120.5	239.9	196.8
Орлогын татварын зардал	(15.7)	(45.7)	(45.6)
Тайлант жилийн цэвэр ашиг	104.8	194.2	151.2

ХАРЬЦАА ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

Ашигт ажиллагаа	2021	2022	2023
Зардлын орлогод эзлэх хувь	58.8%	45.0%	44.6%
Цэвэр хүүгийн зөрүү	2.9%	4.4%	3.7%
Өөрийн хөрөнгийн өгөөж	10.3%	16.5%	10.7%
Активын өгөөж	1.1%	2.0%	1.2%
Өсөлтийн харьцаанууд	2021	2022	2023
Активын өсөлт	17.6%	1.1%	26.0%
Зээлийн өсөлт	11.7%	-9.8%	19.2%
Харилцах, хадгаламжийн өсөлт	18.0%	-0.9%	46.4%
Өөрийн хөрөнгийн өсөлт	0.3%	15.5%	19.6%
Активын чанар	2021	2022	2023
Зээл / Харилцах, хадгаламж	73.2%	66.7%	54.3%
Зээлийн активт эзлэх хувь	48.1%	42.9%	40.5%
Зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлт	2021	2022	2023
1-р зэрэглэлийн өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ	13.0%	15.2%	16.6%
Өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ	13.0%	15.2%	16.6%
Гадаад валютын нээлттэй позици болон өөрийн хөрөнгийн харьцаа (нэгж валютаар)	-10.5%	-0.9%	-3.8%
Гадаад валютын нээлттэй позици болон өөрийн хөрөнгийн харьцаа (нийт валютаар)	-15.3%	4.2%	-7.1%
Төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадвар	40.6%	43.4%	49.7%
Чанаргүй зээлийн нийт зээлийн багцад эзлэх хувь	13.8%	12.1%	9.4%

Эрсдэлийн сангаас хаасан актив болон тэнцлээс хассан активын мэдээлэл

Монголбанкны Ерөнхийлөгч, Сангийн Сайдын хамтарсан тушаалаар батлагдсан "Активыг ангилах, активын эрсдэлийн сан байгуулж, зарцуулах журам"		
2023 онд Эрсдэлийн сангаас хаасан актив	Төлбөр төлөгч	Активын дүн /Тэрбум төгрөг/
Уг журмын 3.5.1.1-3.5.1.4-т заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасан активыг эрсдэлийн сангаас хаасан	7	55.2

ХҮНИЙ НӨӨЦИЙН УДИРДЛАГА

Худалдаа, хөгжлийн банк нь хүн төвтэй хүний нөөцийн удирдлагыг хэрэгжүүлэн ажилтнуудынхаа сайн сайхан байдал, цалин хөлсний өрсөлдөхүйц багц болон тасралтгүй сургалт хөгжил зэрэгт голчлон анхааран шаардлагатай төсөл, хөтөлбөрүүдийг хэрэгжүүлэн ажиллаа.

2023 онд давхардсан тоогоор 21439 ажилтныг 256 төрлийн 579 удаагийн сургалтад хамруулан ажиллав. Тайлант хугацаанд 1 ажилтан дунджаар 9.3 удаагийн сургалтад хамрагдсан байна. Мөн стратегитай уялдсан сургалтын хөтөлбөрүүдийг шинээр бий болгон нийт ажилтнуудын 82%-ийг тус сургалтуудад хамрууллаа.

Нийт ажилтны 82% сургалтад хамрагдсан

Бид олон улсын болон Монгол улсын тэргүүлэгч сургалтын платформ болох UdeMy болон Melearn-тэй хамтран ажиллаж ажилтнуудад олон төрлийн сургалтын сувгийг санал болгож ажиллав. Мөн дотоодын программ хангамжийн тусламжтайгаар видео сургалтын санг бий болгож ажилтнууддаа цогц мэдээ мэдээллийг хүргэн ажилтнууддаа тасралтгүй сурч, хөгжих боломжоор хангаж ажиллаа.

- Олон улсын мэргэшсэн эрх олгох сургалт, шалгалтад хамрагдсан ажилтнууддаа зориулсан "Дэмжих хөтөлбөр - 2023"-г хэрэгжүүлэн 1000\$-ын буцаалтыг олгож эхлэв.
- "Удирдах ажилтан бэлтгэх хөтөлбөр", "Харилцааны менежер бэлтгэх хөтөлбөр" болон "Ахлах ажилтан бэлтгэх хөтөлбөр"-үүдийг амжилттай зохион байгуулж, 96%-ийн дундаж үнэлгээтэйгээр өндөрлөв.
- Гадаадын шилдэг их, дээд сургуулиудын 17 онлайн хөтөлбөрт ажилтнууддаа хамруулж мэргэшсэн эрхтэй ажилтнууд бэлтгэв.

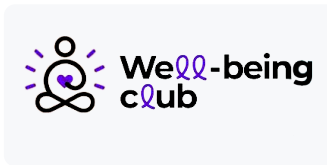
САНХҮҮГИЙН САЙН САЙХАН БАЙДАЛ, ШАГНАЛ УРАМШУУЛЛЫН СТРАТЕГИ:

- 2023 онд бид нийт ажилтнуудынхаа цалинг дөрвөн жилийн турш тасралтгүй нэмэгдүүлэх Зөгийн үүр хөтөлбөрийг эхлүүлсэн. Хөтөлбөрийн хүрээнд ТУЗ-ийн шийдвэрээр нийт ажилтныхаа бүтээмжийн цалинг 25 хүртэлх хувиар нэмэгдүүллээ.
- Ажилтнуудын зорилтот таргетын гүйцэтгэлийг үнэлэх, урт хугацаанд тогтвортой ажиллуулах зорилготой KPI-д суурилсан нэмэгдэл цалинг олгож эхлэв. Тус систем нэвтэрснээр ажилтнуудын сэтгэл ханамж, бүтээмжийн цалингийн дүн хэмжээ зэрэг нэмэгдэж эерэг үр дүнг бий болгов.
- Тайлант хугацаанд ажилтнууддаа хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр 9 тэрбум төгрөгийн зээл олгож нийгмийн асуудлыг нь шийдвэрлэлээ.
- 120 гаруй шилдэг ажилтнаа Тайланд, Вьетнам, Жэжү, Хайнань арлаар аялууллаа.
- 200 гаруй ажилтнаа Монгол банк болон бусад байгууллагын шагналаар шагналаа.

БИЕИЙН БОЛОН СЭТГЭЛ ЗҮЙН САЙН САЙХАН БАЙДАЛ:

- Нийт ажилтны ажил амьдралын тэнцвэрт байдлыг хангах, ажлын байран дээрээ сэтгэл ханамжтай, тогтвортой ажиллах боломжийг бий болгох "Уян хатан цагийн систем"-ийг хэрэгжүүлж байна.
- Банкны харилцагчтай шууд харилцдаггүй ажлын байрны ажилтнууд Business casual dress стандартаар хувцасладаг болов.
- Ажилтнуудын сэтгэл зүй, биеийн эрүүл мэндэд чиглэсэн Well being club-г үүсгэн байгууллаа. Давхардсан тоогоор 200 гаруй ажилтнууд тус клубийн үйл ажиллагаанд хамрагджээ.
- Томоохон 100 гаруй байгууллагатай хамтран "TDB Employee Benefit Book"-г хэрэгжүүлж ажилтнуудын санхүүгийн сайн сайхан байдалд дэмжлэг үзүүлээ.

АЗ ЖАРГАЛТАЙ АЖИЛТАН, АЗ ЖАРГАЛТАЙ ХАРИЛЦАГЧ:

- Салбар, тооцооны төвд ажиллаж буй 1000 гаруй ажилтны сэтгэл ханамжийн судалгааны хувь дунджаар 85% байна.
- Залгамж халаа болсон шинэ ажилтнуудаас улирал бүр Дасан зохицох хөтөлбөрийн судалгаа авахад дундаж хувь 98 гэж үнэлэгдэв.
- Ажилтанд чиглэсэн сайн дурын 8 клуб тасралтгүй үйл ажиллагаа явуулж байна. Үүнд:
  - Хувь хүний хөгжлийн клуб
  - Good readers club
  - English speaking club
  - Спорт хамтлаг
  - E-Sport club
  - Жендер нетворкинг клуб
  - Hiking club
  - Digital transformation club
- Тайлант хугацаанд "TDB Quiz Night", "TDB Open Mic", "TDB 33 Quiz", "Баярлалаа аян" зэрэг ажилтан хоорондын хамтын ажиллагааг нэмэгдүүлэх үйл ажиллагаанууд зохион байгуулагдаж, давхардсан тоогоор 1200 гаруй ажилтан оролцжээ.

НИЙГМИЙН ХАРИУЦЛАГА

SAVE THE PLANET

Хөгжмөөр дамжуулан шинэ залуу үеэ эх дэлхийгээ хайрлан, хамгаалахыг уриалсан Save The Planet контенттой хамтран ажиллав. Мөн энэ хүрээндээ биет картын пластик бэлдцийг байгаль орчинд хортой хог хаягдал болгохгүй байхыг уриалж, социал контент бүтээж түгээв.

ЭМЧ, ЭМНЭЛГИЙН АЖИЛТНУУД

Монгол Улсын хүн амын эрүүл мэндийг дэмжих, хамгаалах эрхэм үйлсийн эзэд болсон эмч, эмнэлгийн ажилтнуудыг ипотекийн зээлд тэргүүн ээлжид хамруулж эхэллээ.

МОНГОЛЧУУДЫН ТҮҮХ

Өв соёлоо эрхэмлэн дээдлэгч үндэсний банк болохынхоо хүрээнд Монголчуудын түүх контентыг ивээн тэтгэж, түүх соёлоо залуу үедээ өвлүүлэн түгээх ажлыг дэмжив.

ХЯЗГААРГҮЙ МӨРӨӨДӨЛ

Бид 2018 оноос эхлэн хүүхэд, залууст оюуны хөрөнгө оруулалт хийх зорилготой Хязгааргүй мөрөөдөл төслөө эхлүүлсэн. Тайлант онд ч мөн төслөө хэрэгжүүлж нийт 55 сургуулийн номын санг тохижуулж, номын фондыг нь баяжуулж өгөөд байна. Төслөөрөө дамжуулан 200 мянга орчим хүүхэд залуусыг «БҮТЭН» боловсролоор дэмжихийн төлөө ажиллаа.

BNY MELLON

АНУ-н клирингийн топ банк болох Bank of New York Mellon -д ностро данс нээх болзлоо хангалаа. Ингэснээр Монгол Улс ФАТФ-н саарал жагсаалтад орсноос хойш эргэн дэлхийн ам.долларын төлбөрийн системд нэгдэж чадахаар болов.

Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн Тамгын Газар, ТоС Холбоо, IFS, ОУСК болон бусад гадаад, дотоодын дэмжигч байгууллагатай хамтран Ногоон Санхүүгийн Олон Улсын Манлайллын Хөтөлбөр 2023-г зохион байгууллаа. Энэ үеэр Монгол Улс ТХЗ-ын таксономи баталсан дэлхийд анхдагч улсуудын нэг боллоо.

БИЗНЕСИЙН ОРЧИН

Тайлант онд AustCham Mongolia MYTHS & LEGENDS Gala арга хэмжээ, TDB and JICA business matching event, NEXT SOLUTIONS networking event, TRADE FINANCE FORUM 2023, JAPANESE - MONGOLIAN business networking event, INVEST KHOVD 2023, Bloomberg TV Mongolia awards 2023 зэрэг арга хэмжээнүүдийг зохион байгуулж, дэмжин ажиллаа. Ингэснээр Худалдаа, хөгжлийн банк Монгол Улс болон гуравдагч хөрш улс хоорондын бизнесийн нөхцөл байдал, эдийн засаг, нийгмийн ач холбогдлыг сайжруулахад чухал үүрэг гүйцэтгэлээ.

Монгол Улсад анх удаа худалдааны санхүүжилтийн форум зохион байгууллаа. Худалдаа, үйлчилгээний бизнесийн орчныг шинээр харж, сорилт бэрхшээл, амжилт ололт, шинэ боломжийг хүндэт харилцагч, бизнесийн итгэлт түншүүдтэйгээ хамт хэлэлцлээ.

Welcome to Mongolia уриатай Монголын эдийн засгийн форум 2023 арга хэмжээг дэмжин ажиллав. Форумын үеэр IPO-оор татан төвлөрүүлсэн хөрөнгөө ногоон санхүүжилтэд зарцуулах ба цаашид ч тогтвортой санхүүжилтийн дүнг нэмэгдүүлэн ажиллах тухайгаа олон нийтэд зарлав.

СЕКТОРЫН ХАМГИЙН ӨНДӨР ЦАЛИН

Банкны ажилтнуудын сэтгэл ханамж, сайн сайхан байдал, амьдралын чадавхыг дээшлүүлэх зорилгоор нийт ажилтнуудын бүтээмжийн цалинг 25 хүртэлх хувиар нэмлээ.

MONGOLIAN OPEN INNOVATION CO-CREATION FOR SDG'S

Жайка олон улсын байгууллагатай хамтран Монгол улсад тулгарч буй нийгмийн асуудлуудыг шийдвэрлэх санал, санаачилга, шийдэл гаргах төсөл зохион байгуулав. Шалгарсан төслийг ивээн тэтгэж, дэмжин ажиллахаар болов.

World Space Week

Монгол Улсын хүүхэд залууст зориулсан шинжлэх ухааны цорын ганц эвент арга хэмжээ болох WORLD SPACE WEEK -г ивээн тэтгэж, 30 мянга гаруй хүүхдийг шинжлэх ухаанд дуртай болгохын төлөө ажиллаа.

ЗЭЭЛИЙН БАТЛАН ДААЛТТАЙ НОГООН ЗЭЭЛ

Зээлийн батлан даалтын сантай хамтран батлан даалттай бизнесийн ногоон зээлийг зах зээлд анх удаа нэвтрүүлээ. Мөн хөдөө орон нутагт зээлийн батлан даалттай ипотекийн хөнгөлөлттэй зээлийг олгож эхэллээ.

Улаанбаатар хотын хүний урсгал ихтэй дүүрэг дэх барилгын хана талбайд Happy Art урсгалын зургууд зурж байршууллаа. Энэ нь иргэдийн сэтгэл зүйг илүү эрч хүчтэй, эерэг байлгахад тустай нийгмийн нөлөөллийн ажил болов.

Bloomberg LED MEDIA SCREEN

Төр болон хувийн хэвшлийн байгууллагаас хэрэгжүүлж буй нийгэм, байгаль дэлхийн сайн сайхны төлөөх үйл ажиллагаануудыг дэмжиж ажиллав. Дэмжлэгийн хүрээнд 4 байгууллагын 8 төрлийн видеог төв байрны гадаа байрлах дэлгэцээрээ тус бүр 14 хоногос дээш хугацаанд үнэгүй байршууллаа.

БАЙГУУЛЛАГЫН ЗАХ ЗЭЭЛ

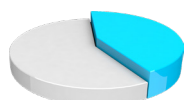
Худалдаа, хөгжлийн банк нь Монгол Улсын шилдэг байгууллагын банк тодотголтойгоор үйл ажиллагаагаа явуулдаг. Мөн бид “Харилцагч төвтэй банк болох” урт хугацааны стратеги зорилготой ажиллаж байна. Энэ хүрээндээ харилцагчдын эрэлт хэрэгцээ, хүлээлтэд нийцсэн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг санал болгох, оновчтой сувгаар борлуулах, харилцагчаа халамжлахад ихээхэн анхаарч байгаа юм. Үр дүнд нь харилцагчид хүрэх үнэ цэнийг нэмэгдүүлж, хүлээлтээс давсан үйлчилгээг харилцагч нэг бүрд үзүүлэх болно.

2023 онд эдийн засгийн хөдөлгөгч хүч болсон уул уурхай, худалдаа үйлчилгээ, хөдөө аж ахуй, боловсруулах үйлдвэрлэл, барилга зэрэг салбар бүрийн манлайлагч 2700 гаруй томоохон аж ахуй нэгж байгууллага, групп компаниудтай хамтран ажиллаа. Харилцагч байгууллагуудын бизнесийн хэрэгцээ шаардлагад нь нийцсэн зээл, хадгаламж, худалдааны санхүүжилт болон төлбөр тооцооны 60 гаруй бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг үзүүлж байгаа юм. Бид харилцагч нэг бүрийнхээ бизнесийг дэмжин, харилцан ашигтайгаар, хамтдаа хөгжин дэвшсээр байна.

ЗЭЭЛ, ЭХ ҮҮСВЭР

Бид банкны системийн том байгууллагын зээлийн 39%, байгууллагын харилцах, хадгаламжийн 24% тус тус бүрдүүлж байна.

НИЙТ ЗАХ ЗЭЭЛ

39%

Худалдаа, хөгжлийн банк

НИЙТ ХАРИЛЦАХ, ХАДГАЛАМЖ

24%

Худалдаа, хөгжлийн банк

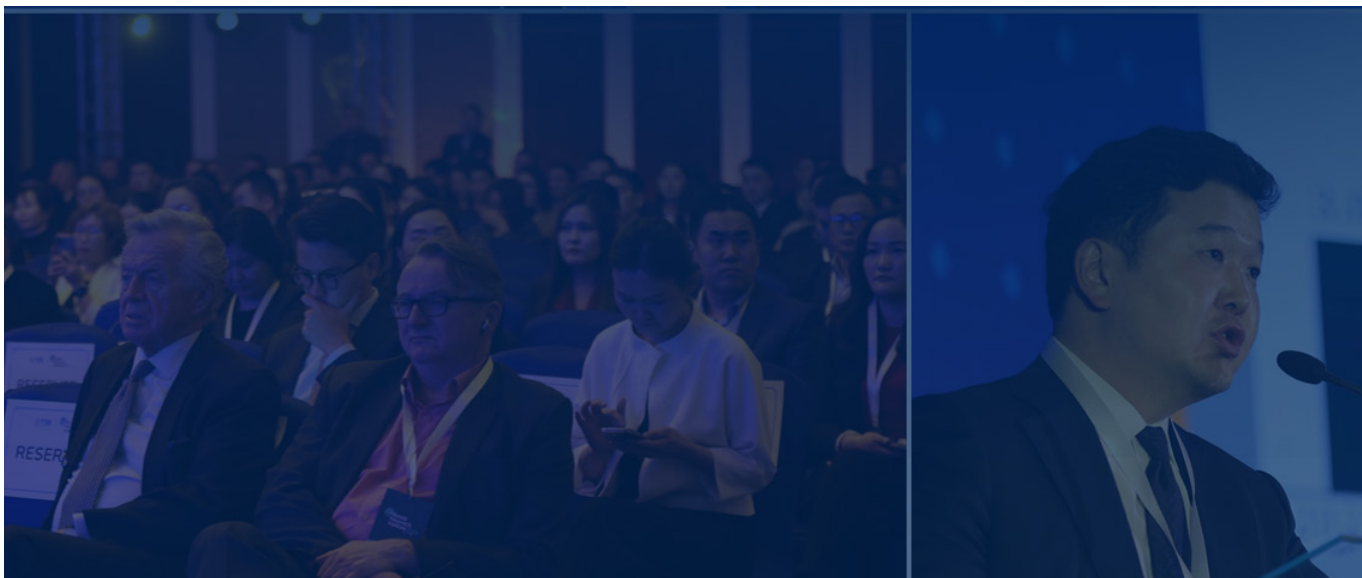
ХУДАЛДААНЫ САНХҮҮЖИЛТ

Гадаад худалдааны хэмжээ өсөхийн хэрээр импорт, экспортын аккредитив болон инкассын үйлчилгээгээр бизнес эрхлэгчид эрсдэлээ бууруулж, хамтын ажиллагаагаа тэлсээр байна.

2023 онд байгууллагын сегментийн харилцагчдад гаргасан нийт аккредитив, баталгааны дүнг өмнөх оны эцсээс 24.6%-аар нэмэгдүүлээ.

Бид харилцагчийн бараа бүтээгдэхүүний эргэцийг нэмэгдүүлэх, олон улсын зах зээлд тогтвортой тоглогч байх нөхцөлийг бүрдүүлэх бодлого баримталж байна. Түүнчлэн бараа материал барьцаалсан тээвэр ложистик, гаалийн төлбөрийг санхүүжүүлэх шинэ төрлийн бүтээгдэхүүнийг зах зээлд нэвтрүүлж, 1.6 тэрбум төгрөгийн санхүүжилт олгожээ.

Тайлант онд Худалдааны салбарын харилцагч нартаа зориулан Trade Finance Forum арга хэмжээг амжилттай зохион байгуулж, Худалдааны санхүүжилтийн 3F (Freight forwarding, Factoring, Forfaiting) бүтээгдэхүүнийг зах зээлд нэвтрүүлсэн нэвтрүүлсэн онцлог жил байлаа.

НОГООН САНХҮҮЖИЛТ

Худалдаа, хөгжлийн банк нь байгаль орчинд ээлтэй бизнесийг дэмжин санхүүжүүлэх замаар урт хугацааны тогтвортой хөгжлийг бий болгох “Байгаль орчин, нийгмийн эрсдэлийн менежментийн систем” (БОНЭМС) хэмээх шинэ ойлголтыг Монгол Улсдаа цогцоор нь хэрэгжүүлж эхэлсэн. Энэ хүрээнд шинээр нэвтрүүлсэн бүтээгдэхүүн үйлчилгээгээрээ дамжуулан банкны секторт тэргүүлэн ажиллаж байна.

Олон улсын банк болох стратегийн зорилгын хүрээнд даян дэлхийн Тогтвортой хөгжлийн зорилгыг хэрэгжүүлэх, Ногоон банк болох гэсэн зорилтуудыг тодорхойлж, эдгээрийн биелэлтийг хангахад чиглэсэн “Climate 30+ Ногоон сэргэлтийн хөтөлбөр”-ийг санаачлан эхлүүлсэн. Хөтөлбөрийн хүрээнд 30.2 тэрбум төгрөгийн зээлийг доорх үйл ажиллагааны зориулалтаар олголоо.

CLIMATE 30+

НОГООН СЭРГЭЛТИЙН ХӨТӨЛБӨР

2023 ОНД НИЙТ 30.2 ТЭРБУМ ТӨГРӨГИЙН ЗЭЭЛИЙГ
ДАРААХ ЗОРИУЛАЛТААР ОЛГОСОН БАЙНА

Эрчим хүчний хэмнэлт

Тогтвортой ус, хаягдлын хэрэглээ

Бага бохирдуулагч эрчим хүч

Тогтвортой хөдөө аж ахуй, газар ашиглалт, ой болон эко аялал жуулчлал

Сэргээгдэх эрчим хүч

Бохирдлоос сэргийлэх, бууруулах үйл ажиллагаа

12.3
ТЭРБУМ

Мөн тайлант онд Зээлийн батлан даалтын сантай хамтран бага хүүтэй, урт хугацаатай бизнесийн ногоон зээлийн бүтээгдэхүүнийг зах зээлд шинээр нэвтрүүлж, 12.3 тэрбум төгрөгийн ногоон зээлийн хүсэлтийг судалж байна.

ТӨСӨЛ ХӨТӨЛБӨР

Худалдаа, хөгжлийн банк нь Эдийн засаг, зах зээлд үзүүлж буй Цар тахлын нөлөөллийг бууруулах, бизнес эрхлэгчдийг дэмжих, эдийн засгийг сэргээх, ажлын байрыг нэмэгдүүлэх зорилтын хүрээнд Засгийн газраас авч хэрэгжүүлж буй арга хэмжээ, төсөл хөтөлбөрүүд болон Монголбанк, Азийн хөгжлийн банкны эх үүсвэртэй хөтөлбөрүүдэд идэвхтэй оролцож, харилцагч нараа дэмжин ажилласаар байна.

Дараах төсөл хөтөлбөрүүдийг идэвхтэй дэмжин, 2023 онд нийт **2031** тэрбум төгрөгийн зээлийг шийдвэрлэн ажилласан. Ингэснээр харилцагч нарынхаа газар тариалан, эрчимжсэн мал аж ахуй, зоорь агуулах, хүүхдэд чиглэсэн сүү, сүүн бүтээгдэхүүн, талх нарийн боов, гурилын үйлдвэр гэх мэт төсөлд хөрөнгө оруулалт хийж, эргэлтийн хөрөнгийн санхүүжилт олголоо.

Мөн Монгол улсын шатахууны нөөц бүрдүүлэх, шатахууны хангамжийн тасралтгүй байдлыг хадгалах, баталгаажуулсан захиалгын нийлүүлэлт тасалдахаас сэргийлэн шатахуун импортлогч харилцагч нарынхаа нийт **198.6** тэрбум төгрөгийн санхүүжилтийг сунган ажиллаа.

Түүнчлэн аялал жуулчлалын салбарыг дэмжих зээлийн санхүүжилтийн ерөнхий гэрээг баталгаажуулахаар ажиллаж байна.

ҮҮНД:

- Хүнсний болон хөдөө аж ахуйн үйлдвэрлэлийг дэмжих эргэлтийн хөрөнгө болон хөрөнгө оруулалт - **167.8** тэрбум төгрөг
- Азийн хөгжлийн банкны эх үүсвэртэй Хөдөө аж ахуй, хөдөөгийн хөгжлийн төслийн санхүүжилт - **3.0** тэрбум төгрөг
- 2024 оны мал, мах бэлтгэх, махны нөөц бүрдүүлэх зориулалтын зээл - **20.0** тэрбум төгрөг
- Дотоодын агаарын тээвэрлэгчдийг дэмжих хөтөлбөр - **2.9** тэрбум төгрөг
- Ноолуур бэлтгэлд зориулан олгох хөтөлбөр - **9.4** тэрбум төгрөг

МОНГОЛБАНК
МОНГОЛ УЛСЫН ТӨВ БАНК

ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ,
ХӨНГӨН ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ

ШИНЭ БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Байгууллагын харилцагч нарынхаа үйл ажиллагааг дэмжих, олон талт хамтын ажиллагааг өргөжүүлэхээр шинээр **5** төрлийн бүтээгдэхүүнээ зах зээлд нэвтрүүлэн, борлуулж эхэллээ.

ЗБДС-БИЗНЕСИЙН НОГООН ЗЭЭЛ

Зээлийн батлан даалтын сантай хамтран ЖДҮ эрхлэгчдэд зориулан бага хүүтэй, урт хугацаатай Бизнесийн ногоон зээлийн бүтээгдэхүүнийг шинээр нэвтрүүллээ.

ЗАРЛАГА ГАРГАХ ЭРХТЭЙ ХАДГАЛАМЖ

Гэрээний хугацааны дундуур зарлага гаргах боломжтой уян хатан нөхцөлтэй, санхүүгийн хэрэгцээгээ шийдвэрлэх боломжтой Хадгаламжийн бүтээгдэхүүнийг шинээр нэвтрүүллээ.

ФАКТОРИНГИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Харилцагчдын эрэлт, хэрэгцээнд тулгуурлан үл хөдлөх хөрөнгө шаардахгүй, байгууллага хоорондын авлагыг барьцаалан богино хугацааны эргэлтийн хөрөнгийг санхүүжүүлэх зориулалттай Факторингийн үйлчилгээг зах зээлд анхлан нэвтрүүллээ.

ТЭЭВРИЙН САНХҮҮЖИЛТИЙН ЭРХ

Импортлогч аж ахуйн нэгж, байгууллагад үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулах, захиалсан бараа материалаа цаг хугацаандаа авах боломжийг олгосон Тээвэрлэлтийн төлбөр болон Гаалийн төлбөрийг санхүүжүүлэх бүтээгдэхүүн шинээр нэвтрүүллээ.

ЗБДС-ТАЙ ХАМТАРСАН ЭКСПОРТЛОГЧДОД ЗОРИУЛСАН ЗЭЭЛ

Зээлийн батлан даалтын сантай хамтран Экспортлогч компаниудын эрэлт хэрэгцээнд нийцсэн хөнгөлөлттэй нөхцөл бүхий бага хүүтэй, урт хугацаатай Эргэлтийн хөрөнгийн зээлийг шинээр нэвтрүүллээ.

ЖИЖИГ, ДУНД БИЗНЕСИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

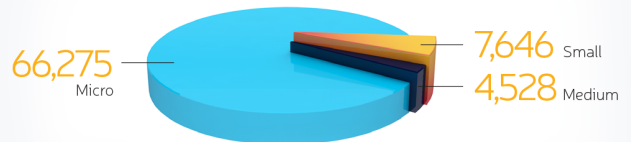
Худалдаа, хөгжлийн банк нь "харилцагч төвтэй банк байх" стратеги чиглэлийн хүрээнд жижиг, дунд бизнесийн зах зээлийн тэлэлдээ ихээхэн анхаарч ажиллаж байна. Ингэхдээ гаднын хямд эх үүсвэрээр жижиг, дунд бизнес эрхлэгчдийн гарааны бизнесийг эхлүүлэх, өргөжүүлэх, чадавхжуулах зэрэг олон талт хамтын ажиллагааг хэрэгжүүлж байгаа юм. Мөн цаашлаад санхүүжилтийн эко системийг бий болгож, санхүүгийн уламжлалт болон дэвшилтэт бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг зах зээлд нэвтрүүлж, байгаль орчин, нийгэмд ээлтэй банк байхыг зорьж байна.

Жижиг дунд сегмент нь иргэн болон байгууллагыг багтаасан маш онцлог сегмент юм. Сегментийн идэвхтэй 78,449 жижиг, дунд бизнес эрхлэгч харилцагч нар байна. Бид салбар, тооцооны төв болон цахим сувгаараа дамжуулан банкны суурь бүтээгдэхүүн үйлчилгээг, олон улсын стандартаар харилцагч нартаа хүргэж байна.

Тайлант онд жижиг, дунд бизнес эрхлэгчдэд олгосон нийт зээлийн үлдэгдэл 785.86 тэрбум төгрөг болж, өөрийн банкны зээлийн багцын 15.5%-ийг бүрдүүлээ. Татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийн хувьд 1,105.40 тэрбум төгрөг болж, өөрийн банкны татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийн 12.4%-ийг эзэлж байна.

Жижиг, дунд сегментийн бизнес эрхлэгч байгууллага нарын **34%** нь худалдааны салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг. Харин барилгын салбарт 13%, Үйлчилгээний салбарт 11%, Тээвэр ба агуулахын үйл ажиллагааны салбарт 6%, бусад салбарууд үлдсэн 37%-г эзэлж байна.

SME ХАРИЛЦАГЧ

Зээлийн багцын үлдэгдэл
785.86 тэрбум төгрөг

Татан төвлөрүүлсэн хөрөнгө
1,105.40 тэрбум төгрөг

ШИНЭ БҮТЭЭГДЭХҮҮН, ҮЙЛЧИЛГЭЭ

ХӨДӨЛМӨР ЭРХЛЭЛТИЙГ ДЭМЖИХ ЗЭЭЛ

Ажлын байр шинээр бий болгох, хадгалах, өргөтгөх зорилгоор хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч, малчин, нөхөрлөл, хоршоо байгуулах иргэн, бичил үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгч болон гадаад улсаас эх орондоо ажиллаж амьдрахаар ирсэн иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих зорилгоор Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих сангийн хөнгөлөлттэй санхүүжилтийг санал болгож жижиг зээлийн бүтээгдэхүүнийг зах зээлд нэвтрүүлэн олголоо.

ГЭРЭЭ БАРЬЦААЛСАН ЗЭЭЛ

Барьцаа хөрөнгийн дутагдалтай бизнес эрхлэгч аж ахуй нэгжийн богино хугацааны эргэлтийн хөрөнгийг санхүүжүүлэх зорилгоор төрийн байгууллага болон хувийн аж ахуйн нэгж, иргэний хооронд хийгдсэн бараа нийлүүлэх гэрээгээр зохицуулагдсан ирээдүйд орж ирэх орлогоор төлөгдөх боломжтой зээлийн бүтээгдэхүүнийг зах зээлд нэвтрүүллээ.

СҮЛЖЭЭ ДЭЛГҮҮРИЙН АВЛАГА БАРЬЦААЛСАН ЗЭЭЛИЙН ЭРХ

Сүлжээ дэлгүүрт бараа, бүтээгдэхүүн нийлүүлдэг ханган нийлүүлэгчид нь барааны төлбөр орж ирэх өдрийг хүлээх шаардлагагүйгээр авлага барьцаалан богино хугацааны эргэлийн хөрөнгөө санхүүжүүлэх, барааны эргэлтийг сайжруулах боломжийг олгох зорилготой зээлийн бүтээгдэхүүнийг зах зээлд нэвтрүүллэн.

ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Сүүлийн үеийн дэвшилтэт технологи ашиглан андройд гар утасны NFC-ээр дамжуулан картын төлбөрийг хүлээн авах боломжтой худалдаа, үйлчилгээнд зориулсан төлбөрийн шинэ шийдэл HAPPY POS үйлчилгээг зах зээлд нэвтрүүллээ. Уг бүтээгдэхүүний онцлог нь мерчантаар элсэхийг хүссэн иргэн, аж ахуй нэгжид үйл ажиллагааны чиглэлээс үл хамааран үнэ төлбөргүй ухаалаг төхөөрөмж дээр нь суурилуулах юм.

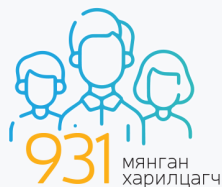

АЗИЙН ХӨГЖЛИЙН БАНКНЫ ЭХ ҮҮСВЭРТЭЙ БАТЛАН ДААЛТТАЙ БИЗНЕСИЙН НОГООН ЗЭЭЛ

Ногоон бизнесийг дэмжих замаар барьцаа хөрөнгийн дутагдалтай жижиг, дунд бизнес эрхлэгчдэд бизнесээ өргөжүүлэх, шинэ төсөл хөтөлбөр хэрэгжүүлэх боломжийг олгох, ногоон эдийн засгийг дэмжих зорилготой зээлийн бүтээгдэхүүнийг зах зээлд нэвтрүүллээ.

ИРГЭДИЙН ЗАХ ЗЭЭЛ

Тайлант онд Худалдаа Хөгжлийн Банк иргэдийн сегментийн зах зээлд эзлэх байр сууриа нэмэгдүүлж, харилцагч нарт цоо шинэ бүтээгдэхүүн үйлчилгээ хүргэх, уламжлалт бүтээгдэхүүн үйлчилгээгээ цахимжуулах чиглэлд түлхүү ажиллаа. Үүний үр дүнд бид хугацаатай хадгаламжийн секторт эзлэх хувиа 20.9%-д хүргэж чадлаа. Цаашид ч харилцагчдад хүргэж буй бүх төрлийн бүтээгдэхүүн үйлчилгээндээ технологи, инновацыг шингээн илүү хялбар шийдлийг хүргэх болно.

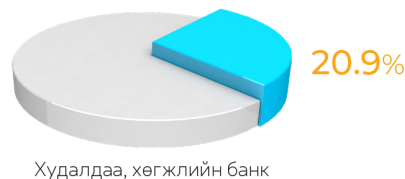
Банкны дунд хугацааны зорилтын нэг нь хоёр сая харилцагчтай болох ба тайлант онд бид зорилгодоо илүү ойртож 931 мянган харилцагчтай боллоо.

ТАТАН ТӨВЛӨРҮҮЛСЭН ХӨРӨНГӨ

Бид харилцагч нартаа бусад арилжааны банкнуудаас илүү уян хатан нөхцөлтэй хадгаламжийн бүтээгдэхүүн санал болгож ирсэн. 2023 оны хувьд ч мөн адил хамгийн өндөр хадгаламжийн хүүг харилцагч нартаа санал болголоо.

Монгол улсын иргэн бүрийг хуримтлалтай болгох, хуримтлалын ач тусыг таниулан мэдүүлэх, түүнийг нь урамшуулах зорилготой Хуримтлалтай Монгол аянаа 4 дэх жилдээ амжилттай зохион байгууллаа. Үүний үр дүнд бид 2023 онд 13%-ийн өсөлт үзүүлж чадлаа.

ХУГАЦААТАЙ ХАДГАЛАМЖИЙН ЗАХ ЗЭЭЛД ЭЗЛЭХ ХУВЬ

ТАЙЛАНТ ОНД ОНЦЛОХ:

БАГЦ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Харилцагчдын эрэлт хэрэгцээнд тулгуурласан, хүлээлтээс давсан цогц үйлчилгээг хүргэх зорилгоор "Платинум багц", "Эйнштэйн залуусын багц" бүтээгдэхүүнүүдийг зах зээлд нэвтрүүллээ. Тус багцыг авснаар харилцагчид банкны зарим бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг шимтгэл, хураамжгүйгээр ашиглах юм.

ЦАХИМЖУУЛАЛТ

Ногоон банк, Дижитал банк болох стратеги зорилтуудынхаа хүрээнд иргэдэд зориулсан бүтээгдэхүүн үйлчилгээгээ цахимжуулж ажиллаа. Ингэснээр харилцагч нарын цаг хугацааг хэмнэж, банкны үйлчилгээг хэзээ ч, хаанаас хялбар авах боломжийг бүрдүүлж байна. Үүнд:

- Хадгаламжийн гэрээ
- Тэтгэврийн зээл
- Цалингийн зээл /Бүх банкны харилцагч нар/
- Хэрэглээний зээл
- Автомашины зээл

ОРОН СУУЦНЫ ЗЭЭЛ

Улаанбаатар хотын төвлөрлийг сааруулах, орон нутгийн тэнцвэртэй хөгжлийг нэмэгдүүлэх зорилгоор Зээлийн батлан даалтын сантай хамтран урьдчилгаа төлбөрийн батлан даалттай ипотекийн зээлийн бүтээгдэхүүнийг шинээр нэвтрүүллээ. Мөн бусад банканд үлдэгдэлтэй орон сууцны зээлээ дахин үнэлүүлэн шинэ зээл авах боломж бүхий цоо шинэ бүтээгдэхүүнийг зах зээлд нэвтрүүлэв. Түүнчлэн "Ногоон хувийн сууц"-ны зээлийн нөхцөлийг сайжруулан нэмэлт барьцаа хөрөнгө шаардлагагүйгээр авах боломжийг бүрдүүлсэн.

ГАДААДЫН ИРГЭД

Банк иргэдийн зах зээлээ тэлэх бодлогын хүрээнд Монгол улсад аялахаар болон бизнес эрхлэхээр ирж буй гадаад улсын иргэдэд харилцах болон хадгаламжийн данс нээж эхэллээ. Гадаадын иргэдээс Монгол Улсад оршин суух үнэмлэх шаардахгүйгээрээ онцлог юм.

ЗЭЭЛ

Харилцагчийн эрэлт, хэрэгцээнд нийцсэн бүх төрлийн санхүүгийн хэрэгцээ шаардлагыг хангахуйц бүтээгдэхүүн үйлчилгээг зах зээлд нэвтрүүлэн ажиллаж байна. Монгол улсын инфляц, бүтээгдэхүүний үнийн өсөлт, иргэдийн худалдан авах чадвар гэх мэт олон хүчин зүйлсээс хамааран иргэдэд санхүүгийн олон шаардлага үүсдэг. Энэхүү хэрэгцээг санхүүгийн болон өрийн дарамтад оруулахгүйгээр хангуулахын тулд олон шинэ үйлчилгээг зах зээлд нэвтрүүллээ. Бидний баримталж буй үндсэн зорилго бол харилцагчийн сэтгэл ханамжийг хамгийн өндөр түвшинд байлгах юм. Үүнийхээ хүрээнд бид системийн нөлөө бүхий банкнуудаас хамгийн бага хүүтэй зээл олгон ажиллаж байна.

ДААТГАЛ

Бид даатгал зуучлалын үйлчилгээндээ харилцагчийн эрх ашиг бүрэн хамгаалагдаж, гэрээний дагуу даатгалын хамгаалалтаа авч байх зарчмыг нэн тэргүүнд баримталж ажилладаг. Энэ хүрээндээ өнгөрөгч онд нийт 6.2 тэрбум төгрөгийн нөхөн төлбөрийг харилцагч, даатгуулагч нартаа олгууллаа. Түүнчлэн зуучлалын үйлчилгээний гол зорилго нь талуудын эрх ашгийг харилцан эрх тэгш байлгахад оршдог. Бид хамтран ажиллагч даатгалын компаниуддаа нийт 7.5 тэрбум төгрөгийн хураамжийн орлого төвлөрүүлж, банкны даатгал зуучлалын салбарт тэргүүлэгч байр сууриа амжилттай хадгалаа.

ХУРИМТЛАЛТАЙ МОНГОЛ

Хуримтлалтай Монгол урамшуулалт аянаа 4 дэх жилдээ амжилттай зохион байгууллаа. Аяны хүрээнд харилцагч нараа хуримтлуулсных нь төлөө хадгаламжийн эрх, гадаад улсаар аялах эрх зэргээр урамшуулсан юм. Мөн супер урамшууллын эзэндээ гал голомт бадраах **ТАУН ХАУС** бэлэглэсэн. 2023 оны аянд давхардсан тоогоор **500,000** гаруй харилцагч оролцон, хуримтлалын ач холбогдлыг таньж мэдлээ.

Түүнчлэн иргэдийн санхүүгийн боловсролыг дээшлүүлэх, хуримтлалын ашиг тусыг таниулах зорилготой Дэлхийн хуримтлалын өдөр аянд идэвхтэй оролцлоо. Аяны хүрээнд хуримтлалын ач холбогдлыг таниулах, цахим халдлагаас сэргийлэх сургалтад ЕБС-ын 70 сургууль, **500** багш, **3150** сурагчийг хамруулсан байна.

VISA DIRECT P2P

Бид Visa картаа ашиглан гадаад улс руу шилжүүлэг хийх "Visa Direct P2P" үйлчилгээг Монгол улсад анх удаа нэвтрүүлсэн. Тус үйлчилгээ өмнө нь 13 улс руу шилжүүлэг хийдэг байсныг өргөжүүлэн 28 улс руу гүйлгээ хийдэг боллоо.

HAPPY PAY

Visa International байгууллагатай хамтран виза картын хэрэглээг нэмэгдүүлэх, харилцагчаа халамжлах Happy pay урамшуулалт хөтөлбөрийг эхлүүллээ. Энэхүү хөтөлбөрөөр дамжуулан тайлант онд нийт 2153 харилцагчдаа мөнгөн урамшуулал олгосон байна.

ИРГЭДИЙН ЗЭЭЛИЙН ЧАНАР

Худалдаа Хөгжлийн Банк харилцагч нарынхаа зээлийн чанарыг сайжруулахад ихээхэн анхаарч ажилласан. Энэ хүрээндээ зээлтэй ажиллах аргачлалыг шинэчилж, зээл олголтын процесс болон судалгаа шинжилгээг сайжрууллаа. Мөн Genesys cloud буюу call center (Харилцагчийн мэдээллийн хэлтэс)-ийн системийг шинээр ашиглаж холбогдох харилцагчийн тоог нэмэгдүүлсэн юм. Үр дүнд нь бид иргэдийн сегментийн зээлийн багцыг системийн хамгийн бага түвшинд буюу 1.01%-д хүргэж чадлаа. Энэхүү үр дүнг дагаад зээлийн хүүгийн орлого нэмэгдэх, эрсдэлийн сангийн зардал буурах зэрэг олон эерэг өөрчлөлт гарсан юм.

ЦАХИМ БАНКНЫ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

КАРТ, ТӨЛБӨР ТООЦОО

Бид харилцагч төвтэй банкны үйлчилгээ үзүүлэх эрхэм зорилгынхоо хүрээнд дижитал шинэчлэл, инновацыг нэвтрүүлэн, бүтээгдэхүүн үйлчилгээнүүдээ зайнаас, түргэн шуурхай хүргэхэд онцгой анхаарал хандуулан ажиллаа.

Тайлант онд төлбөрийн карт хэрэглэгчдийн тоо 2022 онтой харьцуулахад 17%-аар нэмэгдлээ. Монгол Улсын Виза картаар гадаадад хийгдэж буй гүйлгээний 37% -с дээш хувийг манай банкны Виза картаар хийсэн байна. Бид Монгол Улс дахь хамгийн том, хамгийн найдвартай картын систем бүхий банк болохоо дахин нотоллоо.

17%+

Карт эзэмшигчид

37%+

Гадаадад хийгдсэн гүйлгээний зах зээлд эзлэх хувь

Энэхүү амжилтад хүрэхийн тулд бид харилцагчийнхаа зан төлөв, хэрэглээн дээр тулгуурлан шинэ картын бүтээгдэхүүн, олон төрлийн урамшууллын хөтөлбөрүүд, маркетинг идэвхжүү лэлтийн ажлуудыг хийлээ.

Бритто Виза картын харилцагч нартаа зориулж Улаанбаатар хот болон орон нутгийн 200 гаруй үйлчилгээний байгууллагатай хамтран 3-20%-ийн буцаан олголтын урамшуулал олгож байна.

ПОС ТӨХӨӨРӨМЖ

ПОС мерчантын тоо өмнөх онтой харьцуулахад 9% өссөн байна. Мөн ПОС терминалаар хийгдсэн гүйлгээний дүн 8% нэмэгдлээ.

9%

ПОС мерчантын тоо

8%

ПОС терминалаар хийгдсэн гүйлгээний дүн

CASHBACK 3-20%

Германы алдарт онолын физикч эрдэмтэн Альберт Эйнштейнийн хөрөгтэй Эйнштейн картыг зах зээлд амжилттай байршуулж, банкны харилцагчдын тоог шинэ харилцагчид болох залуу сегментээр амжилттай тэллээ. Cashback хөтөлбөрийн хамтрагч брэнд, платформуудыг нэмснээр картын борлуулалт болон гүйлгээний дүн тогтмол өссөн. Тэр дундаа e-commerce олон улсын гүйлгээний дүн эрчимтэй нэмэгдэж байна.

NETFLIX

Spotify

STEAM

be

amazon

shoppay

淘宝网 Taobao.com

SAVE THE PLANET

ONDO

GS25

Intive

emart

Харилцагчаа зайнаас бүртгэх, бүтээгдэхүүн үйлчилгээгээ илүү хялбар болгох үүднээс шинэ картын захиалга хүлээн авах суваг www.cardcenter.mn-г нээлээ. Шинэ сувгаа ашиглан онлайнгаар нэг цагийн дотор 1000 ширхэг картын захиалга авч, түүхэн борлуулалт хийв.

АТМ ТӨХӨӨРӨМЖ

Харилцагчийн үйлчилгээний нөхцөлийг сайжруулах зорилгоор 2022 онд Голомт банктай хамтын ажиллагаа эхлүүлсэн. Харин тайлант онд Төрийн банк, Капитрон банкуудтай хамтран ажиллаж эхэллээ.

Хамтын ажиллагааны хүрээнд зарлагын гүйлгээний шимтгэлийг багасгаж, талуудын өөртөө үйлчлэх банкны төхөөрөмж /АТМ, СДМ, СРМ/ дээр бэлнээр зарлага гаргахад шимтгэл 500₮ байсныг 100₮ болгон бууруулаад байна. Ийнхүү шимтгэлийг бууруулснаар харилцагчид Улаанбаатар хот болон орон нутагт байрлах Худалдаа хөгжлийн банкны 280, Голомт банкны 410, Төрийн банкны 328, Капитрон банкны 29, нийт 777 АТМ төхөөрөмжөөр хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр гүйлгээ хийх боломж бүрдсэн.

ШИМТГЭЛ:

500₮ > 100₮

Мерчант харилцагч нарт банкны үйлчилгээг түргэн шуурхай хүргэх, хэрэгцээ шаардлагад нийцүүлэн дараах шинэчлэлтүүдийг хийлээ.

- ПОС терминалын дэлгэц дээрх QR code-ыг гар утсаараа уншуулан төлбөр төлөх
- Андроид ПОС терминал дээр мерчант байгууллага дотооддоо ашигладаг аппликейшныг суулган ашиглах
- ПОС дээр визний төлбөр хүлээн авах
- Мерчантын бүртгэлийн дотоод системийн бүрэн шинэчлэл

Арилжааны банкнууд уян хатан хамтын ажиллагааг хэрэгжүүлж, салбарын хөгжилд хамтран хувь нэмрээ оруулахаар зорьж байна. Цаашлаад банк хоорондын үйлчилгээний чанарыг сайжруулах, нийт харилцагчдын сэтгэлд нийцсэн үйлчилгээг үзүүлэхэд чиглэсэн олон асуудалд хамтран ажиллахаар төлөвлөж байна.

ТИ ДИ БИ ОНЛАЙН

ТиДиБи Онлайн хэрэглэгчдийн тоо өмнөх онтой харьцуулахад 24% өссөн байна. Банкны цахим сувгаар хийгдсэн гүйлгээний дүн 33% нэмэгдлээ.

Тайлант онд харилцагчдын цахим банкны хэрэглээг нэмэгдүүлэх, тасралтгүй хэвийн ажиллагааг хангах үүднээс дараах ажлуудыг систем болон хамтран ажиллагч байгууллагуудын хүрээнд хийж хэрэгжүүлээ. Үүнд:

- ТиДиБи Онлайн үйлчилгээний системийн архитектурыг шинэчилснээр системийн ачаалал даах чадвар нэмэгдэж, мобайл аппликейшний ажиллах хурд нэмэгдлээ.
- Тэтгэврийн зээл, ПОС орлого барьцаалсан зээлийг онлайн шинээр нэвтрүүлэв. Ингэснээр харилцагч онлайн банкнаасаа хэзээ ч, хаанаас ч зээл авах боломжтой боллоо.
- Харилцагчийн хуримтлал үүсгэх дадлыг нэмэгдүүлэх, өөрийн хүссэн санхүүгийн зорилгодоо хүрэх боломжийг олгох "Миний Зорилго" функцийг онлайн шинээр нэвтрүүлэв.
- Монголбанкнаас хэрэгжүүлсэн QR-ын шинэчилсэн стандартын дагуу холбогдох хөгжүүлэлтийг хийж гүйцэтгэлээ. Ингэснээр шинэ стандартаар төлбөр, тооцоогоо гүйцэтгэдэг боллоо.
- Монгол Улсад аялж буй гадаадын иргэдэд зориулсан шинэ эрхийн багцыг онлайн бий болгов. Ингэснээр Монгол улсад зорчин, аялж буй гадаад иргэд төлбөр тооцоогоо ямар нэг саадгүй гүйцэтгэдэг боллоо.

КЛИРИНГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Худалдаа Хөгжлийн Банк нь банкны секторын анхны бөгөөд цор ганц Клирингийн банк юм. Тайлант онд энэхүү эко системийн үйл ажиллагааг хуулийн хүрээнд эрхлэх зөвшөөрлөө хугацаагүйгээр дахин сунгаж, байр сууриа бататгалаа. 2023 онд Монгол Улсын арилжааны 13 банкны 4 банк нь манай клирингийн системд холбогдож, өөрсдийн картын бизнесийн болон технологийн үйлчилгээг авч байна.

Арилжааны банкнууд өөрсдийн төлбөрийн систем, техник программ хангамж, системийн аюулгүй байдлын найдвартай байдал зэргээ хангахын тулд их хэмжээний хөрөнгө оруулалтын давхардсан зардлууд гаргадаг. Харин бид “Систем ажиллуулах” болон “Аутсорсингийн үйлчилгээ авах” зөвшөөрлийг авснаар дээрх зардлуудыг бууруулах боломж бүрдүүлж байгаа юм. Мөн бусад хураамж, шимтгэлийг ч бууруулах онцгой ач холбогдолтой. Цаашлаад ББСБ-ууд болон финтек компаниуд ч энэхүү дундын үйлчилгээг ашиглаж, бага зардлаар харилцагчдадаа найдвартай бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ хүргэх боломжтой чухал үйл ажиллагаа юм.

ГАДААД ХАРИЛЦАА, ОЛОН УЛСЫН БАНКНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГАА

Худалдаа Хөгжлийн Банк тайлант хугацаанд олон улсад нэр хүнд бүхий 41 банканд 77 ностро, 17 лоро данстай ажиллаа. Эдгээр дансаараа дамжуулан гадаад төлбөр тооцоог хамгийн олон буюу 16 төрлийн валютаар түргэн шуурхай, чанарын өндөр түвшинд гүйцэтгэсэн юм.

77 ностро данс | 17 лоро данс | 16 төрлийн валют

2023 онд Монгол Улсаас илгээсэн ам.долларын гүйлгээний тооны 45%, дүнгийн 35% орчмыг бид дангаар хийж гүйцэтгэсэн байна.

Монгол Улсаас илгээсэн ам.долларын гүйлгээний тоо

Монгол Улсаас илгээсэн ам.долларын гүйлгээний дүн

Монгол Улсын нийт импортын аккредитивын тооны 35%, гадаадад гаргасан баталгааны дүнгийн 58%, тооны 25% орчмыг Худалдаа, хөгжлийн банк гүйцэтгэлээ.

BNY MELLON

Монгол Улс 2019 онд ФАТФ-н саарал жагсаалтад орсноос хойш анх удаа АНУ-ын томоохон клиринг банканд ам.долларын ностро данстай боллоо. Бид The Bank of New York Mellon-д ностро данс нээж Монгол Улсын банк санхүүгийн салбарын түүхэнд шинэ хуудсыг эхлүүлэв.

IBEC
INTERNATIONAL BANK
FOR ECONOMIC CO-OPERATION

Эдийн засгийн хамтын ажиллагааны олон улсын банк (IBEC)-тай хамтран зам тээврийн салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг харилцагчийн Казахстан болон Эстони улсын нийлүүлэгчдээс худалдан авсан ачааны вагоны импортын төслийг нийт 12.4 сая еврогийн үнийн дүнгээр амжилттай санхүүжүүлээ. Мөн тус банктай хамтран зам тээвэр, гадаад худалдаа, аж үйлдвэр зэрэг төрөл бүрийн салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг харилцагчдадаа нийт 30 гаруй сая юанийн санхүүжилт олголоо.

Shinhan Bank

БНСУ-ын томоохон банк болох Shinhan банканд ам.доллар болон воннын ностро данс нээж корреспондент банкны сүлжээгээ өргөжүүлсэн юм. Ийнхүү харилцагчдад түргэн шуурхай, найдвартай гадаад төлбөр тооцооны үйлчилгээ үзүүлэх дэд бүтцийг төрөлжүүлэв.

DBSBANK

Зүүн Өмнөд Азийн хамгийн том банк болох Сингапур Улсын DBS банканд ам.долларын ностро данс нээж харилцагчдын ам.долларын гүйлгээг саадгүй, найдвартай гүйцэтгэх сувгийг нэмэгдүүлэв.

Хятад Улсын төрийн өмчийн томоохон банкнуудтай хамтын ажиллагаа дахин эхлүүлж нийт 60 гаруй сая юанийн худалдааны санхүүжилтийг харилцагчдад олгов.

MITSUI & CO., LTD.

Япон Улсын томоохон групп компаниудын нэг Mitsui & Co., Ltd.-тэй хамтран дотоодын катодын ээсийн үйлдвэрлэл болон экспортыг дэмжих, аж үйлдвэрийн олон улсын жишиг стандартыг Монгол Улсад нэвтрүүлэх, гадаад зах зээлд Монгол Улсыг таниулах, валютын нөөцийг нэмэгдүүлэх төслийг амжилттай санхүүжүүлсэн юм. Мөн хоёр улсын худалдааны хөгжил, стратегийн түншлэлийг дэмжих урт хугацааны хамтын ажиллагааны эхлэл тавигдлаа.

UniCredit

Итали Улсын Экспортын зээлийн агентлаг "SACE S.p.A"-ийн баталгаатайгаар 4 сая орчим еврогийн аккредитивыг нээж UniCredit S.p.A. банкаар амжилттай баталгаажуулав. Ийнхүү Итали Улсын банк, санхүүгийн байгууллагуудтай хийж буй хамтын ажиллагааг нэг шат ахиулав.

Их Британи Улсын Crown Agents Bank, Хятад Улсын ICBC, ABC банкнууд, Герман Улсын Commerzbank AG, ODDO BHF SE банкнууд дээрх худалдааны санхүүжилтийн зээлийн шугамын хэмжээг тус бүр мэдэгдэхүйц дүнгээр нэмэгдүүлээ. Үр дүнд нь харилцагчдын худалдааны санхүүжилтийн хэрэгцээ шаардлагыг хангах боломж өргөжив.

KFW DEG

Герман Улсын Хөгжлийн Корпорац буюу "DEG"-тэй хамтран ажилласнаар худалдаа, үйлчилгээний салбарт хэрэгжиж буй томоохон төсөлд зориулж урт хугацаатай, хямд өртөгтэй санхүүжилтийг харилцагчид амжилттай олголоо.

ТОКИО ДАХЬ ТӨЛӨӨЛӨГЧИЙН ГАЗАР

Худалдаа, хөгжлийн банкны Токио дахь төлөөлөгчийн газар Японы олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага ЖАЙКА-гийн хэрэгжүүлж буй MICS for SDG's 2023 хөтөлбөрт нэгдэн, хамтран ажиллав. Тус хөтөлбөр нь Япон Монгол хоёр улсын төрийн байгууллага, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагаа, санал санаачилга, шийдлүүдээр Монгол улсын Тогтвортой хөгжлийн 17 зорилгыг хэрэгжүүлэхэд тулгарч буй асуудлуудыг шийдвэрлэхэд санхүүгийн дэмжлэг үзүүлэх зорилготой юм.

Япон улсын эдийн засаг, худалдаа, аж үйлдвэрийн яам /METI/-н харьяа Японы гадаад худалдааг дэмжих агентлаг /JETRO/-тай хамтран Япон-Монгол хоёр улсын 40 гаруй хувийн хэвшлийн байгууллага оролцсон бизнес түншлэлийн уулзалтыг зохион байгууллаа. Ингэснээр банк өөрсдийн харилцагч байгууллагуудыг Японы төрийн байгууллагууд болон бизнесийн байгууллагуудтай холбож санал, мэдээлэл, туршлага солилцох боломжийг нээж байгаа юм.

Японы Олон улсын хамтын ажиллагааны байгууллага буюу ЖАЙКА-тай хамтран Япон-Монгол хоёр улсын хувийн хэвшлийн 60 гаруй байгууллага оролцсон семинар болон бизнес түншлэлийн уулзалтуудыг зохион байгууллаа. ЖАЙКА Япон улсаас мэдээлэл технологи, боловсролын салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг 20 орчим компанийн төлөөллийг Монгол Улсад урьсан юм. Банк тэдгээр байгууллагуудтай бизнесийн үйл ажиллагааны чиглэл нэгтэй өөрсдийн харилцагч байгууллагуудыг урьж оролцуулан бизнес хамтын ажиллагаа, түншлэлийг хөгжүүлэх эхлэлийг тавилаа.

Үл хөдлөх хөрөнгө зуучлал, борлуулалт болон худалдааны чиглэлийн үйл ажиллагаа явуулдаг Япон улсын 12 компани банкны Токио дахь төлөөлөгчийн газартай хамтран ажиллаж, мэдээлэл зөвлөгөө аван Монгол улсад өөрсдийн салбар компанийг байгуулав.

ХАРИЛЦАГЧИЙН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Худалдаа, хөгжлийн банк Монгол Улсад анх удаа банкны харилцагчийн үйлчилгээг ОУ-ын түвшинд хүрэх боломжтойг баталгаажуулах Үйлчилгээний төгөлдөршлийн ISO 23592:2021 стандартын гэрчилгээг гардан авлаа. Уг стандартыг Чанарын менежментийн тогтолцооны ISO 9001:2015 стандарттай нийцүүлэн хэрэгжүүлж эхэллээ.

2023 онд ISO 23592:2021 стандартыг баримтлан харилцагчаас ирүүлсэн гомдлыг дахин гаргахгүй байхад анхаарснаас гадна санал хүсэлт, гомдол шийдвэрлэлтийн хурдыг сайжруулах, салбарын үйлчилгээг зайнаас авах боломжийг нэмэгдүүлэх, банкны салбар болон дуудлагын төвөөр үйлчлүүлэх харилцагчийн хүлээлгийн хугацааг багасгахад анхаарлаа.

Харилцагчийн дуу хоолойг сонсож, цаг алдахгүй хүлээн авахад зориулан QR кодыг салбар бүрд байршууллаа. Үр дүнд нь асуудлыг түргэн шуурхай шийдвэрлэн, аливаа санал гомдлыг дахин давтагдахгүй байхад анхаарч, санал хүсэлт, гомдлыг ажлын 1.5-5 хоногт багтаан шийдвэрлэж байна.

2023 онд харилцагчдын ирүүлсэн 20,000 гаруй маргаантай гүйлгээний хүсэлт болон 6000 гаруй санал хүсэлт, гомдлыг шуурхай шийдвэрлэж ажиллаа. 9 тэрбум төгрөгтэй тэнцэхүйц хэмжээний санхүүгийн эрсдэлээс харилцагчаа хамгааллаа.

6000

харилцагчийн санал хүсэлтийг шийдвэрлэв.

9 тэрбум

төгрөгтэй тэнцэхүйц хэмжээний санхүүгийн эрсдэлээс харилцагчдаа хамгааллаа

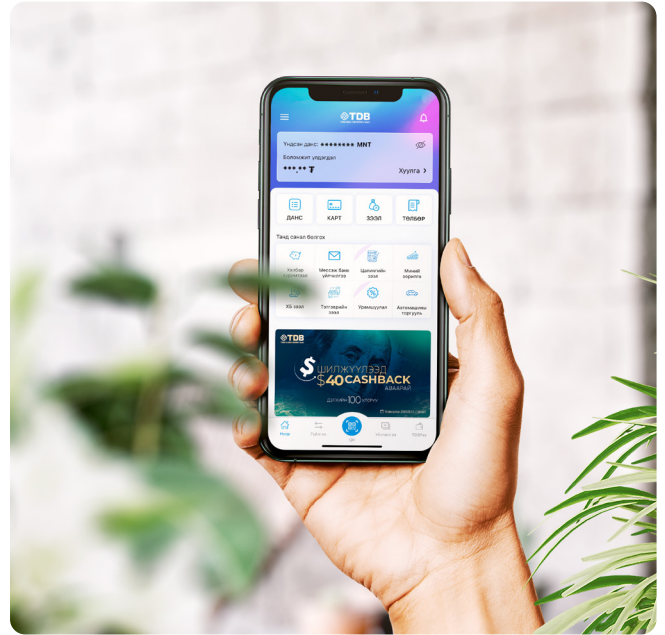
Банк, банкны ажилтнууд нь Харилцагчид үйлчлэх үйлчилгээний бодлогыг хэрэгжүүлэхдээ Монголын банкны холбооноос танилцуулсан банкны салбарын хэмжээнд харилцагчийн эрхийг хамгаалах нэгдсэн стандарт бүхий "Харилцагчийн эрхийг хамгаалах банкны үйлчилгээний кодекс"-ыг үйл ажиллагаандаа нийцүүлэн мөрдөн ажиллаж байна.

Харилцагчийн эрхийг хамгаалах банкны үйлчилгээний кодекс

Банкны хэмжээнд нийт харилцагчийн цаасан хувийн хэргийн цахим санг үүсгэн төвлөрүүлсэн бөгөөд цаасаар хэвлэгддэг бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний маягт, гэрээг шат дараатайгаар цахим хэлбэрт шилжүүлэн **БАЙГАЛЬ ОРЧИНД ЭЭЛТЭЙ, ЦААСГҮЙ, ЦАХИМ ШИЙДЛЭЭР** харилцагчид хүргэж эхэллээ.

Харилцагч төвтэй, Дижитал банк болох зорилгын хүрээнд харилцагчийг ХУР, ДАН, И-лавлагаа, тоон гарын үсэг зэрэг төрийн мэдээллийн сангийн цахим сувгаар дамжуулан танин, баталгаажуулж бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг цаг алдалгүй хүргэхийг зорьж байна.

ХАРИЛЦАГЧИЙН СЭТГЭЛ ХАНАМЖ

Харилцагчийн сэтгэл ханамж болон үйлчилгээний чанарын түвшнийг тогтмол хэмжиж, үзүүлэлтийг нэмэгдүүлэхэд анхаарч ажиллаж байна. Банкны салбар болон дуудлагын төвөөр үйлчлүүлсэн харилцагчдаас сэтгэл ханамжийн судалгааг тогтмол авч ажиллаа.

NPS +5%

94.2%

ХӨРӨНГӨ ЗОХИЦУУЛАЛТЫН УДИРДЛАГА

ВАЛЮТ АРИЛЖАА

Тайлант онд Монгол улсын төлбөрийн тэнцэл ашигтай гарч гадаад валютын албан нөөцийн хэмжээ нэмэгдэхэд нөлөөлсөн бөгөөд валютын нөөц оны эхэн үетэй харьцуулахад 44.8% орчим хувиар өссөн байна. Мөн, энэ онд нүүрсний экспорт эрчимжиж, уул уурхайн салбарын үйлдвэрлэл нэмэгдсэн зэрэг нь валютын ханш тогтвортой байхад нөлөөллөө. Банк нь дотоодын валют арилжааны зах зээлд 25.4% орчим хувийг бүрдүүлж байгаа бөгөөд тайлант оны нийт хугацаанд харилцагчдынхаа гадаад болон дотоод төлбөр тооцоог тасалдуулахгүй, тогтвортой гүйцэтгэж, валютын эрэлт хэрэгцээг ханган ажиллаа.

ҮНЭТ МЕТАЛЫН АРИЛЖАА

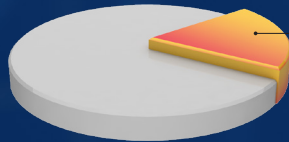
“Алт-2” хөтөлбөрийн хүрээнд Монголбанк 2022 онд алт олборлогч компаниудын тушаасан алтыг олон улсын зах зээлийн ханшнаас 5 хувиар өндөр үнээр худалдан авч байсан. Энэ нь 2022 онд Монголбанканд тушаасан алтны хэмжээг өмнөх онтой харьцуулахад 10 хувиар буюу 22.9 тоннд хүргэхэд нөлөөлсөн. Харин 2023 онд Монголбанканд тушаасан алтны хэмжээ харьцангуй тогтвортой байсан бөгөөд нийт 17.8 тонн алт худалдан авсан байна.

17.8 ТОНН АЛТ МОНГОЛБАНКАНД
ТУШААГДСАН

Худалдаа Хөгжлийн Банк 2023 оны эцсийн байдлаар зах зээлд нийт тушаасан алтны 23% -г эзэлж, 2022 оны эцсээс 6% -р өссөн үзүүлэлттэй гарлаа.

Цаашид банк үнэт металлын баталгаажсан сорьцыг эрх бүхий байгууллагаас цахимаар хүлээн авах замаар харилцагчдын биет алтны арилжааны үйлчиллагаанд зарцуулах цаг хугацаа, зардлыг хэмнэх шийдлийг эрэлхийлэн ажиллаж байна.

Дотоодын зах зээл дээр хөрвөх чадвартай үнэт цаасны 23 хувийг дангаар эзэлж байна.

МӨНГӨНИЙ ЗАХ ЗЭЭЛ

2023 онд бид Монголбанкаас тогтоосон заавал байлгах нөөц, төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын шаардлагыг тасралтгүй хангаж ажиллахын зэрэгцээ дотоодын мөнгөний зах зээл дэх голлох байр сууриа бататгаж ажиллаа. Түүнчлэн, гадаад болон дотоодын банк санхүүгийн байгууллагуудад мөнгөний захын богино хугацаатай хадгаламж байршуулах, Засгийн Газрын гадаад үнэт цаасны арилжаанд оролцох замаар хөрвөх хөрөнгийн өгөөжийг нэмэгдүүлж ажиллаа. Цаашид олон улсын болон дотоодын зах зээл дээрх хөрөнгө оруулалтуудын цар хүрээг нэмэгдүүлэх тал дээр анхаарч ажиллаж байна.

АКТИВ, ПАССИВЫН УДИРДЛАГА

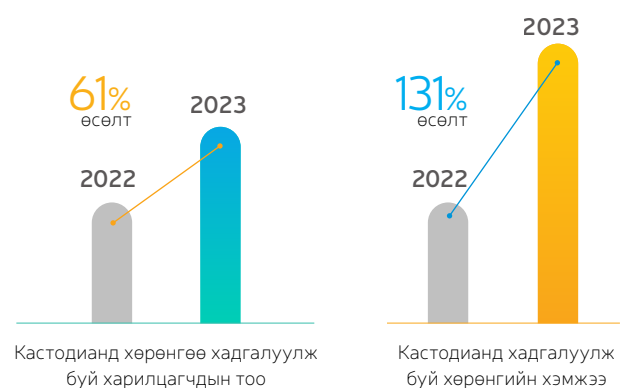
Нийлүүлэлтийн гаралтай инфляци улсын хэмжээнд Төвбанкны зорилтоос өндөр түвшинд байсантай холбоотойгоор бодлогын хүү 13 хувьд хадгалагдлаа. Инфляцийн өсөлтийн нөлөөгөөр банкны секторын эх үүсвэрийн өртөг нэмэгдэж, улмаар зээлийн хүү өсөх хандлагатай байна.

Банк нь 2023 онд инфляци, бодлогын хүүний хүлээлтэд үндэслэн хүүний эрсдэлийн удирдлагад түлхүү анхаарч цэвэр хүүгийн орлогыг зохистой түвшинд хадгалах чиглэлд өнгөрсөн 2 жилийн хугацаанд хүүгийн эрсдэлийг удирдах төлөвлөгөө боловсруулан ажиллаж, зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлээ. Мөн дунд болон урт хугацааны хүүгийн эрсдэл, хэтийн төлвийн загварчлалыг сайжруулж үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна.

Түүнчлэн, Монгол улсын гадаад худалдааны нөхцөл байдал сайжирч, мөнгөний нийлүүлэлтийн өсөлт хүлээлтээс өндөр байсантай холбоотой эх үүсвэр, зээлийн зохистой байдалд анхаарч, хөрвөх чадварын удирдлагыг хэрэгжүүлж ажилласан.

КАСТОДИАН ҮЙЛЧИЛГЭЭ

Тайлант онд банк кастодианы бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг үзүүлэн харилцагчдынхаа эрэлт хэрэгцээг тасралтгүй хангасны үр дүнд Кастодианд хөрөнгөө хадгалуулж буй харилцагчдын тоо өмнөх оноос 61%-р, хадгалуулж буй хөрөнгийн хэмжээ 131%-аар тус тус өссөн үзүүлэлттэй байна. Цаашид хөрөнгө оруулалтын сангууд, мэргэжлийн хөрөнгө оруулагчдад дотоодын болон олон улсын зах зээлд хөрөнгө оруулахад нь найдвартай гүүр болох, стандартад нийцсэн үйлчилгээ үзүүлэх, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний цар хүрээг нэмэгдүүлж, сайжруулах чиглэлд анхаарч байна.

ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГЫН ТОГТОЛЦОО

ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

Аливаа санхүүгийн байгууллага нь үүсч болзошгүй бүх төрлийн эрсдэлийг урьдчилан илрүүлж, зөв тодорхойлж, материаллаг түвшний эрсдэлүүдийг бууруулах арга замыг оновчтой сонгох, цаашлаад эрсдэлийг боломж болгон ашиглах чадвартай байх нь урт хугацааны тогтвортой байдлын нэг үндэс байдаг.

Эрсдэлийн удирдлагын нэгжүүд нь тайлант онд Банкны зээл, зах зээл, хөрвөх чадвар, үйл ажиллагаа болон хүүгийн эрсдэлийг тодорхойлох, эрсдэлийн түвшнийг үнэлэх, түүнийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх, хянах чиглэлээр олон улсын банк, санхүүгийн байгууллагуудын сайн туршлагыг нэвтрүүлж, Банкны үйл ажиллагааны тогтвортой байдлыг ханган ажиллахаас гадна ажилтнуудын эрсдэлийн тухай мэдлэг ойлголтыг нэмэгдүүлэх, эрсдэлийн соёлыг банкны хэмжээнд түгээх чиглэлээр анхаарч ажиллаа.

Өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээг дотооддоо үнэлэх аргачлал (ICAAP) болон Хөрвөх чадварыг дотооддоо үнэлэх аргачлал (ILAAP)-г нэвтрүүлээ

Банк нь Монголбанкнаас хэрэгжүүлж буй Өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээг дотооддоо үнэлэх аргачлал (ICAAP) болон Хөрвөх чадварыг дотооддоо үнэлэх аргачлал (ILAAP) -ыг нэвтрүүлэх төслийн хүрээнд Банкны стратеги төлөвлөгөө, дунд хугацааны бизнес төлөвлөгөө, эрсдэлийн аппетит, чанаргүй активыг бууруулах стратеги төлөвлөгөө, стресс тестийн үр дүн, эрсдэлийн бодлоготой уялдуулан Банкны богино (12 сар) болон дунд хугацааны (3 жил) тасралтгүй үйл ажиллагааг хангах зорилгоор зээлийн эрсдэл, үйл ажиллагааны эрсдэл, зах зээлийн эрсдэл, хүүгийн эрсдэл, төвлөрлийн эрсдэл зэрэг материаллаг гол эрсдэлүүдэд олон улсын аргачлалын дагуу өөрийн хөрөнгийг тооцож хуваарилах, Банкны өөрийн хөрөнгийн хүрэлцээ болон Банкны хөрвөх чадварын эрсдэл, санхүүжилтийн эрсдэлийг Базел III стандартын Багана II-ын дагуу цогцоор нь үнэлж ажиллаа.

ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

Зах зээлийн эрсдэлд гадаад валют, алт болон таваарын үнийн эрсдэл, хувьцааны үнэ, зах зээл дэх хүүгийн хэлбэлзэл зэргээс хамааран хүүд мэдрэмжтэй арилжааны санхүүгийн хэрэгслээс үүдэн банкны эзэмшиж буй хөрөнгөөс алдагдал хүлээх эрсдэлийг авч үздэг. Банк нь энэхүү эрсдэлээс үүдэн учирч болзошгүй алдагдлыг хэмжих, хянах, бууруулах замаар үр ашигтай удирдахыг зорьдог. Тайлант онд дараах 3 аргаар эрсдэлийг удирдаж, зах зээлийн эрсдэлийг удирдах зааврыг шинэчлэн боловсруулж ажиллаа. Үүнд:

- Монголбанкнаас тогтоосон гадаад валютын нээлттэй позиц болон өөрийн хөрөнгийн зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг нэгж валют болон нийт валютаар өдөр бүр тооцож тайлагналаа.
- Базель III стандартын дагуу мэдрэмжид суурилсан аргачлалаар (MRCC) учирч болзошгүй алдагдлыг хаахад хүрэлцэхүйц өөрийн хөрөнгийн хэмжээг тодорхойлж ажиллаа.
- Нийт нээлттэй позицоос дараагийн ажлын өдөрт алдаж болох алдагдлын хэмжээг хамгийн их эрсдэлийн аргаар (VaR) тодорхойлж ажиллаа.

Хэрэглээний болон жижиг, дунд бизнесийн зээлийг цахимаар шийдвэрлэх үндэс болсон скоринг моделийг нэвтрүүлээ

Банк нь тайлант онд машин сургалтын технологид суурилсан зээлдэгчийн скоринг моделийг Иргэдийн хэрэглээний зээлийн болон жижиг, дунд бизнесийн зээлийн үйл ажиллагаанд амжилттай нэвтрүүлснээр харилцагчийн зарим зээлийн хүсэлтийг цахимаар шууд шийдвэрлэдэг болсон. Мөн хэрэглээний зээлийн скоринг моделийн үр дүнд буцаан шалгалт хийж, скоринг моделийг сайжруулан ажилласнаар харилцагчийн үйлчилгээнд өндөр ач холбогдолтой ажил боллоо.

ЗЭЭЛИЙН ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

Тайланд онд зээлийн эрсдэлийн заавар, журмуудыг шинэчилж, зээлийн багцын эрсдэлийг удирдах, зээлийн эрсдэлийг бууруулах зорилгоор Байгууллагын зээлийн бодлого, Уул уурхайн салбар, Мал, малын гаралтай түүхий эд материал бэлтгэн нийлүүлэх, боловсруулах, бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх болон Барилгын салбарт баримтлах санхүүжилтийн бодлогыг шинэчлэн боловсруулж ажиллаа.

Банк нь зээлийн багцын төвлөрөл, эдийн засгийн салбарын төвлөрөл, чанаргүй зээлийн түвшин, зээлдэгчдийн зээл эргүүлэн төлөх чадвар, барьцаа хөрөнгийн хангалт зэрэг үзүүлэлтүүдэд эрсдэлийн хязгаарлалт тогтоох замаар зээлийн эрсдэлийг бууруулж, хяналт тавин ажилладаг.

ХӨРВӨХ ЧАДВАРЫН ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

Тайланд онд Банк нь Монголбанкны хөрвөх чадварын зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтийг хангалттай нөөцтэйгөөр биелүүлэн ажиллаж, хөрвөх чадварын эрсдэлийг үнэлэх олон улсын жишиг үзүүлэлтүүд болох богино хугацааны төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварын харьцаа (LCR), тогтвортой санхүүжилтийн харьцаа (NSFR), Time to Wall, зээл хадгаламжийн харьцаа (LDR) зэрэг үзүүлэлтүүдэд хязгаарлалт тогтоон, шинжилгээ хийлээ. Мөн Монголбанкны ILAAP журмын төслийн хүрээнд дагуу Банк харилцагчийн анхны шаардлагаар гэрээний дагуу хүлээсэн үүргээ цаг тухайд нь биелүүлэх, хөрвөх хөрөнгийн хангалттай нөөцийг ямагт хадгалах, Банкны тасралтгүй үйл ажиллагааг хангах зорилгоор богино болон дунд хугацааны Банкны хөрвөх чадварын эрсдэл, төлбөр түргэн гүйцэтгэх чадварыг Банкны үйл ажиллагаа, бизнес орчин, стратеги төлөвлөгөө, эрсдэлийн аппетиттай уялдуулан Базелын стандартын Багана II-ын дагуу цогцоор нь үнэлж ажиллаа.

ХҮҮГИЙН ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

Банк нь хүүгийн эрсдэлийг удирдахдаа хүүгийн эрсдэлийг зохистой түвшинд барих, зах зээлийн хүүгийн өөрчлөлтөөс хамааран Банкны бүтээгдэхүүний хүүг оновчтой тогтоох, зах зээлийн хүүгийн түвшний өөрчлөлтөөс үүдэн учирч болох хүүгийн эрсдэлийн түвшин, алдагдлын хэмжээг урьдчилан тодорхойлох, хүндрэлийг шийдэх замаар эрсдэлийг удирддаг. Тайлант онд хүүгийн эрсдэлийг удирдах олон улсын жишиг хүүгийн эрсдэлийг эрт илрүүлэх урьдчилан сэргийлэх дохиог нэвтрүүлж, Базел III стандартад нийцүүлэн сценарь таамаглалуудыг сайжруулж, өөрийн хөрөнгийн эдийн засгийн үнэ цэнийн мэдрэмтгий байдал буюу ΔEVE, цэвэр хүүгийн орлогын өөрчлөлт (NII) буюу хүүгийн өөрчлөлтөөс үүдэн банканд учирч болзошгүй эрсдэлийг тодорхойлох аргачлалыг сайжруулан, хүүгийн эрсдэлийг удирдах зааврыг шинэчлэн боловсруулж ажиллаа.

ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

Банк нь бизнесийн үйл ажиллагаа, бүтээгдэхүүн үйлчилгээ, шинээр нэвтрүүлж буй бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ болон төсөл хөтөлбөрийн үйл ажиллагаанд учирч болзошгүй эрсдэлийг тодорхойлох, үнэлэх, хяналтыг үр дүнтэй хэрэгжүүлэх ажиллагаандаа олон улсад хүлээн зөвшөөрөгдсөн үйл ажиллагааны эрсдэлийн удирдлагын аргачлалын дагуу эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрөх түвшинд удирдахад анхаарч ажиллаа.

“Эрсдэл ба хяналтын өөрийн үнэлгээ (Risk Control Self Assessment)”-ний аргачлалаар хагас жилд нэг удаа ажилтан бүр эрсдэлээ тодорхойлж, эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээ авч ажиллаа. Мөн үйл ажиллагааны эрсдэлийн мэдээллийн нэгдсэн сан үүсгэж, хяналтын самбар (Dashboard)-аар хянах ажлыг амжилттай гүйцэтгэлээ. Түүнчлэн үйл ажиллагааны эрсдэлээс хүлээж болзошгүй алдагдлын лимитийг тогтоон, эрсдэлийн аппетитийг тогтмол хянаж ажиллав.

ХАРИЛЦАГЧ ТАЛ, УЛС ОРНЫ ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

Тайлант онд харилцагч талын эрсдэлийн хувьд Moody's банк үнэлгээний шинэчлэгдсэн загварт үндэслэн харилцагч талын эрсдэлийг үнэлэх, зээлжих зэрэглэлийг тогтоох арга, аргачлалыг сайжруулж, Базел III стандартад нийцүүлэн харилцагч талын эрсдэлийн бодлогыг шинэчлэн боловсруулж, үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлж ажиллаа.

ЦАХИМ ЭРСДЭЛИЙН УДИРДЛАГА

Банкны бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ дижитал хэлбэрт хурдацтайгаар шилжиж байгаатай холбоотойгоор банк болон харилцагчаа аливаа эрсдэлд өртөхөөс сэргийлэх зорилгоор цахим эрсдэлийг үр дүнтэйгээр удирдах олон улсын арга аргачлал, сайн туршлагуудыг банкныхаа үйл ажиллагаанд нэвтрүүлэн ажиллаа.

Төлбөрийн картан аюулгүй байдлын PCI DSS (Payment Card Industry Data Security Standard) олон улсын стандартыг 7 дахь жилдээ бүрэн хангаснаар зөвхөн төлбөрийн картаар хязгаарлахгүйгээр бодлого журам, систем, программ хангамж, сүлжээ, карт хэвлэлт, хүргэлт, мерчантын үйлчилгээ зэрэг байгууллагын бүхий л түвшинд мэдээллийн аюулгүй байдал, дотоод хяналтыг олон улсын жишигт нийцүүлснийг дахин баталгаажуулсан үйл явдал боллоо.

МЭДЭЭЛЛИЙН ТЕХНОЛОГИ

2023 онд банк нь Дижитал банкны төслүүд, Суурь бүртгэлийн системийн шинэчлэл болон Мэдээллийн технологийн хамааралтай үйл ажиллагаа, дэд бүтцийн засвар үйлчилгээнд анхаарч ажиллаа.

Түүнчлэн банкны гүйлгээний хэмжээ тайлант онд өмнөх онтой харьцуулахад **19%** өссөн. Дижитал банкны системээр дамжуулсан гүйлгээний хувь **30%** өссөн үзүүлэлттэй байна.

Харилцагчийн сэтгэл ханамж болон иргэдийн сегментийг дэмжих ажлын хүрээнд харилцагчийн цагийг хэмнэсэн, өдөр тутмын үйл ажиллагааг хялбаршуулан автоматжуулсан хэд хэдэн технологийн шийдлийг нэвтрүүлээ.

Дижитал банкны шийдлийн хүрээнд зээлийн шийдвэр гаргалт, олголтыг бүрэн автоматжуулсан ба мөн технологийн компаниудтай хамтран нээлттэй банкны шийдлийг нэвтрүүлээ.

ШИНЭ ШИЙДЭЛ БОЛОН АВТОМАТЖУУЛАЛТ

ШИЙДЛИЙГ НЭВТРҮҮЛЭВ

Андرويد гар утастай мерчантууд ашиглах боломж бүхий СОФТ ПОС буюу шинэ төрлийн ПОС төхөөрөмжийг төлбөрийн картын зах зээлд нэвтрүүлсэн. Уг шийдэл нь уламжлалт болон зайнаас унших төлбөрийн картыг аль алиныг нь дэмждэг, хэрэглэхэд хялбар, зардлыг бууруулах боломжийг харилцагчид олгож байгаа.

КОМПЛАЙНСЫН ШИНЭ СИСТЕМ НЭВТРҮҮЛЭВ

Банкны комплайнсын үйл ажиллагаатай холбоотой аливаа зөрчлөөс сэргийлэх комплайнсын шинэ системийг нэвтрүүлж, гадаад төлбөр тооцоо гүйцэтгэдэг харилцагчдын эрсдэлийг бууруулаа.

ХУР 1.5 СИСТЕМИЙН ИНТЕГРАЦИЙГ ХИЙВ

ХУР төрийн мэдээлэл солилцооны системтэй интеграци хийснээр банкны үйл ажиллагаанд автоматжуулалтын шийдлийг нэвтрүүлэх боломж бүрдсэн. Одоогийн байдлаар уг үйлчилгээнд суурилан харилцагчид хүрсэн 13 үйлчилгээг нэвтрүүлээд байна.

ТӨЛБӨРИЙН КАРТЫН СИСТЕМ

ПОС ТЕРМИНАЛД QR ТӨЛБӨРИЙН ШИЙДЛИЙГ НЭВТРҮҮЛЭВ

Женесис систем ХХК-тай хамтран ПОС терминалд QR төлбөрийн шийдлийг нэвтрүүлээ.

АГЕНТ БАНКНЫ ШИЙДЛИЙГ НЭВТРҮҮЛЭВ

Агент байгууллагаар дамжуулан харилцагчийн хүсэлтийг хүлээн авч, бүртгэх боломж бүхий Агент банкны системийг нэвтрүүлээ. Ийнхүү орон нутгийн иргэдэд банкны бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээ хүргэх боломжийг бүрдүүлээ.

PAYMENT CARD INDUSTRY DATA SECURITY STANDARD

Олон улсын төлбөрийн картын системийн нууцлал, аюулгүй байдлыг хангах стандарт болон PCI-DSS (Payment Card Industry Data Security Standard)-г 7 дахь жилдээ баталгаажуулав.

VISA 3D SECURE 2.1 ХУВИЛБАР

E-Commerce буюу картын онлайн төлбөрийн системд VISA 3D Secure стандартын 2.1 хувилбарыг нэвтрүүлэв.

ТӨЛБӨРИЙН КАРТЫН СИСТЕМИЙН НУУЦЛАЛ, АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ

Төлбөрийн картын гүйлгээний системийн нууцлал, аюулгүй байдлыг хангаж, сайжруулах зорилтын хүрээнд Thales 10K загварын нууцлал, аюулгүй байдлын төхөөрөмжөөр шинэчлэв.

ТӨЛБӨРИЙН КАРТЫН ЧИП ТЕХНОЛОГИ

Олон улсын стандартад нийцүүлэн банкны төлбөрийн картыг UBJ31 G33 чип технологи руу шилжүүлэв.

VISA болон MasterCard-тай хамтран жил бүр 2 удаа хийгддэг төлбөрийн картын системийн шинэчлэлт, сайжруулалтыг гүйцэтгэв.

Pulse Network-той хамтран сертификатыг гүйцэтгэв.

Олон улсын Diners club байгууллагатай хамтран сертификатыг гүйцэтгэв.

JCB буюу Japan Credit Bureau-той хамтран шинэ сэттелемент системийг нэвтрүүлэв.

ДИЖИТАЛ БАНКНЫ СИСТЕМ

ЗЭЭЛИЙН МЭДЭЭЛЛИЙН САН

“Бүрэн Скор ЗМС” ХХК хамтран Зээлийн мэдээллийн сангийн лавлагааны үйл ажиллагааг сайжруулсан. Ингэснээр зээлийн олон төрлийн үйлчилгээг харилцагчид түргэн шуурхай хүргэх боломжийг бүрдлээ.

ЦАЛИНГИЙН ЗЭЭЛ

Цалингийн зээлийн шийдвэр гаргалт, олголтыг бүрэн автоматжууллаа. Дижитал банкны системээр дамжуулан банкны харилцагчид төдийгүй бусад банкны харилцагчид цалингийн зээлийн хүсэлт гаргах, авах боломжтой болсон.

ТЭТГЭВРИЙН ЗЭЭЛ

Банк ахмад харилцагч нартаа зориулан Дижитал банкны системээр дамжуулан тэтгэврийн орлого дээрээ үндэслэн зээл авах боломжийг бүрдүүлээ.

ПОС ТЕРМИНАЛ

ПОС терминалтай, тогтмол орлоготой ЖДҮ сегментийн мерчант харилцагчид Дижитал банкны системээр дамжуулан ПОС терминалын орлогод үндэслэн зээл авах боломжийг бүрдүүлэв.

БИЗНЕСИЙН ЗЭЭЛ

ЖДҮ-ийн сегментийн харилцагчдад зориулан зээлжих чадварын үнэлгээг нэвтрүүлээ. Ийнхүү уг төрлийн харилцагчид дижитал банкны системээр дамжуулан зээлийн лимит шалгах боломж бүрдсэн.

2023 ОНЫ АУДИТЛАГДСАН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, АУДИТЫН БАЙГУУЛЛАГЫН ДҮГНЭЛТ

Ernst & Young Mongolia Audit LLC
Suite 200, 8 Zovkhis Building
Seoul Street 21
Ulaanbaatar 14251
Mongolia

Tel: +976 11 314032 / +976 11 312005
Fax: +976 11 312042
ey.com

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН

Худалдаа Хөгжлийн Банк ХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдэд

Дүгнэлт

Бид Худалдаа Хөгжлийн Банк ХК ("Банк")-ийн 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх Компанийн санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр дуусгавар болсон санхүүгийн жилийн ашиг алдагдал ба бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан, өмчийн оорчлолтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан, нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлогоудын товчоо болон бусад тайлбар тодруулгуулаас бүрдсэн санхүүгийн тайлангуудад аудит хийж гүйцэтгэлээ.

Бидний дүгнэлтээр дээр дурдсан санхүүгийн тайлангууд нь 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдалаар Банкны санхүүгийн байдал хийгээд тухайн өдрөөр дуусгавар болсон санхүүгийн жилийн үйл ажиллагааны үр дүн, мөнгөн гүйлгээг Олон Улсын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Стандартын Зөвлөл (ОУНББСЗ)-өөс баталж гаргасан Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандартууд ("СТОУС")-ын дагуу материаллаг алдаагүй, бодитойгоор илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэсэлэл

Бид энэхүү аудитын ажлыг Аудитын Олон Улсын Стандарт ("АОУС")-уудын дагуу хийж гүйцэтгэлээ. Уг стандартуудын дагуу хүлээсэн үүрэг хариуцлагуудыг энэхүү тайлангийн "Санхүүгийн тайлангийн аудитад хүлээх аудитормын үүрэг хариуцлага" хэсэгт харуулав. Бид Нягтлан бодогчдын ёс зүйн олон улсын стандартын зөвлөлдөөс баталсан "Мэргэжсэн нягтлан бодогчдын ёс зүйн дүрэм"-ийн дагуу Компаниас хараат бус бөгөөд уг дүрэмд заасны дагуу өөрсдийн бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлага бүрэн биелүүлсэн болно. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь бидний гаргасан дүгнэлтэд хангалттай, зохистой үндэсэл болж чадна гэдэгт бид итгэлтэй байна.

Аудитын гол асуудлууд

Аудитын гол асуудлууд гэдэг нь тайлант жилийн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн ач холбогдолтой байсан гэж аудитормын мэргэжлийн үнэлэмжээр үзсэн асуудлууд юм. Эдгээр асуудлуудыг санхүүгийн тайлангийн аудитын хүрээнд бүхэлд нь анхаарч, аудитормын дүгнэлт өгөхдөө авч үзсэн бөгөөд бид уг асуудлуудын талаар тусдаа дүгнэлт гаргадаггүй болно. Аудитын гол асуудлыг бид хэрхэн авч үзсэн талаарх тайлбарыг дор өгөв.

Санхүүгийн тайлангийн аудитад хүлээх аудитормын үүрэг хариуцлага хэсэгт дурдсан үүрэг хариуцлагууд болон эдгээр асуудлуудтай холбоотой үүрэг хариуцлагыг бид бүрэн биелүүлсэн. Үүний дагуу бид санхүүгийн тайлангуудын материаллаг буруу илэрхийлэгдэх эрсдэлийн үнэлгээнд тохирсон аудитын горимуудыг гүйцэтгэсэн. Дор дурдсан асуудлыг анхаарч үзэхдээ гүйцэтгэсэн горимуудыг багтаасан аудитын горимуудын үр дүн нь энд хавсаргасан санхүүгийн тайлангуудад өгсөн бидний аудитын дүгнэлтийн үндэсэл болно.

Аудитын гол асуудал	Гүйцэтгэсэн аудитын горимууд
<p>Зээлийн үнэ цэнийн бууралт</p> <p>Удирдлага нь хорогдуулсан өртгөөр бүртгэгдсэн харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгааны үнэ цэнийн бууралтыг тооцохдоо үнэлэмж болон өндөр түвшний төсөөлөл ашигладаг.</p> <p>Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэсэн харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгаа нь 2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх Банкны нийт хөрөнгийн 39 орчим хувийг эзэлж байгаа бөгөөд холбогдох тооцоолуудын тодорхойгүй байдлаас үүдэн харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгааны үнэ цэнийн бууралтыг бид аудитын гол асуудал гэж үзсэн.</p> <p>Үнэ цэнийн бууралтын аргачлал нь ирээдүйг таамагласан Зээлийн үнэ цэнийн хүлээгдэж буй алдагдал ("ЗҮЦХА")-ын загварт суурилсан. Энэхүү ЗҮЦХА-ын загварын бүрэлдэхүүн хэсгүүд нь ихээхэн төсөөлөл, болон тооцоолол шаарддаг. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> Санхүүгийн хөрөнгийн шатлал; 	<p>2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаарх харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгааны үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын санг тооцоолох аргачлалыг үнэлэхдээ бид Банкны ЗҮЦХ-ыг батлах, бүртгэх, хянах хяналтын загвар болон үйл ажиллагааны үр дүнтэй байдлыг үнэлэх, мөн харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгааны үнэ цэнийн бууралтыг тооцоолох ЗҮЦХА-ын загварт Банкны ашигласан арга зүй, өгөгдөл, төсөөллүүдийг үнэлэх зэрэг аудитын горимуудыг гүйцэтгэсэн.</p> <p>Арга зүйг үнэлэхдээ бид банкны ЗҮЦХА-ын загвар болон удирдлагын ашигласан арга зүй, таамаглалын үндэслэлийн талаарх ойлголтыг авч, загварын үндэслэлтэй байдлыг үнэлж, салбарын жишигтэй харьцуулсан. Түүнчлэн бид ашигласан таамаглалуудын үндэслэлтэй байдал, шатлалын ангиллын үндэслэл, ЧМ, АХЧ болон ЧӨД-г тодорхойлох оновчтой байдал, загварт тусгагдсан макро эдийн засгийн хэтийн хувьсагчдыг авч үзсэн.</p>

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН (ҮРГЭЛЖЛЭЛ)

Хуудалдаа Хөгжлийн Банк ХК-ийн хувьцаа эзэмшигчид (үргэлжлэл)

Аудитын гол асуудлууд (үргэлжлэл)

Аудитын гол асуудал	Гүйцэтгэсэн аудитын горимууд
<p>Зээлийн үнэ цэнийн бууралт (үргэлжлэл)</p> <ul style="list-style-type: none"> ЗҮЦХА-ын загвар боловсруулах, загварын гол өгөгдлүүд болох Чанаргүйдлийн Магадал (“ЧМ”) болон Алдагдал хүргэх чанаргүйдэл (“АХЧ”) -ийг сонгох; Чанаргүйдэлд Ортох Дүн (“ЧӨД”) болон ашиглагдаагүй зээлийн үүргийн хорвүүлэлтийн коэффициентийг тодорхойлох; ЗҮЦХА-ын загварт оруулах эдийн засгийн өгөгдлүүдийг тодорхойлохын тулд ирээдүйн макро эдийн засгийн хувилбаруудыг сонгох, мөн тэдгээрийг магадлалаар нь жинлэх; болон Ирээдүйд хүлээгдэж буй мөнгөн урсгалыг тооцоход хэрэглэсэн олон төрлийн төсөөлөл болон хүчин зүйлс дээр суурилан тусгайлан үнэлсэн зээлүүдийн үнэ цэнийн бууралтын санг тооцоолох. <p>Холбогдох нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого болон нягтлан бодох бүртгэлийн гол тооцоолууд, үнэлэмжүүдийг санхүүгийн тайлангийн Тодруулга 2.5-д толилуулсан.</p> <p>Харилцагчдад олгосон зээл болон урьдчилгаатай хамааралтай бусад толилуулга болон зээлийн эрсдэлийн удирдлагыг санхүүгийн тайлангийн Тодруулга 2, 8, 17 болон 32.2-д тус тус толилуулсан.</p>	<p>Шатлалын ангилал зохистой эсэхийг шалгахдаа бид зээлийн хугацаа хэтрэлтийн мэдээлэл, харилцагчдад оноосон зээлийн зэрэглэлийг анхны хүлээн зөвшөөрсөн өдрөөр болон санхүүгийн тайлангийн өдрөөр тус тус шалгасан.</p> <p>Бид мөн насжилтын тайлангийн дүнг санхүүгийн бүртгэлд тусгасан дүнтэй тулгах замаар насжилтын тайлангийн иж бүрэн байдлыг шалгаж, санамсаргүй түүврийн аргаар насжилтын тайлангийн мэдээллүүдийг холбогдох баримтуудтай тулгах замаар насжилтын тайлангийн үнэн зөв байдлыг шалгасан.</p> <p>Бид ХБЗА-ын загварт ашигласан гол өгөгдлүүдийг Банкны боломжит дотоод эх үүсвэрээс олж авсан түүхэн мэдээлэл, гадаад эх үүсвэрээс олж авсан тухайн салбарын болон санхүү, эдийн засгийн мэдээллүүдтэй харьцуулсан. Бидний хяналтын горимд дараах ажлууд багтсан. Үүнд:</p> <ul style="list-style-type: none"> Түүхэн ЧМ, АХЧ-ийг тодорхойлох тооцоололд ашигласан дотоод болон гадаад эх сурвалжийн мэдээллүүдийн зөв зохистой байдлыг санамсаргүй түүврийн аргаар шалгасан; Макро эдийн засгийн хэмжүүрүүдийг боломжит гадаад эх сурвалжийн мэдээллүүдтэй тулгасан; ЧӨД болон зээлийн хорвүүлэлтийн коэффициентүүдийн хүлээлтийн үнэн зөв байдлыг шалгасан; Үнэ цэнийн бууралтыг үнэлэх тусгайлан үнэлсэн зээлүүдээс сонгогдсон түүвэрүүдийн хувьд бид ирээдүйд хүлээгдэж буй мөнгөн урсгал болон барьцаа хөрөнгийн бодит үнэ цэнийн талаарх Банкны таамаглалуудыг хянаж үзсэн. <p>Бид ЗҮЦХА-ын загварын гол өгөгдлүүдэд ашигласан үнэлэмжийг тууштай ашигласан байдлыг авч үзсэн.</p> <p>Мөн бид санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгуудын зохистой байдлыг үнэлсэн</p>

Жилийн тайланд тусгагдсан бусад мэдээлэл

Захирлуул болон Гүйцэтгэх удирдлагууд бусад мэдээлэлд хариуцлага хүлээнэ. Бусад мэдээлэл гэдэгт аудитын тайлан гарсан өдрөөс хойш гарахаар хүлээгдэж буй жилийн тайланд тусгагдах санхүүгийн тайлангууд болон тэдгээрт хамаарах аудитормын тайлангаас бусад мэдээлэл (“Бусад хэсэг”) багтана.

Санхүүгийн тайлангуудад өгсөн бидний дүгнэлт нь бусад мэдээлэлд хамаарахгүй бөгөөд тэдгээрт аливаа хэлбэрийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайлангуудын аудиттай холбоотой бидний хүлээх хариуцлага нь бусад мэдээллийг уншиж, тэдгээр нь санхүүгийн тайлангууд эсвэл аудитын явцад бидний олж авсан мэдээллээс материаллаг байдлаар зөрүүтэй эсвэл алдаатай эсэхийг харгалзаж үзэх явдал юм.

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН (ҮРГЭЛЖЛЭЛ)

Хувьцаа Хөгжлийн Банк ХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдэд (үргэлжлэл)

Жилийн тайланд тусгагдсан бусад мэдээлэл (үргэлжлэл)

Жилийн тайлангийн "Бусад хэсэг"-ийг унших үед тэнд материаллаг буруу илэрхийлэл байна гэж дүгнэвэл уг асуудлын талаар бид засаглаа хариуцсан этгээдүүдэд мэдэгдэх шаардлагатай байдаг.

Санхүүгийн тайлангуудтай холбоотойгоор удирдлага болон засаглах эрх мэдэл бүхий этгээдүүдийн хүлээх хариуцлага

Санхүүгийн тайлангуудыг СТОУС-ын дагуу бэлтгэх, бодитойгоор илэрхийлэх ба залилан, алдааны улмаас үүсч болох материаллаг дүнг буруу илэрхийлэлгүй санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэх боломжийг бий болгоход шаардлагатай гэж удирдлагын тодорхойлсон дотоод хяналтуудад удирдлага хариуцлага хүлээнэ.

Банкны удирдлага нь санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэхдээ Банкны үйл ажиллагааг зогсоох эсвэл татан буулгахар төлөвлөсөн эсвэл эдгээрээс өөр бодит сонголт байхгүйгээс бусад тохиолдолд санхүүгийн тайлангуудыг бэлтгэхдээ удирдлага нь тасралтгүй байх зарчмын дагуу Банкны үйл ажиллагааг тасралтгүй явуулах чалварыг үнэлэх, боломжтой бол тасралтгүй байх зарчимтай холбоотой асуудлуудыг тодруулах, нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг хэрэглэх үүрэгтэй.

Засаглал хариуцсан этгээдүүд нь Банкны санхүүгийн тайлагналын үйл явцад хяналт тавих үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайлангийн аудитад хүлээх аудиторын үүрэг хариуцлага

Залилан эсвэл алдаанаас үүссэн материаллаг буруу илэрхийлээс санхүүгийн тайлан нь бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаа олж авах, дүгнэлт бүхий аудиторын тайлан гаргах нь бидний зорилго юм.

Зохистой баталгаажуулалт гэдэг нь өндөр түвшний баталгаажуулалт боловч АОУС-ын дагуу хийгдсэн аудит нь оршин байгаа материаллаг буруу илэрхийллийг байнга илрүүднэ гэсэн баталгаа биш юм. Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсч болох ба хэрэв тэдгээр нь дангаараа эсвэл нийтдээ санхүүгийн тайланд үндэслэн гаргасан хэрэглэгчийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх магадлалтай бол материаллагт тооцогдоно.

АОУС-ын дагуу хийх аудитын үед бид мэргэжлийн үнэлэмж, мэргэжлийн үл итгэх зарчмыг баримтлан ажилладаг. Бид мөн:

- Залилан эсвэл алдааны улмаас үүсч болох санхүүгийн тайлангийн материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэлүүдийг таних, үнэлэх, тэдгээр эрсдэлд тохирох аудитын горимуудыг боловсруулах, гүйцэтгэх, өөрсдийн дүгнэлтэд үндэслэл болохуйц хангалттай, зохистой аудитын нотолгоог олж авах. Залилан нь хуйвалдах, бичиг баримт хуурамчаар үйлдэх, санаатайгаар орхигдуулах, буруу мэдэгдэл хийх, дотоод хяналтыг зөрчих зэрэг үйлдлүүдтэй холбоотой байж болох тул залилангаас үүдэн гарсан материаллаг буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдаанаас үүдэн гарсан буруу илэрхийллийг илрүүлэхгүй байх эрсдэлээс өндөр байдаг.
- Банкны дотоод хяналтын үр нөлөөтэй байдалд дүгнэлт өгөх зорилгоор биш тухайн нөхцөл байдалд тохирохуйц аудитын горим боловсруулахын тулд аудитад хамааралтай дотоод хяналтын талаар ойлголт олж авах.
- Хэрэглэсэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогууд нь зохистой эсэх, удирдлагын зүгээс нягтлан бодох бүртгэлийн ойролцоолсон тооцооллууд, тэдгээрт холбогдох тодруулууд нь үндэслэлтэй эсэхийг үнэлэх.
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх зарчмыг удирдлага зохистой хэрэглэсэн эсэх, олж авсан аудитын нотолгоонд үндэслэн Банкны үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулах чадамжид мэдэгдэхүйц эргэлзээ үүсгэж болох үйл явдал эсвэл нөхцөл байдалтай холбоотой материаллаг тодорхой бус байдал байгаа эсэхийг дүгнэх. Хэрэв материаллаг тодорхой бус байдал байна гэж дүгнэвэл, бид аудиторын тайландаа санхүүгийн тайлангийн холбогдох тодруулгыг хийж өгөх эсвэл ийм тодруулга хангалтгүй бол дүгнэлтээ өөрчлөх шаардлагатай болдог. Аудиторын тайлан гарах өдөр хүртэл олж авсан аудитын нотолгоонд үндэслэн бид дүгнэлтээ гаргадаг. Гэхдээ ирээдүйн үйл явдал эсвэл нөхцөл байдал Банкны тасралтгүй байх зарчмыг алдагдуулж болно.
- Санхүүгийн тайлангууд (үүнд тодруулууд багтана)-ын ерөнхий толицуулга, бүтэц, агуулгыг үнэлэх мөн санхүүгийн тайлангууд нь бодитой илэрхийлэгдэх шаардлагыг хангахуйц байдлаар холбогдох ажил гүйлгээ, үйл явдлуудыг илэрхийлсэн эсэхийг үнэлэх.

Бид аудитын ажлын төлөвлөсөн хамрах хүрээ, цаг хугацаа, томоохон хэмжээний дутагдал болон аудитын явцад олж тогтоосон дотоод хяналтын томоохон доголдол зэргийг багтаасан асуудлуудыг засаглал хариуцсан этгээдүүдэд мэдэгддэг.

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН (ҮРГЭЛЖЛЭЛ)

Худалдаа Хөгжлийн Банк ХК-ийн хувьцаа эзэмшигчдэд (үргэлжлэл)

Санхүүгийн тайлангийн аудитад хүлээх аудиторын үүрэг хариуцлага (үргэлжлэл)

Мөн бид өөрсдийн хараат бус байдлыг хөндсөн ёс зүйн шаардлагуудыг хангасан тухай мэдэгдлийг засаглал хариуцсан этгээдүүдэд хүргэж, бидний хараат бус байдалд зохистойгоор хамааралтай гэж үзэж болох бүхий л харилцаа болон бусад асуудлуудын талаар болон хэрвээ шаардлагатай тохиолдолд аливаа эрдэснийг арилгахаар авсан арга хэмжээг мэдэгдэж.

Засаглал хариуцсан этгээдүүдэд мэдэгдсэн асуудлаас бид тухайн тайлант жилийн нэгтгэсэн санхүүгийн тайлангийн аудитад хамгийн өндөр ач холбогдол бүхий асуудлуудыг аудитын онцгойлсон асуудлууд гэж тодорхойлодог. Хууль тогтоомж нь уг асуудлуудын талаар олон нийгэд мэдээлэхийг хориглосон эсвэл тун ховор тохиолдолд аудиторын тайлаанд тухайн асуудлуудын талаар мэдээлэх нь олон нийтийн хүртэх үр өгөөжөөс илүү сорог үр дагавартай гэж үзэснээс бусад тохиолдолд тэлгээр асуудлуудыг бид аудиторын тайландаа толилуулдаг.

Бусад

Энэхүү тайланг өөр ямар нэгэн зорилгоор биш, Монгол Улсын "Компанийн тухай хууль"-ийн 94 дүгээр зүйлд заасны дагуу Банкны хувьцаа эзэмшигчдийн захиалгаар аудитыг гүйцэтгэн Банкны хувьцаа эзэмшигчдэд зориулан гаргалаа. Бид энэхүү тайлангийн агуулгын хүрээнд өөр аливаа нэг гуравдагч талын өмнө хариуцлага хүлээхгүй болно.

Ernst & Young Mongolia Audit LLC
ЭРНСТ ЭНД ЯНГ МОНГОЛИЯ АУДИТ ХХК
Мэргэшсэн нягтлан бодогчид

Гарын үсэг зурсан

Доржбатын Мандаухуйяр
Партнер

Монгол улс, Улаанбаатар хот
Огноо: 2024 оны 3-р сарын 29

Баталсан

Адриан Чу
Партнер

ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн

Ашиг, алдагдал ба бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайлан

	Тодруулга	2023 мян.төг	2022 мян.төг
Үр ашигт хүүтээр тооцсон хүүний орлого	4	721,933,116	642,747,024
Бусад хүү болон түүнтэй адилтгах орлого	4	42,779,283	31,331,028
Хүү болон түүнтэй адилтгах зардал	5	(469,048,440)	(354,478,116)
Хүүний цэвэр орлого		295,663,959	319,599,936
Шимтгэл, хураамжийн орлого	6	94,518,640	77,961,275
Шимтгэл, хураамжийн зардал	6	(33,159,051)	(27,512,673)
Шимтгэл, хураамжийн цэвэр орлого		61,359,589	50,448,602
Арилжааны болон үйл ажиллагааны бусад орлого	7	54,690,488	13,924,925
Нийт үйл ажиллагааны орлого		411,714,036	383,973,463
Хүлээгдэж буй үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын буцалт(зардал)	8	(35,419,047)	28,297,839
Үйл ажиллагааны цэвэр орлого		376,294,989	412,271,302
Үйл ажиллагааны зардал	9	(183,760,346)	(172,790,891)
Хараат компанийн ашигийн хувь	15	4,271,538	418,388
Татварын өмнөх ашиг		196,806,181	239,898,799
Орлогын албан татварын зардал	10.1	(45,587,714)	(45,650,106)
Тайлант жилийн ашиг		151,218,467	194,248,693
Нэгж хувьцааны ашиг (Төгрөг):			
Нэгж хувьцаанд ноогдох суурь болон хорогдуулсан ашиг	11	3,043	4,041
Бусад дэлгэрэнгүй орлого(алдагдал) (татварын дараах)			
<i>Дараагийн тайлант хугацаанд ашиг, алдагдлын тайлан руу дахин ангилагдах бусад дэлгэрэнгүй орлого (татварын дараах):</i>			
Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бүртгэдэг өрийн хэрэглүүрийн дахин үнэлгээний оорчлолт	29	17,862,582	(16,130,824)
<i>Дараагийн тайлант хугацаанд ашиг, алдагдлын тайлан руу дахин ангилагдахгүй бусад дэлгэрэнгүй орлого (татварын дараах):</i>			
Бодит үнэ цэнийн оорчлолтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бүртгэдэг өмчийн хэрэглүүрийн дахин үнэлгээний оорчлолт	29	14,547,040	14,779,163
Бодит үнэ цэнийн оорчлолтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бүртгэдэг өмчийн хэрэглүүр борлуулсны олз	14	25,620,309	-
Бусад дэлгэрэнгүй орлого(алдагдал) (татварын дараах):		58,029,931	(1,351,661)
Тайлант жилийн татварын дараах нийт дэлгэрэнгүй орлого		209,248,398	192,897,032

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй нэг хэсэг болно.

ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК**2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх****Санхүүгийн байдлын тайлан**

	Тодруулга	2023 мян.тог	2022 мян.тог
ХӨРӨНГӨ			
Бэлэн мөнгө ба Монголбанкнд байршуулсан мөнгө	12	2,308,730,146	1,756,207,294
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө	13	1,651,798,375	767,067,640
Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг алдагдлын тайланд бүртгэх санхүүгийн хөрөнгө	14	362,410,004	266,017,128
Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бүртгэдэг өрийн хэрэглүүр	14	1,510,534,627	1,079,812,762
Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бүртгэдэг өмчийн хэрэглүүр	14	41,972,381	73,528,478
Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлтийг ашиг алдагдлын тайланд бүртгэдэг өмчийн хэрэглүүр	14	1,700,000	-
Хорогдуулсан өртгөөрх өрийн хэрэглүүр	14	1,311,976	250,553,216
Харвагт компанид оруулсан хөрөнгө оруулалт	15	5,196,223	924,685
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр	16	172,188,577	265,374,431
Харицагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа	17	4,933,457,222	4,137,182,398
Бусад хөрөнгө	18	509,238,462	465,950,560
Хөрөнгө оруулалтын зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгө	19	53,256,860	79,997,754
Борлуулах зориулалттай хөрөнгө	20	8,259,130	24,665,717
Үндсэн хөрөнгө	21	567,974,583	470,625,143
Ашиглах эрхтэй хөрөнгө	22	13,239,874	15,449,135
Биет бус хөрөнгө	23	25,308,105	1,421,361
НИЙТ ХӨРӨНГӨ		12,166,576,545	9,654,777,702
ӨР ТӨЛБӨР			
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж	24	318,412,011	33,120,234
Репо хэлцэл	25	51,285,052	316,804,791
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж	26	9,086,817,412	6,207,309,405
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр	16	159,109,749	166,203,537
Зээлээр авсан санхүүжилт	27	872,667,777	1,418,831,195
Бусад өр төлбөр	28	172,734,896	260,483,585
Түрээсийн өр төлбөр	22	13,870,478	15,869,783
Орлогын татварын өглөг	10.2	76,907,413	55,742,118
Хойшлогдсон татварын өр төлбөр	10.3	6,392,862	2,401,790
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР		10,758,197,650	8,476,766,438
ЭЗДИЙН ӨМЧ			
Энгийн хувьцаа	29	340,852,905	323,810,329
Нэмж төлөгдсөн капитал	29	64,069,779	664
Бусад нөөц	29	313,673,176	258,908,980
Хуримтлагдсан ашиг		689,783,035	595,291,291
НИЙТ ЭЗДИЙН ӨМЧ		1,408,378,895	1,178,011,264
НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР БА ЭЗДИЙН ӨМЧ		12,166,576,545	9,654,777,702

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй нэг хэсэг болно.

ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн

Өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

	Энгийн хувьцаа мян.төг (Тод. 29)	Нэмж тологдсон капитал мян.төг (Тод. 29)	Бусад нооц мян.төг (Тод. 29)	Хуримтлаг дсан ашиг мян.төг	Нийт эзлийн өмч мян.төг
2022 оны 1 сарын 1-ний байдлаар	323,809,925	-	210,143,332	486,155,463	1,020,108,720
Тайланг жилийн ашиг	-	-	-	194,248,693	194,248,693
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-	(1,351,661)	-	(1,351,661)
Нийт дэлгэрэнгүй орлого	-	-	(1,351,661)	194,248,693	192,897,032
Хэрэгжсэн дахин үнэлгээний нооц	-	-	(5,537,618)	5,537,618	-
Ногдол ашиг (Тод. 29)	-	-	-	(34,995,556)	(34,995,556)
Тусгай зориулалттай нөөцөд шилжүүлсэн*	-	-	55,654,927	(55,654,927)	-
Энгийн хувьцааны нэмэгдэл	404	664	-	-	1,068
2022 оны 12 сарын 31-ний болон 2023 оны 1 сарын 1-ний байдлаар	323,810,329	664	258,908,980	595,291,291	1,178,011,264
Тайланг жилийн ашиг	-	-	-	151,218,467	151,218,467
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-	32,409,622	25,620,309	58,029,931
Нийт дэлгэрэнгүй орлого	-	-	32,409,622	176,838,776	209,248,398
Хэрэгжсэн дахин үнэлгээний нооц	-	-	(2,172,039)	2,172,039	-
Ногдол ашиг (Тод. 29)	-	-	-	(59,992,458)	(59,992,458)
Тусгай зориулалттай нооцод шилжүүлсэн*	-	-	24,526,613	(24,526,613)	-
Нэмж гаргасан хувьцаа	17,042,650	66,448,901	-	-	83,491,551
Хувьцаа гаргахтай холбоотой зардал	-	(2,379,860)	-	-	(2,379,860)
Шилжүүлэг	(74)	74	-	-	-
2023 оны 12 сарын 31-ний байдлаар	340,852,905	64,069,779	313,673,176	689,783,035	1,408,378,895

*Бусад нөөцөд тусгай зориулалтын нөөц багтсан ба уг нөөцийг Монголбанкны шаардлагад нийцүүлэн байгуулсан бөгөөд Монголбанкны зөвшөөрлөөр Банкны хувьцаа эзэмшигчид хуваарилах боломжтой.

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй нэг хэсэг болно.

ХУДАЛДАА ХӨГЖЛЭЙН БАНК ХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн

Мөнгөн гүйлгээний тайлан

	Тодруулга	2023 мян.төг	2022 мян.төг
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ			
Татварын өмнөх ашиг			
196,806,181			
<i>Тохируулжрууд:</i>			
Үүсмэл сангүүгийн хэрэглүүрийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт	7	2,719,591	(97,805,076)
Үндсэн хөрөнгө борлуулсны (олз)/гарз	7	(21,290)	133,393
Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө борлуулсны цэвэр гарз	9	8,831	102,101
Хөрөнгө оруулахтай зориулалттай үл хөдлөх хөрөнгийн ("ХОЗҮХХ") үнэ цэнийн өөрчлөлтийн олз	7	(2,873,791)	(95,125)
Өмчлөх бусад хөрөнгө борлуулсны цэвэр (олз)/гарз	7	(2,097,115)	4,541,099
ХОЗҮХХ борлуулсны олз	7	(385,314)	-
Орон сууцны зээлийн бүтцийн өөрчлөлтөөс үүссэн цэвэр гарз	7	-	7,781,905
Бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт нь бусад дэлгэрэнгүй орлогын тайланд бүртгэгдэх (БУЦӨБДО) өрийн хэрэглүүр борлуулсны (олз)/гарз	7	69,385	(125,429)
Бусад зээл болон урьдчилгааны бүтцийн өөрчлөлтийн гарз	7	8,311,181	13,861,532
Хойшлогдсон нөхцөлт хандивын хорогдуулга	7	(203,242)	(232,737)
Хараат компанийн ашигийн Банканд ногдох хувь	15	(4,271,538)	(418,388)
Эрдэнийн сангийн зардал/(буцаалт)	8	35,419,047	(28,297,839)
Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл	9	14,180,303	13,182,054
Биет бус хөрөнгийн хорогдуулга	9	920,110	1,644,302
Ашиглах эрхтэй хөрөнгийн элэгдэл	9	6,782,507	5,345,669
Үндсэн хөрөнгө дивснаас хассаны гарз	9	110,214	7,225,692
Биет бус хөрөнгө дивснаас хассаны гарз	9	1,809	1,685
Зээлээр авсан санхүүжилтийн хүүний зардал	5	78,350,667	93,256,863
Гаргасан өрийн бичгийн хүүний зардал	5	-	6,326,356
Түрээсийн өглөгийн хүүний зардал	5	2,050,311	990,130
Зээлээр авсан санхүүжилтийн хэрэгжээгүй ханшийн зөрүү		34,187,679	97,002,614
Ажлын капиталын өөрчлөлтийн өмнөх үйл ажиллагааны ашиг		370,065,526	364,319,600
<i>Үйл ажиллагааны хөрөнгө ба өр төлбөрийн өөрчлөлтүүд:</i>			
Мөнгөлбанк дахь заавал байлгах нөөц		(201,639,684)	(142,511,368)
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагад байршуулсан хөрөнгө		185,324,854	(29,676,880)
Харилцагчдад олгосон зээл ба урьдчилгаа		(808,036,358)	483,985,686
Борлуулах зорилгоор эзэмшиж буй хөрөнгө		(6,592,824)	(24,334,203)
Бусад хөрөнгө		(78,573,913)	(307,767,113)
Бусад банк, санхүүгийн байгууллагын харилцах, хадгаламж		285,291,777	19,181,521
Рено хэшгэл		(265,519,739)	27,012,263
Харилцагчдын харилцах, хадгаламж		2,909,901,740	(59,001,114)
Бусад өр төлбөр		(102,875,012)	(27,500,688)
Үндсэн үйл ажиллагаанаас хүлээн авсан мөнгөн гүйлгээ		2,287,346,367	303,707,704
Түрээсийн өглөгийн хүүний хэсэгт хямаарах төлөлт		(2,050,311)	(990,130)
Зээлээр авсан санхүүжилтийн хүүний төлөлт		(48,603,736)	(84,192,165)
Гаргасан өрийн бичгийн хүүний төлөлт		-	(6,466,630)
Төлсөн орлогын албан татвар	10.2	(30,393,733)	-
Үндсэн үйл ажиллагаанаас хүлээн авсан цэвэр мөнгөн гүйлгээ		2,206,298,587	212,058,779

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй нэг хэсэг болно.

ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК

2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн

Мөнгөн гүйцээний тайлан (үргэлжлэл)

	Тодруулга	2023 мян.төг	2022 мян.төг
ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ			
Санхүүгийн хөрөнгө оруулалтын худалдан авалт		(380,367,125)	(787,212,627)
Санхүүгийн хөрөнгө оруулалт борлуулсны орлого		844,281,732	1,236,504,531
Үүсмэл санхүүгийн хэрэглүүр борлуулсны орлого		81,431,276	34,144,815
Үндсэн хөрөнгө борлуулснаас хүлээн авсан мөнгө		3,943,285	8,792,270
Хүлээн авсан ногдол ашиг	14	194,694	182,954
Үндсэн хөрөнгийн худалдан авалт	21	(74,749,691)	(20,231,695)
Биег бус хөрөнгийн худалдан авалт	23	(1,968,076)	(732,935)
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагаанаас хүлээн авсан цэвэр мөнгөн гүйлгээ		472,766,095	471,447,313
САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ			
Эзэлтээр авсан санхүүжилтийн татан авалт		342,417,862	750,952,149
Эзэлтээр авсан санхүүжилтийн эргэн төлөлт		(952,421,711)	(845,690,067)
Хойшлогдсон төлбөрийн эргэн төлөлт		(94,179)	(1,238,328)
Ногдол ашиг	29	(47,198,750)	(33,841,116)
Орлийн бичгийн эргэн төлөлт		-	(160,000,000)
Хүлээн авсан хойшлогдсон нөхцөлт хандив	28	613,771	561,938
Шинээр гаргасан хувьцаа	29	81,111,691	1,068
Түрээсийн өглөгийн үндсэн төлбөрийн эргэн төлөлт		(6,180,280)	(5,975,936)
Санхүүгийн үйл ажиллагаанд зарцуулсан/ажиллагаанаас хүлээн авсан цэвэр мөнгөн гүйлгээ		(581,751,596)	(295,230,292)
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн цэвэр өсөлт		2,097,313,086	388,275,800
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	12	2,115,383,492	1,727,107,692
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	12	4,212,696,578	2,115,383,492
ХҮҮТЭЙ ХӨЛБӨӨТӨЙ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН УРСГАЛ			
Төлсөн хүү		(419,723,524)	(363,844,513)
Хүлээн авсан хүү		738,867,664	805,020,573
МӨНГӨН БУС ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНУУД			
Ашиглах эрхтэй хөрөнгө ба түрээсийн өглөгийн нэмэгдэл	22	2,562,951	13,267,832
Түрээсийн гэрээний өөрчлөлт	22	2,020,078	156,856
Эзэлийн үүргийн гүйцэтгэлийг барьцаа хөрөнгөөр хангуулсан		8,697,682	26,583,542
Үндсэн хөрөнгийн нэмэгдэл	21	63,652,848	-
ХОЗҮГХ-ийн борлуулалтын үнэ		(29,614,685)	-
Санхүүгийн үйл ажиллагаанаас үүссэн өр төлбөрийн өөрчлөлт:		2023	2022
Түрээсийн өр төлбөр		мян.төг	мян.төг
1 сарын 1-нээр		15,869,783	8,999,663
Мөнгөн бус нэмэгдэл		2,562,951	13,267,832
Түрээсийн өөрчлөлт		2,020,078	156,856
Түрээсийн гэрээ гучлагдсан түрээсүүд		(402,054)	(578,632)
Тайланг үеийн хүүний зардал		2,050,311	990,130
Түрээсийн өглөгийн хүүний төлөлт		(2,050,311)	(990,130)
Түрээсийн өглөгийн үндсэн төлбөрийн төлөлт		(6,180,280)	(5,975,936)
12 сарын 31-нээр		13,870,478	15,869,783

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салжгүй нэг хэсэг болно.

ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК**2023 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон жилийн****Мөнгөн гүйлгээний тайлан (үргэлжлэл)****Санхүүгийн үйл ажиллагаанаас үүссэн ор төлбөрийн оорчлолт (үргэлжлэл):**

	Зээлээр авсан санхүүжилт мян.төг	Гаргасан өрийн бичиг мян.төг
2022 оны 1 сарын 1-нээр	1,408,740,129	160,140,274
Шинээр татсан эх үүсвэр	750,952,149	-
Эргэн төлөлт	(845,690,067)	(160,000,000)
Хүүгийн төлөлт	(84,192,165)	(6,466,630)
Хойшлогдсон төлбөр	(1,238,328)	-
Цэвэр эргэн төлөлт	(180,168,411)	(166,466,630)
Гадаад валютын ханшийн эөрүү	97,002,614	-
Санхүүгийн үйл ажиллагаанаас үүссэн мөнгөн бус гүйлгээ	97,002,614	-
Хуримтлагдсан хүү болон хойшлогдсон төлбөрийн хорогдуулалт	93,256,863	6,326,356
2022 оны 12 сарын 31 болон 2023 оны 1 сарын 1-ний байдлаар	1,418,831,195	-
Шинээр татсан эх үүсвэр	342,417,862	-
Эргэн төлөлт	(952,421,711)	-
Хүүгийн төлөлт	(48,603,736)	-
Хойшлогдсон төлбөр	(94,179)	-
Цэвэр эргэн төлөлт	(658,701,764)	-
Гадаад валютын ханшийн эөрүү	34,187,679	-
Санхүүгийн үйл ажиллагаанаас үүссэн мөнгөн бус гүйлгээ	34,187,679	-
Хуримтлагдсан хүү болон хойшлогдсон төлбөрийн хорогдуулалт	78,350,667	-
2023 оны 12 сарын 31-ний байдлаар	872,667,777	-

Хавсаргасан тодруулгууд нь энэхүү санхүүгийн тайлангийн салшгүй нэг хэсэг болно.

**ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК-ИЙН 2023
ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БОЛОН САНХҮҮГИЙН
ТАЙЛАНД ӨГСӨН ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ
ЗӨВЛӨЛИЙН ДҮГНЭЛТ**

ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК
ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛИЙН ТОГТООЛ
TRADE AND DEVELOPMENT BANK OF MONGOLIA
REPRESENTATIVE GOVERNING BOARD RESOLUTION

2024 оны 04 сарын 12 өдөр

Дугаар 33

Улаанбаатар хот

**Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн 2023 оны үйл ажиллагааны болон
аудитлагдсан санхүүгийн тайланд дүгнэлт өгөх тухай**

Компанийн тухай хуулийн 76 дугаар сарын 76.1.11 дэх заалт, Банкны тухай хуулийн 31 дугаар зүйлийн 31.3.5 дахь заалт болон “Худалдаа, хөгжлийн банк” ХК-ийн дүрмийн 8 дугаар зүйлийн 8.11.9 дэх заалтыг тус тус үндэслэн Худалдаа, хөгжлийн банкны Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс **ТОГТООХ нь:**

1. Худалдаа, хөгжлийн банкнаас танилцуулсан 2023 оны үйл ажиллагааны болон аудитлагдсан санхүүгийн тайланд үндэслэн Худалдаа, хөгжлийн банкнийг 2023 онд “хангалттай сайн” ажилласан гэж дүгнэсүгэй.
2. Худалдаа, хөгжлийн банкны Хувьцаа эзэмшигчдийн 2024 оны ээлжит хуралд танилцуулах “Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн 2023 оны үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангийн талаарх Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн дүгнэлт”-ийг энэхүү тогтоолын Хавсралтын дагуу баталсугай.

ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ
ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА

РАНДОЛФ КОПША

Худалдаа, хөгжлийн банкны Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2024 оны 4 дүгээр сарын 12-ны өдрийн 23 тоот тогтоолын Хавсралт

**ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК-ИЙН 2023 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ
БОЛОН АУДИТЛАГДСАН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНД ӨГСӨН ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ
ЗӨВЛӨЛИЙН ДҮГНЭЛТ**

Энэхүү дүгнэлтийг Худалдаа, хөгжлийн банк ХК (цаашид “ХХБ” гэх)-ийн 2023 оны үйл ажиллагааны болон аудитлагдсан санхүүгийн тайланг Компанийн тухай хууль, Банкны тухай хууль, Банкны зохистой засаглалын зарчим, Компанийн засаглалын кодексы болон “Худалдаа, хөгжлийн банк” ХК-ийн дүрмийн хүрээнд Төлөөлөн удирдах зөвлөл (цаашид “ТУЗ” гэх)-ийн хурлаар хэлэлцэн гаргаж байна.

ХХБ төдийгүй банкны сектор нь томоохон өөрчлөлт, шинэчлэлтийг хийж, системийн нөлөө бүхий банкууд Монголын хөрөнгийн бирж дээр хувьцаагаа олон нийтэд арилжаалдаг нээлттэй хувьцаат компани болж, банкны секторын нийт актив жилийн 24.2 хувийн өсөлт үзүүлж, 57.0 их наяд төгрөгт хүрч, цар тахлын нөлөө буурч, эдийн засаг сэргэж, банкны ашигт ажиллагаа сайжирсан зэрэг амжилт, бүтээлээр 2023 оныг үдэж, Монгол Улсад банкны систем үүсэж хөгжсөний 100 жилийн ойг угтаж байна.

Хувьцаат компани болсонтой холбогду олон талт, ур чадвартай боловсон хүчнээр ТУЗ-ийн гишүүдийн тоо нэмэгдэж, банкны бизнесийг дэмжих, өргөжүүлэх, эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх, дотоодын төдийгүй олон улсын сайн туршлагыг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх зэрэг өргөн хүрээний чиглэл, зөвлөмжийг өгөх бололцоог бүрдүүлсэн. ХХБ-ны ТУЗ нь 2023 онд Компанийн тухай хууль, Банкны тухай хууль, бусад холбогдох хууль тогтоомж, Банкны зохистой засаглалын зарчмууд болон ХХБ-ны дүрмийг тус тус мөрдлөг болгож, ТУЗ, түүний дэргэдэх хороодын тогтоол, шийдвэр, зөвлөмж зэргээр ХХБ-ны үйл ажиллагааг удирдан чиглүүлж, оролцогч талуудын үнэ цэнийг нэмэгдүүлэхээр хичээн ажиллаа.

Түүнчлэн, 2023 оны банкны үйл ажиллагаа болон аудитлагдсан санхүүгийн тайланд өгөх дүгнэлтийг ХХБ-ны урт болон дунд хугацааны стратегийн хэрэгжилт, тухайн жилийн батлагдсан санхүүгийн болон үйл ажиллагааны төлөвлө Суурь гөөний биелэлтийг ТУЗ-ийн гишүүдийн хараат бус байдлаар гаргасан үнэлгээний үр дүнд суурилан гаргасан болно.

ХХБ-ны Гүйцэтгэх удирдлагаас эхлэн нийт ажилтнууд нь тус банкны (i) Харилцагч төвтэй банк болох, (ii) Олон улсын банк болох, (iii) Платформ банк болох урт хугацааны зорилгуудын хүрээнд үйл ажиллагаагаа зохион байгуулж, нийт активыг 12.1 их наяд, хуримтлагдсан ашгийг 151.2 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдүүлсэн амжилттай ажилласан байна.

Урт хугацааны стратеги болон үйл ажиллагааны төлөвлөгөө

Харилцагч төвтэй банк болох

Үйлчилгээний төгөлдөршлийн олон улсын стандартууд болох ISO235952 болон ISO9001:2015-г Монгол Улсад анхлан нэвтрүүлж, харилцагчдын туршлага болон сэтгэл ханамжийг нэмэгдүүлэхэд төвлөрч, "Бритто Лоялти", "Хуримтлалтай Монгол", "Genesys" дуудлагын төвийн системийн шийдэл болон бусад банкуудтай хамтран АТМ-н шимтгэлээ бууруулах зэргээр үйлчилгээний хүртээмжийг

нэмэгдүүлж, харилцагч нартаа илүү ойртсон. Бүх сегментийн харилцагчийн хэрэгцээ, шаардлагад нийцсэн Software POS, Онлайн цалин, тэтгэвэр, ПОС барьцаалсан зээл, Факторингийн үйлчилгээ гэм мэт олон шинэ бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг тасралтгүй санал болгож байна.

Олон улсын банк болох

Монгол Улс Санхүүгийн хориг арга хэмжээ авах байгууллагын саарал жагсаалтаас гарснаас хойш Америкийн Нэгдсэн Улсын BNY Mellon банканд ам.долларын ностро данс нээсэн анхны банк болж, харилцагчид гадаад мөнгөн шилжүүлгийн үйлчилгээг илүү хялбар, бодит цагийн горимоор, шимтгэл багатайгаар хүргэх боломжийг олгосон. Түүнчлэн, Монгол Улсаас анх удаа ХХБ Дэлхийн эдийн засгийн форумтай албан ёсны түнш болж, Mitsui & Co., Ltd. компанитай хамтран Зэсийн Экспортыг дэмжих санхүүжилтийг амжилттай олгож, Bank of China-тай стратегийн түвшинд хамтран ажиллах санамж бичиг үзэглэсэн.

Платформ банк болох

API gateway удирдлагын платформыг амжилттай нэвтрүүлж, Open API үйлчилгээг бүрэн ашиглахад бэлэн болгосон. Банкны суурь систем болох Temenos Transact 24, дижитал банкны платформ Temenos Infinity-г нэвтрүүлэх ажлыг амжилттай үргэлжлүүлэн гүйцэтгэж байна. Цалин, тэтгэврийн болон ПОС барьцаалсан зээлийг цахимаар авах боломжтой болгож, цалингийн зээлийн 75.4%, тэтгэврийн 22.4%, ПОС барьцаалсан зээлийн 50.3% нь цахимаар шийдэгдэв. Цаасгүй лайт салбараа шинээр нээж, харилцагчдад цахимаар бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээ санал болгож байна.

Санхүүгийн үзүүлэлт

ХХБ нь 2023 онд хүүгийн орлогыг 13.4 хувиар, шимтгэл хураамжийн орлого 21.2 хувиар өсгөж, чанаргүй зээлийг 15.6 тэрбум төгрөгөөр тус тус бууруулснаар 151.2 тэрбум төгрөгийн татварын дараах цэвэр ашигтай ажилласан ба ХХБ-ны өөрийн хөрөнгийн хэмжээ 19.6 хувиар өсөж, 1.4 их наяд төгрөгт хүрсэн байна. Түүнчлэн, 2023 оны эцсийн байдлаар ХХБ нь Банкны секторын нийт активын 21.3 хувь, нийт зээлийн 19.2 хувь, нийт татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийн 21.1 хувь, нийт ашгийн 11.9 хувийг тус тус бүрдүүлж Монгол Улсад төдийгүй олон улсын нэр хүнд бүхий байгууллагын байр сууриа хадгалж, өргөжүүлэн ажилласан байна.

Нийгмийн хариуцлага

Монгол Улсынхаа хөгжил дэвшилд хөрөнгө оруулалт хийхийг зорьж, олон төсөл хөтөлбөрүүдийг зохион байгуулж, ивээн тэтгэгчээр ажилласан төдийгүй санхүүгийн боловсролыг түгээх, байгаль орчин, нийгэм засаглалыг сайжруулах аяны хүрээнд Save The Planet, эмч эмнэлгийн ажилтнуудын нийгмийн асуудалд тус дэм болох зорилготой орон сууцны зээлийг шийдвэрлэх, Худалдааны санхүүжилтийн форум зохион байгуулах, ажилтнуудынхаа цалинг 25 хүртэлх хувиар нэмэгдүүлсэн зэрэг олон үйл ажиллагааг зохион байгуулж ажиллаа. Мөн хөрөнгийн зах зээлээс татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийг ногоон болон нийгмийн зээлийн ангиллуудад уялдуулан санхүүжүүлж байна.

Түүнчлэн, ХХБ нь “БҮС ба ЗАМ санаачилга ногоон хөрөнгө оруулалтын зарчмууд (GIP)”-аас шалгаруулдаг “GIP AWARDS 2023”-н “Шилдэг бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ” үзүүлэгч байгууллага, “Тогтвортой санхүүжилтийн холбоо”-ны Онцлох ToC банк, “World Economic Magazine” сэтгүүлийн “Best Bank for Remittances Mongolia 2023”-аар тус тус шалгарсан байна.

Эх үүсвэрийг төрөлжүүлэхэд анхаарч ажиллах шаардлага үүсэж байгаа хэдий ч чанаргүй зээл, Монгол Улсын уул уурхайн салбарын хамаарал болон олон улсын зах зээлүүдэд суурь хүү өсөж байгаа нь эх үүсвэрийн өртгийг нэмэгдүүлж байгаа тул энэхүү сорилтуудыг давж ажиллах зорилтыг тавьж ажиллах арга хэмжээг авах нь зохистой байна.

ТУЗ-ийн зүгээс банкны Гүйцэтгэх удирдлага болон нийт ажилтнуудаа 2023 оны гүйцэтгэл, амжилтдаа суурилан батлагдсан төсөв төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн чанарыг сайжруулж, зах зээлд эзлэх байр сууриа тэлэх, харилцагч, хамтрагч, түншүүддээ зориулсан бүтээгдэхүүн үйлчилгээгээ нэмэгдүүлэх, хялбаршуулах, хүний нөөцийг чадавхжуулах арга хэмжээнүүдийг авч ажиллах чиглэл, зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн одоогийн байр сууриа нэмэгдүүлэн 2024 ондоо өндөр гүйцэтгэлтэй ажиллана гэдэгт итгэлтэй байна.

ТУЗ нь бүрэн эрхийнхээ хүрээнд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд өөрсдийн мэдлэг чадвараа *банкныхаа хөгжил дэвшилд нэмэрлэн, хамтран ажиллах бөгөөд 2023 оны үйл ажиллагааны болон* аудитлагдсан санхүүгийн тайланд үндэслэн Худалдаа, хөгжлийн банкнийг 2023 онд **“хангалттай сайн”** ажилласан гэж дүгнэж байна.

ХӨГЖИЛД ХАМТДАА

_ о о о _

НОГДОЛ АШГИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

НОГДОЛ АШИГ ХУВААРИЛАЛТЫН ТҮҮХ

№	Ногдол ашиг олгох тухай тогтоол	Хувьцааны тоо, ширхэг	Нэгж хувьцаанд ногдох ногдол ашиг, төгрөг	Ногдол ашгийн дүн, төгрөг
1	ТУЗ-ийн 2021.10.01-ний өдрийн 103 дугаар тогтоол	4,807,082	2,080.00	9,998,730,560.00
2	ТУЗ-ийн 2022.04.21-ний өдрийн 37 дугаар тогтоол	4,807,082	7,280.00	34,995,556,960.00
3	ТУЗ-ийн 2023.04.27-ний өдрийн 42 дугаар тогтоол	48,070,880	1,248.00	59,992,458,240.00

БАНКНЫ 2023 ОНЫ ЦЭВЭР АШГААС НИЙТ ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН НЭГЖ ЭНГИЙН ХУВЬЦААНД НОГДОЛ АШИГ ХУВААРИЛАХ ТУХАЙ

Банкны Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь 2024 оны 2 дугаар сарын 19-ны өдөр хуралдаж, "Банкны 2023 оны санхүүгийн тайланг аудитын байгууллагаар баталгаажуулсны дараа цэвэр ашгаас нийт хувьцаа эзэмшигчдийн нэгж хувьцаанд ногдол ашиг хуваарилах"-аар шийдвэрлэсэн. "Эрнст энд Янг Монголия Аудит" ХХК нь ХХБ-ны 2023 оны санхүүгийн тайланд аудит хийж, 2024 оны 3 дугаар сарын 29-ны өдөр хараат бус аудитын тайланг хүлээлгэн өгсөн.

Аудитын байгууллагаар баталгаажуулсан санхүүгийн тайланг хүлээн авсаны дараагаар Төлөөлөн удирдах зөвлөл нь хувьцаа эзэмшигчдэдээ Компанийн тухай хууль, Банкны тухай хууль болон Худалдаа, хөгжлийн банкны дүрэмд заасан хувьцаа эзэмшигчийн эрхийг эдлүүлж, банкны ашигт ажиллагаанаас үр шим хүртээх нь зүйтэй гэж үзсэн тул 2023 оны 4 дүгээр сарын 4-ний өдрийн 25 тоот тогтоолоор "(i) Банкны 2023 оны цэвэр ашгаас нийт хувьцаа эзэмшигчдийн нэгж энгийн хувьцаанд 1,033 (нэг мянга гучин гурав) төгрөгийн ногдол ашиг хуваарилах, (ii) ногдол ашиг авах эрхтэй хувьцаа эзэмшигчдийн нэрсийн жагсаалт гаргах бүртгэлийн өдрийг 2024 оны хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлын бүртгэлийн өдрөөр, (iii) ногдол ашгийг хувьцаа эзэмшигчдэд олгох ажиллагааг банкны зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтүүдийн хангалттай уялдуулан эрх бүхий зохицуулагч байгууллагаас зөвшөөрлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 5 өдрийн дотор багтаан хэрэгжүүлэх"-ээр шийдвэрлэсэн.

ХУДАЛДАА ХӨГЖЛИЙН БАНК
ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛИЙН ТОГТООЛ
TRADE AND DEVELOPMENT BANK OF MONGOLIA
REPRESENTATIVE GOVERNING BOARD RESOLUTION

2024 оны 04 сарын 05 өдөр

Дугаар 25

Улаанбаатар хот

Ногдол ашиг хуваарилах тухай

Компанийн тухай хуулийн 46 дугаар зүйлийн 46.1, 46.2, 46.3, 46.4, 46.7, 46.8, 46.10, 46.14, 46.15 дахь хэсэг, 47 дугаар зүйлийн 47.1 дэх хэсэг, 76 дугаар зүйлийн 76.1.12 дахь хэсэг, Банкны тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.3 дахь хэсэг болон “Худалдаа, хөгжлийн банк” ХК (цаашид “Банк” гэх)-ийн дүрмийн 8 дугаар зүйлийн 8.11.16 дахь заалт болон 13 дугаар зүйлийг тус тус үндэслэн Худалдаа, хөгжлийн банкны Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс **ТОГТООХ нь:**

1. Банкны 2023 оны цэвэр ашгаас нийт хувьцаа эзэмшигчдийн нэгж энгийн хувьцаанд 1,033.00 (Нэг мянга гучин гурван) төгрөгийн ногдол ашиг хуваарилсугай.
2. Ногдол ашиг хуваарилах хувьцаа эзэмшигчдийн нэрсийн жагсаалтыг гаргах өдрийг Банкны 2024 оны хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлын бүртгэлийн өдрөөр тогтоосугай.
3. Ногдол ашгийг хувьцаа эзэмшигчдэд олгох ажиллагааг банкны зохистой харьцааны шалгуур үзүүлэлтүүдийн хангалттай уялдуулан эрх бүхий зохицуулагч байгууллагаас зөвшөөрлийг хүлээн авснаас хойш ажлын 5 өдрийн дотор багтаан хэрэгжүүлэх, хэрэгжилтийг Төлөөлөн удирдах зөвлөлд тайлагнахыг Гүйцэтгэх захирал (О.Орхон)-д үүрэг болгосугай.
4. Ногдол ашиг хуваарилсантай холбоотой тайлан, мэдээг холбогдох журмын дагуу Монголбанк, Санхүүгийн зохицуулах хороо, Монголын хөрөнгийн бирж ХК-д хүргүүлэх болон дараагийн хувьцаа эзэмшигчдийн хуралд тайлагнахыг Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга (Н.Нямсүрэн)-д даалгасугай.
5. Энэхүү тогтоолын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн нарийн бичгийн дарга (Н.Нямсүрэн)-д үүрэг болгосугай.

ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ
ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА

РАНДОЛФ КОППА

ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ЭЭЛЖИТ ХУРЛЫН ТОГТООЛЫН ТӨСЛҮҮД

ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХУВЬЦААТ КОМПАНИ ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ХУРЛЫН ТОГТООЛЫН ТӨСӨЛ

___ оны ___ сарын ___ өдөр

Дугаар ___

Улаанбаатар хот

Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн 2023 оны үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангийн талаарх Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гаргасан дүгнэлтийг хэлэлцэн батлах тухай

Компанийн тухай хуулийн 62 дугаар зүйлийн 62.1.9 дэх заалт, Банкны тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2.6, 29.2.7 дахь заалт, “Худалдаа, хөгжлийн банк” ХК-ийн дүрмийн 7 дугаар зүйлийн 7.2.9 дахь заалт болон Хувьцаа эзэмшигчдийн 2024 оны 4 дүгээр сарын 29-ний өдрийн ээлжит хурлын Тооллогын комиссын шийдвэрийг тус тус үндэслэн Худалдаа, хөгжлийн банкны Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Худалдаа, хөгжлийн банкны 2023 оны жилийн үйл ажиллагааны болон аудитлагдсан санхүүгийн тайланд Төлөөлөн удирдах зөвлөлөөс өгсөн дүгнэлтийг Хавсралтын дагуу баталсугай.

**ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН
ХУРЛЫН ДАРГА**

РАНДОЛФ КОППА

**ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН
ХУРЛЫН НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА**

Н.НЯМСҮРЭН

Худалдаа, хөгжлийн банкны Хувьцаа эзэмшигчдийн 2024 оны 4 дүгээр сарын 29-ны өдрийн ээлжит хурлын 01 тоот тогтоолын хавсралт

ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХК-ИЙН 2023 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БОЛОН АУДИТЛАГДСАН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНД ӨГӨХ ТӨЛӨӨЛӨН УДИРДАХ ЗӨВЛӨЛИЙН ДҮГНЭЛТ

Энэхүү дүгнэлтийг Худалдаа, хөгжлийн банк ХК (цаашид "ХХБ" гэх)-ийн 2023 оны үйл ажиллагааны болон аудитлагдсан санхүүгийн тайланг Компанийн тухай хууль, Банкны тухай хууль, Банкны зохистой засаглалын зарчим, Компанийн засаглалын кодекс болон "Худалдаа, хөгжлийн банк" ХК-ийн дүрмийн хүрээнд Төлөөлөн удирдах зөвлөл (цаашид "ТУЗ" гэх)-ийн хурлаар хэлэлцэн гаргаж байна.

ХХБ төдийгүй банкны сектор нь томоохон өөрчлөлт, шинэчлэлтийг хийж, системийн нөлөө бүхий банкууд Монголын хөрөнгийн бирж дээр хувьцаагаа олон нийтэд арилжаалдаг нээлттэй хувьцаат компани болж, банкны секторын нийт актив жилийн 24.2 хувийн өсөлт үзүүлж, 57.0 их наяд төгрөгт хүрч, цар тахлын нөлөө буурч, эдийн засаг сэргэж, банкны ашигт ажиллагаа сайжирсан зэрэг амжилт, бүтээлээр 2023 оныг үдэж, Монгол Улсад банкны систем үүсэж хөгжсөний 100 жилийн ойг угтаж байна.

Хувьцаат компани болсонтой холбогдуулан олон талт, ур чадвартай боловсон хүчнээр ТУЗ-ийн гишүүдийн тоо нэмэгдэж, банкны бизнесийг дэмжих, өргөжүүлэх, эрсдэлийн удирдлагыг хэрэгжүүлэх, дотоодын төдийгүй олон улсын сайн туршлагыг үйл ажиллагаандаа нэвтрүүлэх зэрэг өргөн хүрээний чиглэл, зөвлөмжийг өгөх бололцоог бүрдүүлсэн. ХХБ-ны ТУЗ нь 2023 онд Компанийн тухай хууль, Банкны тухай хууль, бусад холбогдох хууль тогтоомж, Банкны зохистой засаглалын зарчмууд болон ХХБ-ны дүрмийг тус тус мөрдлөг болгож, ТУЗ, түүний дэргэдэх хороодын тогтоол, шийдвэр, зөвлөмж зэргээр ХХБ-ны үйл ажиллагааг удирдан чиглүүлж, оролцогч талуудын үнэ цэнийг нэмэгдүүлэхээр хичээн ажиллаа.

Түүнчлэн, 2023 оны банкны үйл ажиллагаа болон аудитлагдсан санхүүгийн тайланд өгөх дүгнэлтийг ХХБ-ны урт болон дунд хугацааны стратегийн хэрэгжилт, тухайн жилийн батлагдсан санхүүгийн болон үйл ажиллагааны төлөвлө Суурь гөөний биелэлтийг ТУЗ-ийн гишүүдийн хараат бус байдлаар гаргасан үнэлгээний үр дүнд суурилан гаргасан болно.

ХХБ-ны Гүйцэтгэх удирдлагаас эхлэн нийт ажилтнууд нь тус банкны (i) Харилцагч төвтэй банк болох, (ii) Олон улсын банк болох, (iii) Платформ банк болох урт хугацааны зорилгуудын хүрээнд үйл ажиллагаагаа зохион байгуулж, нийт активыг 12.1 их наяд, хуримтлагдсан ашгийг 151.2 тэрбум төгрөгөөр нэмэгдүүлсэн амжилттай ажилласан байна.

Урт хугацааны стратеги болон үйл ажиллагааны төлөвлөгөө

Харилцагч төвтэй банк болох

Үйлчилгээний төгөлдөршлийн олон улсын стандартууд болох ISO235952 болон ISO9001:2015-г Монгол Улсад анхлан нэвтрүүлж, харилцагчдын туршлага болон сэтгэл ханамжийг нэмэгдүүлэхэд төвлөрч, "Бритто Лоялти", "Хуримтлалтай Монгол", "Genesys" дуудлагын төвийн системийн шийдэл болон бусад банкнуудтай хамтран АТМ-н шимтгэлээ бууруулах зэргээр үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлж, харилцагч нартаа илүү ойртсон. Бүх сегментийн харилцагчийн хэрэгцээ, шаардлагад нийцсэн Software POS, Онлайн цалин, тэтгэвэр, ПОС барьцаалсан зээл, Факторингийн үйлчилгээ гэм мэт олон шинэ бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг тасралтгүй санал болгож байна.

Олон улсын банк болох

Монгол Улс Санхүүгийн хориг арга хэмжээ авах байгууллагын саарал жагсаалтаас гарснаас хойш Америкийн Нэгдсэн Улсын BNY Mellon банканд ам.долларын ностро данс нээсэн анхны банк болж, харилцагчид гадаад мөнгөн шилжүүлгийн үйлчилгээг илүү хялбар, бодит цагийн горимоор, шимтгэл багатайгаар хүргэх боломжийг олгосон. Түүнчлэн, Монгол Улсаас анх удаа ХХБ Дэлхийн эдийн засгийн форумтай албан ёсны түнш болж, Mitsui & Co., Ltd. компанитай хамтран Зэсийн Экспортыг дэмжих санхүүжилтийг амжилттай олгож, Bank of China-тай стратегийн түвшинд хамтран ажиллах санамж бичиг үзэглэсэн.

Урт хугацааны стратеги болон үйл ажиллагааны төлөвлөгөө

Харилцагч төвтэй банк болох

Үйлчилгээний төгөлдөршлийн олон улсын стандартууд болох ISO235952 болон ISO9001:2015-г Монгол Улсад анхлан нэвтрүүлж, харилцагчдын туршлага болон сэтгэл ханамжийг нэмэгдүүлэхэд төвлөрч, "Бритто Лоялти", "Хуримтлалтай Монгол", "Genesys" дуудлагын төвийн системийн шийдэл болон бусад банкнуудтай хамтран АТМ-н шимтгэлээ бууруулах

зэргээр үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлж, харилцагч нартаа илүү ойртсон. Бүх сегментийн харилцагчийн хэрэгцээ, шаардлагад нийцсэн Software POS, Онлайн цалин, тэтгэвэр, ПОС барьцаалсан зээл, Факторингийн үйлчилгээ гэм мэт олон шинэ бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг тасралтгүй санал болгож байна.

Олон улсын банк болох

Монгол Улс Санхүүгийн хориг арга хэмжээ авах байгууллагын саарал жагсаалтаас гарснаас хойш Америкийн Нэгдсэн Улсын BNY Mellon банканд ам.долларын ностро данс нээсэн анхны банк болж, харилцагчид гадаад мөнгөн шилжүүлгийн үйлчилгээг илүү хялбар, бодит цагийн горимоор, шимтгэл багатайгаар хүргэх боломжийг олгосон. Түүнчлэн, Монгол Улсаас анх удаа ХХБ Дэлхийн эдийн засгийн форумтай албан ёсны түнш болж, Mitsui & Co., Ltd. компанитай хамтран Зэсийн Экспортыг дэмжих санхүүжилтийг амжилттай олгож, Bank of China-тай стратегийн түвшинд хамтран ажиллах санамж бичиг үзэглэсэн.

Платформ банк болох

API gateway удирдлагын платформыг амжилттай нэвтрүүлж, Open API үйлчилгээг бүрэн ашиглахад бэлэн болгосон. Банкны суурь систем болох Temenos Transact 24, дижитал банкны платформ Temenos Infinity-г нэвтрүүлэх ажлыг амжилттай үргэлжлүүлэн гүйцэтгэж байна. Цалин, тэтгэврийн болон ПОС барьцаалсан зээлийг цахимаар авах боломжтой болгож, цалингийн зээлийн 75.4%, тэтгэврийн 22.4%, ПОС барьцаалсан зээлийн 50.3% нь цахимаар шийдэгдэв. Цаасгүй лайт салбараа шинээр нээж, харилцагчдад цахимаар бүтээгдэхүүн, үйлчилгээгээ санал болгож байна.

Санхүүгийн үзүүлэлт

ХХБ нь 2023 онд хүүгийн орлогыг 13.4 хувиар, шимтгэл хураамжийн орлого 21.2 хувиар өсгөж, чанаргүй зээлийг 15.6 тэрбум төгрөгөөр тус тус бууруулснаар 151.2 тэрбум төгрөгийн татварын дараах цэвэр ашигтай ажилласан ба ХХБ-ны өөрийн хөрөнгийн хэмжээ 19.6 хувиар өсөж, 1.4 их наяд төгрөгт хүрсэн байна. Түүнчлэн, 2023 оны эцсийн байдлаар ХХБ нь Банкны секторын нийт активын 21.3 хувь, нийт зээлийн 19.2 хувь, нийт татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийн 21.1 хувь, нийт ашгийн 11.9 хувийг тус тус бүрдүүлж Монгол Улсад төдийгүй олон улсын нэр хүнд бүхий байгууллагын байр сууриа хадгалж, өргөжүүлэн ажилласан байна.

Нийгмийн хариуцлага

Монгол Улсынхаа хөгжил дэвшилд хөрөнгө оруулалт хийхийг зорьж, олон төсөл хөтөлбөрүүдийг зохион байгуулж, ивээн тэтгэгчээр ажилласан төдийгүй санхүүгийн боловсролыг түгээх, байгаль орчин, нийгэм засаглалыг сайжруулах аяны хүрээнд Save The Planet, эмч эмнэлгийн ажилтнуудын нийгмийн асуудалд тус дэм болох зорилготой орон сууцны зээлийг шийдвэрлэх, Худалдааны санхүүжилтийн форум зохион байгуулах, ажилтнуудынхаа цалинг 25 хүртэлх хувиар нэмэгдүүлсэн зэрэг олон үйл ажиллагааг зохион байгуулж ажиллаа. Мөн хөрөнгийн зах зээлээс татан төвлөрүүлсэн хөрөнгийг ногоон болон нийгмийн зээлийн ангиллуудад уялдуулан санхүүжүүлж байна.

Түүнчлэн, ХХБ нь “БҮС ба ЗАМ санаачилга ногоон хөрөнгө оруулалтын зарчмууд (GIP)”-аас шалгаруулдаг “GIP AWARDS 2023”-н “Шилдэг бүтээгдэхүүн, үйлчилгээ” үзүүлэгч байгууллага, “Тогтвортой санхүүжилтийн холбоо”-ны Онцлох ToC банк, “World Economic Magazine” сэтгүүлийн “Best Bank for Remittances Mongolia 2023”-аар тус тус шалгарсан байна.

Эх үүсвэрийг төрөлжүүлэхэд анхаарч ажиллах шаардлага үүсэж байгаа хэдий ч чанаргүй зээл, Монгол Улсын уул уурхайн салбарын хамаарал болон олон улсын зах зээлүүдэд суурь хүү өсөж байгаа нь эх үүсвэрийн өртгийг нэмэгдүүлж байгаа тул энэхүү сорилтуудыг давж ажиллах зорилтыг тавьж ажиллах арга хэмжээг авах нь зохистой байна.

ТУЗ-ийн зүгээс банкны Гүйцэтгэх удирдлага болон нийт ажилтнуудаа 2023 оны гүйцэтгэл, амжилтаа суурилан батлагдсан төсөв төлөвлөгөөний гүйцэтгэлийн чанарыг сайжруулж, зах зээлд эзлэх байр сууриа тэлэх, харилцагч, хамтрагч, түншүүддээ зориулсан бүтээгдэхүүн үйлчилгээгээ нэмэгдүүлэх, хялбаршуулах, хүний нөөцийг чадавхжуулах арга хэмжээнүүдийг авч ажиллах чиглэл, зөвлөмжийг хэрэгжүүлэн одоогийн байр сууриа нэмэгдүүлэн 2024 ондоо өндөр гүйцэтгэлтэй ажиллана гэдэгт итгэлтэй байна.

ТУЗ нь бүрэн эрхийнхээ хүрээнд хэрэгжүүлэх үйл ажиллагаанд өөрсдийн мэдлэг чадвараа банкныхаа хөгжил дэвшилд нэмэрлэн, хамтран ажиллах бөгөөд 2023 оны үйл ажиллагааны болон аудитлагдсан санхүүгийн тайланд үндэслэн Худалдаа, хөгжлийн банкныг 2023 онд “хангалттай сайн” ажилласан гэж дүгнэж байна.

ХУДАЛДАА, ХӨГЖЛИЙН БАНК ХУВЬЦААТ КОМПАНИ ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ХУРЛЫН ТОГТООЛЫН ТӨСӨЛ

___ оны __ сарын __ өдөр

Дугаар ___

Улаанбаатар хот

Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн зардлыг батлах тухай

Компанийн тухай хуулийн 62 дугаар зүйлийн 62.1.13 дахь заалт, Банкны тухай хуулийн 29 дүгээр зүйлийн 29.2.9 дэх заалт, “Худалдаа, хөгжлийн банк” ХК-ийн дүрмийн 7 дугаар зүйлийн 7.2.11 дэх заалт болон Хувьцаа эзэмшигчдийн 2024 оны 4 дүгээр сарын 29-ний өдрийн ээлжит хурлын Тооллогын комиссын шийдвэрийг тус тус үндэслэн Худалдаа, хөгжлийн банкны Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурлаас ТОГТООХ нь:

1. Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2024-2025 оны буюу дараа жилийн хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хурал хуралдах өдрийг хүртэлх зардлын төсвийг 5,000,000,000.00 (таван тэрбум) төгрөгөөр баталсугай.

**ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН
ХУРЛЫН ДАРГА**

РАНДОЛФ КОППА

**ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН
ХУРЛЫН НАРИЙН БИЧГИЙН ДАРГА**

Н.НЯМСҮРЭН

Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн
Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн 2024 оны 3 дугаар
сарын 18-ны өдрийн **А. тоот** тогтоолын
Хавсралт 5

ХУВЬЦАА ЭЗЭМШИГЧДИЙН ЭЭЛЖИТ ХУРЛЫН САНАЛЫН ХУУДАС

Компанийн оноосон нэр: “Худалдаа, хөгжлийн банк” ХК
Компанийн хаяг: Улаанбаатар хот, 14210, Сүхбаатар дүүрэг, 1 дүгээр хороо, Энхтайваны өргөн чөлөө 19, Худалдаа, хөгжлийн банкны төв байр
Хурал хуралдах газар, өдөр: 2024 оны 4 дүгээр сарын 29-ны өдрийн 9:00 цагт
 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг 1 дүгээр хороо, Энхтайваны өргөн чөлөө 19, Худалдаа, хөгжлийн банкны төв байрны 1 дүгээр давхарт
 (танхим болон зайнаас хосолсон хэлбэрээр хуралдана.)
 Зайнаас: investor.tdbm.mn цахим хаягаар.

Санал өгөх ерөнхий заавар:

- Хувьцаа эзэмшигч нь хурлын бүртгэлийн өдөр буюу 2024 оны 4 дүгээр сарын 9-ний өдрөөр эзэмшиж буй хувьцааны тоогоор санал өгнө.
- Тэмдэглэгээ хийгээгүй, засварласан, балласан, залруулгатай санал авах хуудас нь хүчингүйд тооцогдоно.
- Хувьцаа эзэмшигчдийн ээлжит хуралд урьдчилан санал хүргүүлэх Хувьцаа эзэмшигчдийн саналын хуудсыг 2024 оны 4 дүгээр сарын 17-ны өдрөөс 2024 оны 4 дүгээр сарын 26-ны өдрийн 17:00 цаг хүртэл Худалдаа, хөгжлийн банкны төв байранд эсхүл холбогдох зааврын дагуу investor.tdbm.mn цахим хуудсанд хандаан Тооллогын комисст хүлээлгэн өгнө.
- Хувьцаа эзэмшигч хувь хүн нь өөр хүнээр төлөөлүүлэх бол төлөөлөх хүндээ итгэмжлэл бичиж өгч нотариатаар баталгаажуулж, энэхүү саналын хуудаст хавсаргана.
- Хувьцаа эзэмшигч нь хуулийн этгээд бол хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар, хувьцаа эзэмшигчийн хуралд төлөөлөн оролцох эрх бүхий этгээдийг томилсон шийдвэр (Хувьцаа эзэмшигчийн хурлын шийдвэр эсхүл Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн хурлын тогтоол гэх мэт)-ийн эх хувь эсхүл нотариатаар гэрчлүүлсэн хуулбар, итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн иргэний үнэмлэхийн хуулбарыг энэхүү саналын хуудаст хавсаргана.

Хувьцаа эзэмшигчийн эцэг/эхийн нэр, нэр:	
Хувьцаа эзэмшигчийн утасны дугаар:	
Хувьцаа эзэмшигчийн цахим шуудангийн хаяг:	
Регистрийн дугаар:	
Эзэмшиж буй хувьцааны төрөл:	Энгийн
Эзэмшиж буй хувьцааны тоо:	

Санал хураах арга: Ердийн

Ердийн аргаар санал өгөх заавар: Саналын хувилбарын зөвхөн нэгийг сонгож, өөрийн сонгож буй саналын нүдэнд (✓) эсхүл (+) тэмдэг тавина.

№	Хэлэлцэх асуудал	Хувьцаа эзэмшигчийн санал		
		Зөвшөөрсөн	Татгалзсан	Түдгэлзсэн
1	Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн үйл ажиллагааны болон санхүүгийн тайлангийн талаарх Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн гаргасан дүгнэлтийг хэлэлцэн батлах тухай			
2	Худалдаа, хөгжлийн банк ХК-ийн Төлөөлөн удирдах зөвлөлийн зардлыг батлах тухай			

Хувьцаа эзэмшигчийн гарын үсэг:

_____

Заварчилгаа:

Хувьцаа эзэмшигч та хувь хүн бол "Хувьцаа эзэмшигч хувь хүн бөглөнө." хэсэгт, хуулийн этгээдийг төлөөлөн оролцож буй бол "Хувьцаа эзэмшигч хуулийн этгээд бөглөнө." хэсэгт гарын үсэг зурах шаардлагатайг анхаарна уу.

Хувьцаа эзэмшигч хувь хүн бөглөнө. Хувьцаа эзэмшигчийн Нэр: ..... Гарын үсэг:	Хувьцаа эзэмшигч хуулийн этгээд бөглөнө. Хувьцаа эзэмшигч хуулийн этгээдийг төлөөлж хуралд оролцсон итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчийн Нэр: ..... Албан тушаал: ..... Гарын үсэг: .....
2024 оны ... -р сарын ...-ны өдөр	
Тооллогын комисс бөглөх хэсэг:	
Саналын хуудсыг хүлээлгэн авсан огноо, цаг:	
Саналын хуудсыг хүлээн авсан Тооллогын комиссын гишүүний нэр, гарын үсэг:	

Саналын хуудсыг хүчинтэйд тооцон тоолсон эсэх (доогуур зурах): Тийм Үгүй

Комиссын дарга: ..... / /

Саналын хуудсыг хүчингүйд тооцох үндэслэл:

.....

Утас: +976 1900-1977
И-мэйл: info@tdbm.mn
Вэб хаяг: www.tdbm.mn